

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ
ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Καπέλλα Κωνσταντίνα

A.M.: 10021

Επιβλέπων: Δημήτριος Σάμψων, Καθηγητής

Πειραιάς, Οκτώβριος 2013

Περίληψη

Τα τελευταία 25 περίπου χρόνια έχουν σημειωθεί σημαντικές αλλαγές στα Αναλυτικά Προγράμματα της εκπαίδευσης, τόσο της υποχρεωτικής (Α΄θμιας και Β΄θμιας) όσο και της προαιρετικής (Ενιαίο Λύκειο, Τ.Ε.Ε.), σε επίπεδο εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό. Οι αλλαγές αυτές, απόρροια των ιδιαίτερων κοινωνικοπολιτικών μεταβολών που έδωσαν το στίγμα τους στο τελευταίο κομμάτι του 20^{ου} αιώνα, επηρέασαν κυρίως την Ιστορία, το μάθημα αιχμής των Προγραμμάτων Σπουδών. Το αποτέλεσμα είναι ότι τα περισσότερα Προγράμματα Σπουδών ενσωμάτωσαν στην ύλη τους την κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική και διανοητική ιστορία παράλληλα με την πολιτικοστρατιωτική και διπλωματική. Δόθηκε επίσης έμφαση στις πληθυσμιακές εκείνες ομάδες οι οποίες είχαν μέχρι πρόσφατα αγνοηθεί από την επίσημη ιστορία. Αυτό βέβαια πρόσθεσε νέες προκλήσεις για το δάσκαλο της ιστορίας και μετέβαλε δραματικά το ρόλο του σε σχέση με τη διδασκαλία του αντικειμένου: καινούργιες θεματικές, νέο υλικό προς διερεύνηση, νέες ιστορικές πηγές, χαοτικές σε όγκο πληροφορίες προς διαχείριση από το διαδίκτυο, νέες τεχνικές προσέγγισης του αντικειμένου· ο εμπλουτισμός αυτός των Προγραμμάτων Σπουδών Ιστορίας με θέματα οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ιστορίας, η ευρωπαϊκή διάσταση της ιστορικής παιδείας, το αίτημα της διαθεματικής προσέγγισης, δηλαδή η σύνδεση του μαθήματος με άλλα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος Σπουδών του σχολείου και η υιοθέτηση εργαλείων και μεθόδων άλλων επιστημών καθιστά το μάθημα της Ιστορίας πιο απαιτητικό και αξιώνει ένα δάσκαλο περισσότερο καταρτισμένο και συνεχώς ενημερωμένο: το αίτημα για συστηματική θεσμοποιημένη επιμόρφωση επανέρχεται επιτακτικά.

Στον αντίποδα οι παραπάνω απαιτήσεις σε συνάρτηση με την ελλιπή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και τη δασκαλοκεντρική μέθοδο διδασκαλίας που συνεχίζουν να εφαρμόζουν καθιστούν το μάθημα της ιστορίας ιδιαίτερα ανιαρό για

τους μαθητές. Έτσι δυσχεραίνουν την καλλιέργεια της ιστορικής τους συνείδησης. Οι εκπαιδευόμενοι δεν εμπλέκονται στη μαθησιακή διδασκαλία, παπαγαλίζουν τη διδακτέα ύλη και δεν είναι σε θέση παραδειγματισμένοι από το παρελθόν να κατανοήσουν το παρόν.

Σκόπιμη, λοιπόν, κρίνεται η αξιοποίηση ενός εργαλείου από την πλευρά των εκπαιδευτικών στην εκπαιδευτική διαδικασία, το οποίο θα εμπλέκει και τους μαθητές κάνοντας έτσι το μάθημα της Ιστορίας περισσότερο ενδιαφέρον και βοηθώντας στην επίτευξη περισσότερων μαθησιακών στόχων.

Στην παρούσα εργασία μελετήθηκε το αντικείμενο και οι μέθοδοι διδασκαλίας της Ιστορίας, κατανοήθηκαν οι στόχοι του μαθήματος και αναγνωρίστηκαν τα βασικά προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διδασκαλία της. Για την επίλυση των προβλημάτων αυτών, αφού μελετήθηκαν τα υπάρχοντα εκπαιδευτικά λογισμικά, επιλέχθηκε το εκπαιδευτικό λογισμικό ISTOPOLIS και δημιουργήθηκε ένα δίκωρο video επιμόρφωσης εκπαιδευτικών ιστορίας.

Ευχαριστίες

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ) εκπονήθηκε στα πλαίσια της ολοκλήρωσης των σπουδών μου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών "Διδακτική της Τεχνολογίας και Ψηφιακά Συστήματα" (Κατεύθυνση Ηλεκτρονική Μάθηση) του Τμήματος ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Δημήτριο Γ. Σάμψων, Καθηγητή του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς, για την ανάθεση της εργασίας και την επίβλεψή του. Οι συμβουλές του και η εποικοδομητική κριτική που ασκούσε σε όλο το διάστημα των σπουδών μου αποτέλεσαν σημαντικά εφόδια και τάραξαν τα λιμνάζοντα ύδατα του μυαλού μου.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διδάσκοντες του μεταπτυχιακού προγράμματος για την συμβολή τους στην γνωστική μου ανάπτυξη και πρόοδο καθώς και την οικογένεια μου για την υποστήριξη τους. Κλείνοντας αφιερώνω την παρούσα εργασία στη νεογέννητη κόρη μου, η οποία με έκανε να πιστέψω στα θαύματα!

Πειραιάς, Οκτώβριος 2013

Καπέλλα Α. Κωνσταντίνα

Περιεχόμενα

Περίληψη	i
Ευχαριστίες	iii
Περιεχόμενα.....	iv
Κατάλογος Σχημάτων	vi
Κατάλογος Πινάκων	vii
Συνοτομογραφίες	viii
Κεφάλαιο 1 Θεωρητικό πλαίσιο για το μάθημα της Ιστορίας.....	1
1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί	3
1.2.1 Αντικείμενο της διδακτικής της Ιστορίας.....	5
1.2.2 Σκοποί του μαθήματος.....	8
1.2.3 Μορφές και μέθοδοι διδασκαλίας της ιστορίας.....	12
1.2.4 Η Ιστορία με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα.....	19
1.2.5 Η διδασκαλία της Ιστορίας σήμερα	21
1.3 Αναγνώριση προβλημάτων	40
Κεφάλαιο 2. Εκπαιδευτικά λογισμικά για το μάθημα της Ιστορίας	43
2.1 Το εκπαιδευτικό λογισμικό «Ιστόπολις»	55
2.1.1 Αρχιτεκτονική εφαρμογής	60
2.1.2 Αρχιτεκτονική εφαρμογής στον Server του σχολικού εργαστηρίου	61
2.1.3 Περιβάλλον της Εφαρμογής	63
Κεφάλαιο 3. Δια βίου μάθηση	67
3.1 Η εκπαίδευση των ενηλίκων	69
3.1.1 Τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευόμενων.....	71
3.1.2 Οι συνέπειες για τον εκπαιδευτή ενηλίκων.....	73
3.1.3 Ο ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων.....	74
3.2 Συμβόλαιο μάθησης.....	75
3.2.1 Η διαμόρφωση του συμβολαίου μάθησης	80
3.2.2 Τα μέρη του συμβολαίου μάθησης	81
3.2.3 Η επιλογή συμμετεχόντων	82

3.2.4 Το χρονοδιάγραμμα της μάθησης.....	83
3.3 Παρουσίαση συμβολαίου μάθησης ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ	84
3.3.1. Τίτλος-Διάρκεια	84
3.3.2. Τόπος επιμόρφωσης.....	85
3.3.3. Ταυτότητα εκπαιδευτή.....	85
3.3.4. Εκπαιδευόμενοι.....	85
3.3.5. Θεματικό Αντικείμενο – Στόχοι – Αποτελέσματα.....	87
3.3.6. Τρόποι μάθησης.....	89
3.3.7 Εκπαιδευτικές μέθοδοι.....	90
3.3.8 Μέθοδοι Αξιολόγησης.....	90
3.3.9 Τρόποι Επικοινωνίας με τον Εκπαιδευτή.....	91
3.3.10 . Πόροι.....	91
4. Σύνοψη.....	93
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	100

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1: Χαρακτηριστικά δασκαλοκεντρικής διαδικασίας.....	13
Σχήμα 2: Μορφές διαλογικής διδασκαλίας.....	14
Σχήμα 3: Το λογότυπο του εκπαιδευτικού λογισμικού	56
Σχήμα 4: Μέρη από τα οποία απαρτίζεται καθεμία ενότητα του λογισμικού ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ	57
Σχήμα 5: Μορφές αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης	58
Σχήμα 6: Στάδια από τα οποία απαρτίζεται η διαδικασία κατασκευής εργασίας.....	59
Σχήμα 7: Είδη χρηστών που υποστηρίζει το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ	59
Σχήμα 8: Λογική αρχιτεκτονικής του λογισμικού ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ	60
Σχήμα 9: Αρχική οθόνη ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ.....	63
Σχήμα 10: Επικεφαλίδα Εφαρμογής.....	63
Σχήμα 11: Τομείς εκπαίδευσης ενηλίκων.....	70
Σχήμα 12: Σχηματική απεικόνιση της διαμόρφωσης του συμβολαίου	80

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Τεχνολογικοί & Ιστορικοί όροι	4
Πίνακας 2: Περιοδικά διεθνούς εμβέλειας για την Εκπαίδευση (κυρίως από τη δεκαετία του 1960) (Ρεπούση, 2000β, 321)	6
Πίνακας 3: Αγγλόφωνοι τίτλοι Διδακτικής της Ιστορίας, 1966-1996 (Ρεπούση, 2000β, 324)	6
Πίνακας 4: Αντικειμενικοί σκοποί	8
Πίνακας 5: Σκοποί Μαθήματος Ιστορίας	9
Πίνακας 6: Σημαντικότεροι σκοποί Μαθήματος Ιστορίας	10
Πίνακας 7: Κατηγορίες σκοπών του μαθήματος της Ιστορίας	10
Πίνακας 8: Κύρια κουμπιά της επικεφαλίδας Εφαρμογής	64
Πίνακας 9: Βασικότερες συνιστώσες της εφαρμογής	66
Πίνακας 10: Μορφές και πλαίσια	69
Πίνακας 11: Απόψεις εκπαιδευτών ενηλίκων	75
Πίνακας 12: Παραδοχές	77
Πίνακας 13: Προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων	78
Πίνακας 14: Χαρακτηριστικά Εκπαιδευομένων	86
Πίνακας 15: Γενικός Πίνακας Δραστηριοτήτων	91

Συντομογραφίες

Ελληνικές

ΤΠΕ	Τεχνολογία της Πληροφορίας
Ο.ΕΠ.ΕΚ	Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών
ΕΑ ΙΤΥ	Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών
ΠΙ	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
ΙΚΥ	Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών
Ι.Τ.Υ.Ε.	Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων
ΚΣΕ	Κέντρο Στήριξης και Κατάρτισης

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Κεφάλαιο 1

Θεωρητικό πλαίσιο για το μάθημα της Ιστορίας

1.1 Εισαγωγή

Είναι κοινά αποδεκτό ότι οι ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας καθιστούν επιτακτική την αλλαγή στη δομή της παραδοσιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας. Πιστεύουμε πως ένα βήμα που θα βοηθήσει στην κατεύθυνση αυτή είναι η ενσωμάτωση των ΤΠΕ (τεχνολογιών της πληροφορίας) στην εκπαίδευση. Η εφαρμογή και η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διαδικασία της διδασκαλίας και μάθησης χρειάζεται εκπαιδευτικό σχεδιασμό και κατάλληλη προετοιμασία. Στην παρούσα διπλωματική εργασία θα ερευνήσουμε και θα επικεντρωθούμε στην παρουσίαση ενός εκπαιδευτικού εργαλείου, του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ, στην ενίσχυση του μαθήματος της Ιστορίας, το οποίο αποτελεί από τη φύση του ένα μάθημα ιδιαίτερα ενδιαφέρον αλλά και συνάμα ιδιαίτερα ανιαρό για τους μαθητές. Θα γίνει προσπάθεια μέσα από τη χρήση εκπαιδευτικών videos να εξοικειωθούν οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν ιστορία με το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό λογισμικό, ώστε να το αξιοποιήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Φυσικά η είσοδος των Νέων Τεχνολογιών στην αίθουσα διδασκαλίας συνεπάγεται και την αλλαγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αυτό σημαίνει πως τέτοιου είδους εκπαιδευτικά λογισμικά, όπως είναι το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ δεν πρέπει να ειδωθούν ως ένα απλό εκπαιδευτικό εργαλείο, αλλά ως εργαλείο το οποίο θα συμβάλλει στην επίτευξη στόχων που με τα παραδοσιακά μέσα θα ήταν δύσκολο, έως και ανέφικτο, να πραγματοποιηθούν. Η είσοδος αυτή συνεπάγεται και την αλλαγή του ρόλου και της νοοτροπίας του εκπαιδευτικού, ο οποίος θα πρέπει να έχει γνώση της συνεισφοράς τους στη φύση του προβλήματος. Η μέθοδος της

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

διδασκαλίας θα επικεντρώνεται στην μαθητοκεντρική προσέγγιση αφήνοντας στο παρελθόν την δασκαλοκεντρική προσέγγιση.

Είναι αναγκαία η αξιοποίηση της τεχνολογίας αυτής να έχει κάποια πρόσθετη παιδαγωγική αξία ως προς την εκπαιδευτική πράξη, δηλαδή να μπορεί με τη χρήση αυτής ο εκπαιδευτικός και ο μαθητής να κάνουν πράγματα που είναι είτε αδύνατο είτε πολύ δύσκολο πρακτικά να τα πετύχουν, όταν δεν την διαθέτουν. (Κυνηγός, 2006).

Κινούμενοι, λοιπόν, στο πλαίσιο αυτό της αξιοποίησης των τεχνολογιών στην εκπαίδευση προτείνουμε τη χρήση του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ στην εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε να εμπλακούν οι μαθητές αφενός σε δραστηριότητες διερεύνησης και ανίχνευσης αιτιών και έκφρασης μέσω διαφορετικών συμβολικών αναπαραστάσεων και αφετέρου να δημιουργηθούν ορθές συνθήκες εκπαιδευτικής συνεργασίας, όπως προτάθηκαν από πολλούς παιδαγωγούς (Piaget, Vygotsky και άλλοι) . Μέσα από την εμπλοκή των μαθητών σε αυτές τις δραστηριότητες ανίχνευσης των αιτιών στο γνωστικό αντικείμενο της ιστορίας, διερευνώντας τις διάφορες περιοχές, , κινητοποιούμε το ενδιαφέρον τους και η μάθησή τους αποκτά κοινωνικό περιεχόμενο, καθώς οι μαθητές χρειάζεται να διατυπώσουν τις ερωτήσεις τους και να πείσουν και τους υπολοίπους, ώστε να τις αποδεχτούν.

Συνοψίζοντας, αξιοποιώντας την τεχνολογία προσδίδουμε πρόσθετη παιδαγωγική αξία στην προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου προσφέροντας εναλλακτικές μορφές έκφρασης, διερεύνησης, κριτικής προσέγγισης και οικοδόμηση της γνώσης με αποτέλεσμα τα νέα τεχνολογικά μέσα να μη χρησιμοποιούνται εξ' ολοκλήρου για την παροχή όγκου πληροφοριών και την ελκυστικότερη παρουσίαση των δεδομένων.

1.2 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Για την επιτυχημένη πραγμάτωση της εργασίας αποφασίσαμε να προσδιορίσουμε εννοιολογικά ορισμένες λέξεις ή φράσεις , ώστε να μην οδηγηθούμε σε τέλμα κατά την ανάγνωση της. Αρχικά, θα προσεγγίσουμε την έννοια της Ιστορίας και εν συνεχεία την διδακτική της Ιστορίας. Εν κατακλείδι, θα προσεγγίσουμε ορισμένους τεχνολογικούς και ιστορικούς όρους.

«Ιστορία»

Ο όρος «Ιστορία» προέρχεται από την αρχαία ελληνική γλώσσα και πιο συγκεκριμένα από την ιωνική διάλεκτο: «η ιστορίη». Η ινδοευρωπαϊκή ρίζα είναι *wid*, που σημαίνει βλέπω, διακρίνω. Ίστωρ είναι αυτός που βλέπει ,γνωρίζει, ο μάρτυρας. Η λέξη πήρε την σημερινή της σημασία κατά την ελληνιστική περίοδο(323-30 π.χ).

Οι δύο κύριες σημασίες του είναι οι εξής:

α) σύνολο των γεγονότων και φαινομένων που συνέβησαν.

β) γνώση του παρελθόντος και η εξιστόρηση των όσων συνέβησαν.
(Καραμανωλάκης, Εισαγωγή στις ιστορικές σπουδές,2011)

Διδακτική της Ιστορίας

Το 1991 ο François Audigier όριζε τη Διδακτική της Ιστορίας ως:

- Μελέτη των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης της Ιστορίας, άρα ανάλυση, στοχασμό, επιστημονικό σχέδιο σε εξέλιξη, που συγκεντρώνει υπομονετικά τις πληροφορίες του, δομεί τις θεωρητικές του αναφορές, τα μοντέλα του, τις ερμηνείες του και αφίσταται υποδείξεων και

- Γνώση, χειρισμό και υλοποίηση κατάλληλων εκπαιδευτικών μέσων
(Ρεπούση,2000β, 322).

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Στην αντίστοιχη γερμανική βιβλιογραφία, η Διδακτική της Ιστορίας ορίζεται ως μελέτη της ιστορικής συνείδησης: «η επιστημονική διδακτική της Ιστορίας είναι ένας συστηματικός κλάδος της επιστήμης της Ιστορίας, που καλλιεργεί τους στόχους της επιστήμης στο επίπεδο της εκπαίδευσης και της πληροφόρησης, αναλύει και οργανώνει την ανάπτυξη της ιστορικής αφύπνισης σε μη ιστορικούς και «επικοινωνεί» την Ιστορία εντός και μεταξύ διαφορετικών κοινωνιών» (Ρεπούση, 2000β, 323). Οι τεχνολογικοί και ιστορικοί όροι παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 1):

Πίνακας 1: Τεχνολογικοί & Ιστορικοί όροι

ΤΠΕ (τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνίας ή τεχνολογία της πληροφορίας (αγγλ. ICT)	«Είναι το σύνολο των επαγγελματικών χώρων οι οποίοι σχετίζονται με τη μελέτη, σχεδίαση, ανάπτυξη, υλοποίηση, συντήρηση και διαχείριση υπολογιστικών πληροφοριακών συστημάτων , κυρίως όσον αφορά εφαρμογές λογισμικού και υλικό υπολογιστών . Τα επαγγέλματα ΤΠΕ βασίζονται στην ανάπτυξη, εγκατάσταση και συντήρηση προϊόντων πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών , με στόχο την παραγωγή, αποθήκευση, διαχείριση και μετάδοση πληροφοριών κάθε τύπου». (Joan M,Reitz Online Dictionary for Library and Information Science)
Η σχέση των ανθρώπων με την ιστορία είναι πολυεπίπεδη. Ας δούμε τρεις όρους που την αφορούν και μας βοηθούν να την περιγράψουμε:	
Ιστορική κουλτούρα	« Είναι η ενεργής και συναισθηματική σχέση που έχει μια ομάδα ανθρώπων από το παρελθόν και αφορούν μια τεράστια σειρά από διαδικασίες και αναπαραστάσεις ,γιορτές ,τελετές αλλά και η τέχνη, το σινεμά, η λογοτεχνία». (Η.Μονιούτ, Η Διδακτική της Ιστορίας,2000)

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Ιστορική συνείδηση	« Είναι η κατανόηση της συμπεριφοράς των ανθρώπων σε συγκεκριμένες καταστάσεις και τη διαμόρφωση αξιών και στάσεων που οδηγούν στην εκδήλωση υπεύθυνης συμπεριφοράς στο παρόν και στο μέλλον». (H.Moniot, 2000)
Ενσυναίσθηση	«Η δυνατότητα της άμεσης πρόσβασης στην πραγματική έννοια του παρελθόντος, χωρίς την πάλη με τον απόκρυφο, προκατειλημμένο, , «επινοημένο» μηχανισμό της ιστορικής συγγραφής». (CLARK, J.C.D., 2004, 6)

1.2.1 Αντικείμενο της διδακτικής της Ιστορίας

Η Διδακτική της Ιστορίας είναι σχετικά καινοφανές επιστημονικό πεδίο και θεωρείται ένας αναπτυσσόμενος επιστημονικός κλάδος. Από τη δεκαετία του 1960 κι έπειτα συγκροτήθηκε σταδιακά ως ένα σύνθετο διεπιστημονικό και διακριτό από τη Γενική Διδακτική αντικείμενο, συνδυάζοντας τρεις επιστημονικούς χώρους, τις Παιδαγωγικές Επιστήμες και τη Γνωστική, Κοινωνική και Εκπαιδευτική Ψυχολογία (Ρεπούση, 2000β, 321).

Εν συνεχεία, η συγκρότηση της Διδακτικής της Ιστορίας ως διεπιστημονικού αντικειμένου, που προβάλλεται στις δυτικές κοινωνίες (Γαλλία, Αγγλία) και την Γερμανία της δεκαετίας του 1960, είναι η απόρροια μιας μακράς πορείας φιλοποψίας και επεξεργασίας στις δυτικές κοινωνίες, από την δύση του 19ου αιώνα κι μετά (Πίνακας 2).

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

**Πίνακας 2: Περιοδικά διεθνούς εμβέλειας για την Εκπαίδευση (κυρίως από τη
δεκαετία του 1960) (Ρεπούση, 2000β, 321)**

Τίτλος περιοδικών	Χώρα έκδοσης
Historiens et Géographes της Ένωσης Καθηγητών Ιστορίας και Γεωγραφίας της Δημόσιας Εκπαίδευσης	Γαλλία
Teaching History της Ιστορικής Ένωσης	Μεγάλη Βρετανία
Theory and Research in Social Education	Εθνικό Συμβούλιο για τις Κοινωνικές Σπουδές , Η.Π.Α
Geschichte in Wissenschaft und Unterricht	Ένωση Καθηγητών Ιστορίας, Γερμανία

Την ίδια εποχή ερευνητικοί, ακαδημαϊκοί και επαγγελματικοί θεσμοί με παράδοση (το Εθνικό Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Έρευνας στη Γαλλία, το Ινστιτούτο Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και Βρετανικά Πανεπιστήμια, η Διεθνής Εταιρεία για τη Διδακτική της Ιστορίας και διάφορες επαγγελματικές ενώσεις ιστορικών) αποπειρώνται να ενισχύσουν την ερευνητική εργασία στο συγκεκριμένο αντικείμενο και, μέσα από τη διοργάνωση συνεδρίων σε ετήσια βάση, με απώτερο σκοπό να αναπτύξουν βήματα διαλόγου και διάδοσης των σχετικών ιδεών. Είναι άξιο σχολιασμού, επί προσθέτως, η εκδοτική κίνηση από το 1966 και για τα επόμενα τριάντα χρόνια.. (Ρεπούση, 2000β, 324). Στον (Πίνακας 3) παρουσιάζονται οι Αγγλόφωνοι τίτλοι Διδακτικής της Ιστορίας.

**Πίνακας 3: Αγγλόφωνοι τίτλοι Διδακτικής της Ιστορίας,1966-1996(Ρεπούση,
2000β, 324)**

Χρονολογία	Αριθμός αγγλόφωνων τίτλων
------------	---------------------------

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

	Διδακτικής της Ιστορίας
1966	95
1971	342
1976	450
1981	446
1986	500
1991	634
1996	550

Στη Γαλλία, η Διδακτική της Ιστορίας κάνει ουσιαστικά την παρθενική της εμφάνιση το 1984, με τη δημοσίευση των εργασιών συνεδρίου με θέμα «Διδάσκοντας την Ιστορία· από τα εγχειρίδια στη μνήμη», υπό τη διεύθυνση του Henri Moniot (Κάβουρα, 2000, 171). Η επισήμανση ότι «τα παιδιά δε γνώριζαν Ιστορία» ώθησε την Ένωση των Καθηγητών Ιστορίας σε κάποιες νεοαφικνούμενες προτάσεις, όπως την επαναξιολόγηση των σπουδών σύγχρονης Ιστορίας, την εισαγωγή του κινηματογράφου στη διδασκαλία, την επαναφορά της Ιστορίας ως υποχρεωτικού μαθήματος στην Α΄βάθμια Εκπαίδευση κ.λπ. (Ferro, 1981, 173).

Στην Ελλάδα, η Διδακτική της Ιστορίας ως επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με τις προϋποθέσεις, τις διαδικασίες και τα αποτελέσματα της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας, ανάγονταν, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, σχεδόν αποκλειστικά στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στην εκπαίδευση των δασκάλων, ενώ ήταν τοποθετημένη σε διφορούμενο και διαφιλονικούμενο θεωρητικό πλαίσιο (Ξωχέλλης, 1987, 15). Με το πέρασμα των χρόνων οι έρευνες επεκτείνονται σε όλες τις κλίμακες της Εκπαίδευσης και τα

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

πορίσματά τους γίνονται αντικείμενο διαλόγου και συζητήσεων με όλους τους εμπλεκόμενους στα εκπαιδευτικά ζητήματα φορείς.

Στην σημερινή εποχή , στα περισσότερα προηγμένα κράτη μεγάλος όγκος επιστημόνων δείχνουν ενδιαφέρον για το «νέο» αυτό επιστημονικό αντικείμενο και πραγματοποιούν έρευνες με αντικειμενικούς σκοπούς (Πίνακας 4):

Πίνακας 4: Αντικειμενικοί σκοποί

- τη χαρτογράφηση της ιστορικής συνείδησης των μαθητών,
- την δημιουργία νέων μεθόδων διδασκαλίας και την εφαρμογή τους και
- την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.

Κατά κανόνα η προοπτική των ερευνών είναι να εγκολπωθεί το υλικό αυτό από τους σχεδιαστές των εκπαιδευτικών συστημάτων κάθε κράτους, με βασικό ζητούμενο την ποιοτική αναβάθμιση της σχολικής Ιστορίας , τον προσδιορισμό των στοχοθεσιών του μαθήματος, τον αναπροσανατολισμό της Ιστορίας ως σχολικού μαθήματος , και την διαμόρφωση της σχέσης των παιδιών με την Ιστορία. Για τα ζητήματα αυτά, δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφενός το εθνικό κράτος και αφετέρου διεθνείς οργανισμοί και οργανώσεις, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης η UNESCO.

1.2.2 Σκοποί του μαθήματος

Είναι κοινά αποδεκτή η παιδαγωγική θέση ,ότι ο σκοπός διδασκαλίας ενός μαθήματος, μαζί με την διδακτέα ύλη, που αποτελούν τον βασικό κορμό του Αναλυτικού Προγράμματος, είναι ο βασικός γνώμονας των καθηγητών. Συνεπώς αποτελούν τις συντεταγμένες πάνω στις οποίες θα κινηθούν όλες οι άλλες παιδαγωγικές ενέργειες για την επιτυχή επίτευξη του Διδακτικού

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Προγραμματισμού. «Για το μάθημα όμως της Ιστορίας ο ακριβής προσδιορισμός δεν είναι εύκολη επιδίωξη. Αρκετοί είναι αυτοί που αρνούνται τη δυνατότητα καθορισμού ομοιομόρφως και σταθερώς ορισμένου σκοπού, αφού αυτός πάντοτε θα εξαρτάται από την εκάστοτε εποχή και τη διαμορφούμενη κοινωνικοπολιτική και διδακτική πραγματικότητα».(Βερτσέτης,1999,35-36)

Ο John Slater διακρίνει τους σκοπούς του μαθήματος της Ιστορίας (Πίνακας 5) σε δύο κατηγορίες:

Πίνακας 5: Σκοποί Μαθήματος Ιστορίας

«ενδογενείς» (intrinsic)	<ul style="list-style-type: none">Είναι αυτοί που σχετίζονται με την επιστημολογική ιδιαιτερότητα της ιστορικής επιστήμης και τις λεγόμενες διαδικαστικές (procedural) ιστορικές έννοιες, όπως η χρονολόγηση, η τεκμηρίωση, η ενσυναίσθηση κλπ., καθώς επίσης καιόσοι αφορούν τη γενικότερη ιστορική καλλιέργεια μιας κοινωνίας ή ενός ατόμου. (J. Slater, «Where There is Dogma, Let us Show Doubt», 1995)
«εξωγενείς» (extrinsic)	<ul style="list-style-type: none">Είναι αυτοί που προσφεύγουν στη συλλογική ταυτότητα, στην πολιτική κοινωνικοποίηση του ατόμου, στην εγκόλπωση της κυρίαρχης ιδεολογίας ή στην αποκρυστάλλωση της εθνοπολιτισμικής κληρονομιάς, δηλαδή όσοι προσλαμβάνουν ιδεολογικό περιεχόμενο κάθε μορφής, καθώς και όσοι αντίκεινται στην κυρίαρχη κοσμοθεωρία ή ιδεολογία επιδιώκοντας την γνωριμία με νέες αξίες, αρχές και ιδέες (συμμετοχική δημοκρατία, πολυπολιτισμικότητα κ.λπ.). (J. Slater, 1995)

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Σύμφωνα με τον Slater, σημαντικότεροι σκοποί του μαθήματος της Ιστορίας είναι οι ακόλουθοι επτά (Πίνακας 6):

Πίνακας 6: Σημαντικότεροι σκοποί Μαθήματος Ιστορίας

1. Συγκρότηση ατομικής και εθnicoπολιτισμικής ταυτότητας.
2. Κατανόηση της αιτιότητας των ιστορικών φαινομένων στη βάση καταστατικών ερμηνευτικών πλαισίων.
3. Περιορισμός της άγνοιας και άμβλυση των προκαταλήψεων, των παρερμηνειών και των ιστορικών μύθων.
4. Κατανόηση της ιδιαιτερότητας άλλων εποχών, κοινωνιών, πολιτισμών χωρίς να θίγεται η αρχή της ισοτιμίας.
5. Ανάπτυξη μιας «αντισταθμιστικής-αντιθετικής» (oppositional) μαθησιακής προσέγγισης, στη βάση της οποίας αποκτούν φωνή όσοι, παρά τη θέλησή τους, παρέμεναν σιωπηλοί, έρχεται στο προσκήνιο οτιδήποτε έχει απωθηθεί ή συνιστά τραυματική εμπειρία και επίμαχο γεγονός.
6. Ανάδειξη της ψυχαγωγικής και της ευρύτερης παιδαγωγικής διάστασης της ενασχόλησης με τις ιδιαιτερότητες των κοινωνιών του παρελθόντος. Ο σκοπός αυτός αποκτά ιδιαίτερη σημασία μετά την εμπλοκή των ΜΜΕ, της κινηματογραφικής βιομηχανίας στις διαδικασίες αναπαράστασης και αναβίωσης καταστάσεων του παρελθόντος. (J.Slater ,1995)

Σχηματικά, το φάσμα των σκοπών του μαθήματος της Ιστορίας συγκροτείται σε τρεις τουλάχιστον κατηγορίες (Πίνακας 7):

Πίνακας 7: Κατηγορίες σκοπών του μαθήματος της Ιστορίας

1. «σκοποί που σχετίζονται με την κοινωνική συγκρότηση και αναπαραγωγή, καθώς επίσης και με τον πολιτικό έλεγχο και την ιδεολογική εγχάραξη.»
2. «σκοποί που σχετίζονται με την ιδιαιτερότητα της ιστορικής επιστήμης και την

παιδαγωγική της διάσταση.»

3. «σκοποί ευρύτερου εκπαιδευτικού και παιδαγωγικού ενδιαφέροντος» (I. Matozzi, «Εκπαιδύοντας αναγνώστες Ιστορίας», 129-130).

Η ελληνική περίπτωση

Για την ελληνική περίπτωση, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι, παρά την αδιαμφισβήτητη αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού των σκοπών της διδασκαλίας της Ιστορίας (Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, Αναλυτικό Πρόγραμμα Ιστορίας, 225, 230 και 261), κάθε προσπάθεια εφαρμογής στην πράξη προσέκρουσε και προσκρούει σε αντιδράσεις που προέρχονται κυρίως από δημοσιογράφους και πολιτικούς και λιγότερο από το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας, με αποτέλεσμα να διατηρούνται οι παραδοσιακοί σκοποί και οι ιστορικοί μύθοι ¹(Σταυριανός, 1985 - Κόκκινος, 2002 - Ρεπούση 2006)

Είναι ανάγκη, για τον καθηγητή της Ιστορίας και για την ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία, να οριοθετηθούν συνοπτικά κάποιες διδακτικές επιδιώξεις του μαθήματος. Αυτές σε καμία περίπτωση δε θα αποτελέσουν μονόδρομο, που θα έρχεται σε αντιπαράθεση με το έργο του εκπαιδευτικού και θα αναστέλλει τη δραστηριότητά του. Εντούτοις, με τον τρόπο αυτό θα αποκτήσει ο ίδιος ένα

¹ Φυσικά, πέρα από την καταφανώς και πρωταρχικά πολιτική διάσταση του θέματος, τα αίτια είναι περισσότερο σύνθετα και σχετίζονται τόσο με την αρχική, όσο και με την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των ελλήνων εκπαιδευτικών που διδάσκουν το αντικείμενο της Ιστορίας. (Κόκκινος, «Πανεπιστημιακές σπουδές και επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευτικών» -Τσάβος, «Τα προβλήματα και οι προοπτικές στην Ελλάδα και την Ευρώπη (αρχική εκπαίδευση /κατάρτιση, ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση και «επαγγελματικό προφίλ» του φιλόλογου-ιστορικού)», «Ο Φιλολόγος στη σύγχρονη κοινωνία. Σπουδές, δυνατότητες προοπτικές», Σεμινάριο (ΠΕΦ), 2005, 133-160.)

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

συγκροτημένο θεωρητικό υπόβαθρο, στο οποίο θα στηριχθεί για να προχωρήσει στην εφαρμογή παραγωγικών μεθόδων διδασκαλίας και αξιολόγησης.

Οι παράμετροι που καθορίζουν τη βαρύτητα και το περιεχόμενο των διαφορετικών σκοπών για το μάθημα της Ιστορίας, είναι ο βαθμός και ο τρόπος της κρατικής παρέμβασης στο σχολικό πρόγραμμα και στο συγκεκριμένο αντικείμενο, το μορφωτικό επίπεδο του εκπαιδευτικού και οι ανάγκες των μαθητών και των γονιών. Σε πολλά κράτη οι εκπαιδευτικές αρχές έχουν τον πρώτο λόγο στη διαμόρφωση των προγραμμάτων Ιστορίας - αυτό προβληματίζει, για το αν και σε ποιο βαθμό η σχολική Ιστορία πρέπει να εξυπηρετεί, τελικά, πολιτικές και ιδεολογικές σκοπιμότητες (Αβδελά, 1998, 75).

Στην Ελλάδα το διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών Ιστορίας καθορίζει ως γενικό σκοπό της διδασκαλίας της Ιστορίας, για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, την ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και της ιστορικής συνείδησης. Η ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης αφορά την κατανόηση των ιστορικών γεγονότων μέσα από την εξέταση αιτίων και αποτελεσμάτων.

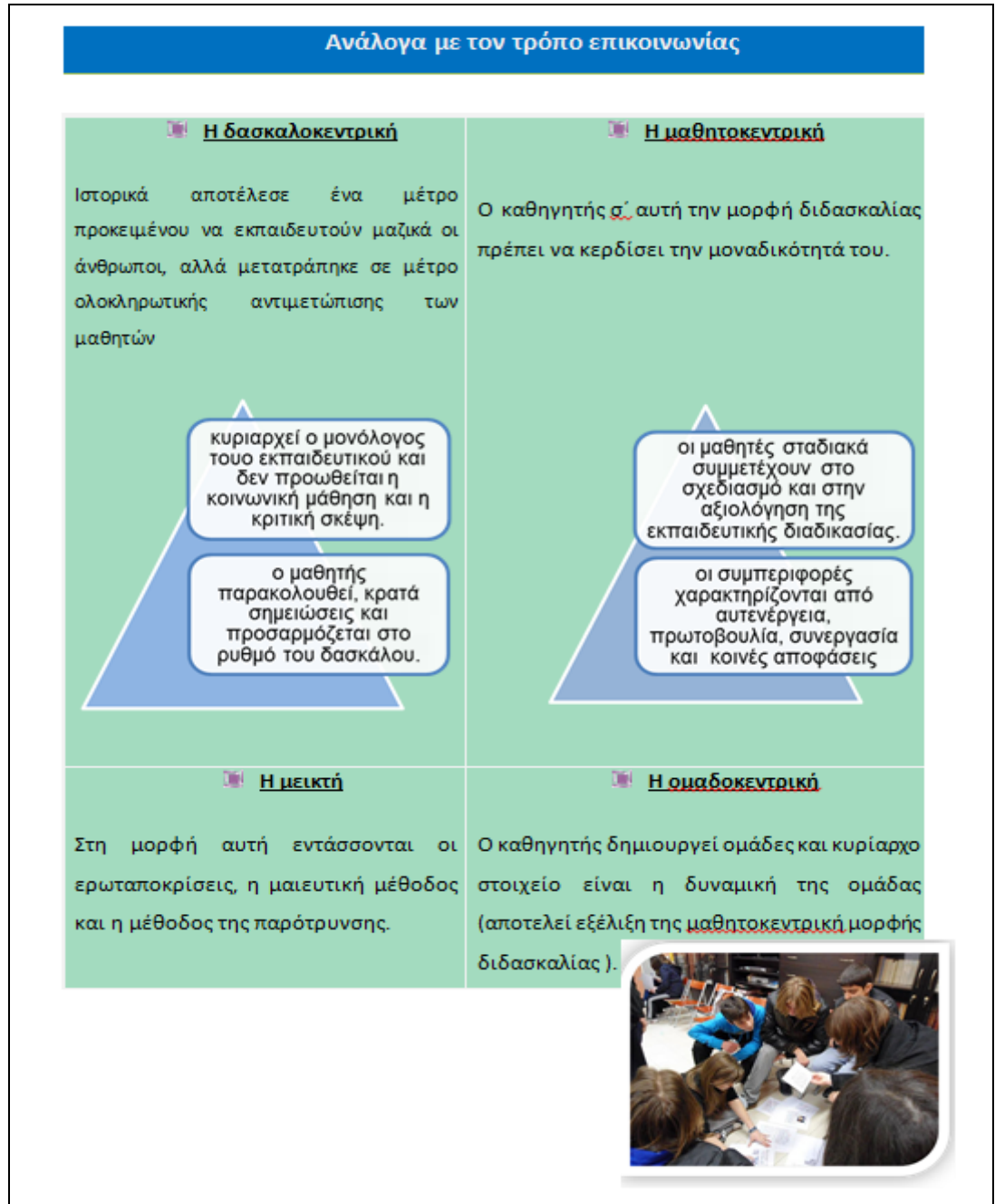
Εν κατακλείδι, σύμφωνα με τις αναφερθείσες επίσημες οδηγίες (ΦΕΚ 303, 2003, 3915), με τη διδασκαλία της Ιστορίας ο μαθητής είναι σε θέση να αποκτήσει όχι μόνο την επίγνωση ότι ο σύγχρονος κόσμος αποτελεί συνέχεια του παρελθόντος, αλλά και την αντίληψη ότι ο σύγχρονος ιστορικός ορίζοντας συνδέεται αδιάρρηκτα με τη ζωή του. (Βερτσέτης, 1999, 15)

1.2.3 Μορφές και μέθοδοι διδασκαλίας της ιστορίας

Οι μορφές διδασκαλίας αναφέρονται στο ρόλο που αναλαμβάνουν κατά την επικοινωνία και την διεξαγωγή της διδασκαλίας ο εκπαιδευτικός και ο μαθητής, και στη σχέση που αναπτύσσεται τόσο μεταξύ του εκπαιδευτικού και μαθητή όσο και μεταξύ αυτών των δύο και του γνωστικού αντικειμένου. (Αντωνιάδης, Διδακτική της

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Ιστορίας,1995,30-52-Κουτσάκου,Σύγχρονη Διδακτική,1986). Στο (Σχήμα 1) και στο (Σχήμα 2) περιγράφονται αναλυτικά τα Χαρακτηριστικά δασκαλοκεντρικής διαδικασίας και οι Μορφές διαλογικής διδασκαλίας.

Σχήμα 1: Χαρακτηριστικά δασκαλοκεντρικής διαδικασίας

Σχήμα 2: Μορφές διαλογικής διδασκαλίας

1.2.3.1 Μονολογική μορφή

Όταν λέμε διάλεξη εννοούμε την ενέργεια του εκπαιδευτικού κατά την οποία προσφέρει, περιγράφει και μεταδίδει γνώσεις στους μαθητές του μόνο με τον προφορικό λόγο. Κατείχε την πιο σημαντική θέση στο παλιό σχολείο αλλά αμφισβητήθηκε από την σύγχρονη διδακτική Δεν έχει απομακρυνθεί από την ελληνική πραγματικότητα γιατί εξυπηρετεί καλύτερα σκοπούς και στόχους.

Στην μονολογική μορφή απαιτείται:

- Σχεδιασμός της ομιλίας.
- Καλή συνοχή γνώσεων εκ μέρους του καθηγητή.
- Γνώση του γνωστικού υπόβαθρου των μαθητών.
- Παροχή στοιχείων που αποσαφηνίζουν έννοιες και τονώνουν το ενδιαφέρον.
- Ο τόνος του καθηγητή να είναι κανονικός.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

- Η διήγηση να μην ξεπερνάει τα 15 λεπτά.
- Παρεμβολή του χιούμορ.
- Οπτική επαφή με την τάξη.
- Η ομιλία να είναι παραστατική.

1.2.3.2 Διδασκαλία συνεργασίας ανά δύο μαθητών

- Κατά πολλούς αυτή η μορφή διδασκαλίας αποτελεί προστάδιο της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας.
- Ο διάλογος γίνεται κυρίως μεταξύ των συμμετεχόντων μαθητών της ομάδας.
- Υπάρχει όμως και διάλογος μεταξύ της ομάδας και του εκπαιδευτικού.

1.2.3.3 Διαλογική μορφή

- Καταργεί την αυθεντία και την αυταρχικότητα του δασκάλου έτσι ώστε ο μαθητής να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία της μάθησης.
- Προάγει την γλωσσική ικανότητα του μαθητή και την κοινωνική του προσφορά.
- Αναπτύσσει κριτικό και δημιουργικό πνεύμα.
- Επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να διατηρεί συνεχώς ενεργητική επαφή με τους μαθητές.

1.2.3.3.1 Προϋποθέσεις διαλογική μορφής

- Το αντικείμενο πρέπει να είναι γνωστό και επίκαιρο.
- Ο αριθμός των μαθητών της τάξης πρέπει να είναι σχετικά μικρός.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

- Ο εκπαιδευτικός να διευθύνει σωστά την συζήτηση, να παρακινεί τους μαθητές του να σκέφτονται και να εκφράζονται.

1.2.3.4 Εξελικτικός-Μαιευτικής διάλογος

- Ο σκοπός του είναι ο εκπαιδευτικός μέσω των ερωτήσεων να διερευνήσει από τη μία τις γνώσεις του συνομιλητή του και από την άλλη να εκμαιεύσει το ορθό από το περιεχόμενο της συνείδησης του.

1.2.3.4.1.1 Προϋποθέσεις εφαρμογής

- Σωστή χρήση του από τον εκπαιδευτικό.
- Ανάλογο επίπεδο μαθητών.

Η μέθοδος διδασκαλίας αναφέρεται στο εσωτερικό σκεπτικό που συνέχει τις διδακτικές και μαθησιακές δραστηριότητες και τις καθιστά στο σύνολο τους ικανές να οδηγήσουν τον μαθητή στη μάθηση.

Η μέθοδος διδασκαλίας αναφέρεται στις κυρίαρχες συλλογιστικές διαδικασίες μέσα από τις οποίες αναμένεται ο μαθητής να κατανοήσει το περιεχόμενο της διδασκόμενης έννοιας.

Η δυναμική-τελολογική μέθοδος

Αυτή η μέθοδος αποτελεί την προσφορότερη μέθοδος έρευνας και διδασκαλίας της ιστορίας. Σύμφωνα με αυτήν την μέθοδο οι μορφές, τα γεγονότα και οι καταστάσεις μελετώνται στις αιτιακές τους συνάφειες και συναρθρώνονται με όλες τις πλευρές της ιστορικής ζωής, ώστε να καθίστανται δυνατή η εννόηση της λειτουργίας του συστήματος της συγκεκριμένης εποχής. Αποτελεί μια αρκετά γόνιμη μέθοδο, καθώς εθίζει τους μαθητές να μελετούν τα γεγονότα στις γενετικές τους σχέσεις και να κατανοούν, επί προσθέτως, την κοινωνικοπολιτική δυναμική που είχε αναπτυχθεί σε

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.(Βερτσέτης,1999,118).

Η μέθοδος αυτή δεν έχει καμία σχέση με την αιτιοκρατική των φυσικών επιστημών , μολονότι αναζητεί αιτιακές συνάψεις αλλά είναι η τελολογική-κατανοούσα των πνευματικών επιστημών(Γεωργούλη,1974,142). Οι αιτιακές καταστάσεις αποτελούν στην διδακτική της ιστορίας κίνητρα δράσης, τα οποία ανάγονται σε παράγοντες που μόνο μια φορά συμβαίνουν στον ιστορικό βίο. Συνεπώς, μέσα από αυτή την μέθοδο αποκτούν κοινωνικοπολιτική συνείδηση, κριτική σκέψη που φέρουν τον άνθρωπο σε πορεία αυτογνωσίας. (Βερτσέτης,1999,119)

Η αναλυτικοσυνθετική μέθοδος (ποσοτική-αναλυτική προσέγγιση)

Αποτελεί την δεύτερη μέθοδο προσέγγισης του ιστορικού υλικού ,που ονομάστηκε «ερμηνευτικός κύκλος» από τον Scleirmacher. Στην πραγματικότητα η μέθοδος αυτή είναι συνδυασμός παραγωγικής και επαγωγικής μεθόδου.

Στην πραγμάτευση του ιστορικού υλικού ξεκινάμε με γενική θεώρηση των ιστορικών καταστάσεων και έπειτα προχωρούμε στη μελέτη των λεπτομερειών της ανθρώπινης δράσης. Ακολούθως συνθέτουμε τη γενική εικόνα ,αφού στο μεταξύ η γνώση των λεπτομερειών μας έχει καταστήσει ικανούς για ουσιαστική θεώρηση της συνολικής εικόνας των γεγονότων. Με την προαναφερθείσα πορεία επιτυγχάνεται η γνώση των γεγονότων.

Συνοπτικά, ακολουθείται ο κυκλικός χαρακτήρα της ανθρώπινης νοητικής λειτουργίας, που ξεκινά από την γενική θεώρηση ,συνεχίζει με την παρατήρηση και την μελέτη και καταλήγει σε καθολικές έννοιες, οι οποίες είναι αποτέλεσμα μιας ουσιαστικότερης και βαθύτερης εννόησης της ιστορικής πραγματικότητας.

Η συγκριτική μέθοδος

Ο καθηγητής και ο μαθητευόμενος χρησιμοποιεί αυτή την μέθοδο για να αντιπαραβάλλουν

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

και να συγκρίνουν πρόσωπα και καταστάσεις της ίδιας ή διαφορετικής εποχής, για συναγωγή συμπερασμάτων και κρίσεων για τα πρόσωπα και τα γεγονότα αυτά. Έχει υποστηριχθεί ότι αυτή η μέθοδος εμπεριέχει την υποκειμενικότητα και συχνά δημιουργείται εσφαλμένη άποψη για έναν ιστορικό πρόσωπο. Αν αντίθετα χρησιμοποιούνταν η τεχνική της ενσυναίσθησης (η τεχνική της τοποθέτησης τους κρίνοντας προσώπου στην σκέψη και στις πράξεις του κρινόμενου ήρωα, χωρίς να ενστερνίζεται τις απόψεις του). Συμπερασματικά, η μέθοδος αυτή ,αν δεν χρησιμοποιείται ορθώς, οδηγείται στην αλλοίωση του ιστορικού μαθήματος. (Βερτσέτης,1999,119 και Ντυπό, Η Ιστορία συνεχίζεται,86)

Η δομική μέθοδος

Με τη δομική μέθοδο επιδιώκεται, μέσα από την πληθώρα των ιστορικών συμβάντων και φαινομένων, να επισημανθούν εκείνα τα ιστορικά στοιχεία που αποτελούν την κινητήρια δύναμη της ιστορικής εξέλιξης και τα οποία ερμηνεύουν το σύνολο των γεγονότων ως μια αλληλοεπηρεαζόμενη και αιτιοκρατικά δομημένη συνάφεια και ολότητα.

Θα ήταν πρόπον κατά την εφαρμογή της μεθόδου να δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση στις γενεσιουργές αιτίες του γεγονότος, καθώς και τις ορισμένες συγκυρίες που συνυπήρξαν κατά τη δεδομένη στιγμή. (Βερτσέτης,120)

Άλλες μέθοδοι

Άλλες μέθοδοι διδασκαλίας είναι:

- Η αφήγηση μια ιστορικής περιόδου μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και η επεξεργασία εικόνων, χαρτών και πινάκων. Αποτελεί μια ευρέως διαδεδομένη μέθοδο, ωστόσο το πρόβλημα που δημιουργείται είναι ότι οι μαθητές έχουν συνδυάσει την Ιστορία με την μονότονη αφήγηση γεγονότων.
- Η Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών (διαδικτυακή αναζήτηση –εκπαιδευτικά λογισμικά). Αποτελεί μια σύγχρονη μέθοδο διδασκαλίας, η οποία μπορεί να εγκολπώσει όλες τις μορφές διδασκαλίας. Επί προσθέτως, είναι μια προσφιλή μέθοδος για τους μαθητές οι

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

οποίοι πλέον χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες κατά κόρον στην καθημερινή τη τους ζωή. Αξίζει, να σημειωθεί ότι ο καθηγητής όποτε επιθυμεί μπορεί, μέσω της χρήσης των νέων τεχνολογιών, να εισάγει στο μάθημα του τις διαθεματικές δραστηριότητες και να αναπτύξει περαιτέρω η ομοαδοσυνεργατικότητα. Εν κατακλείδι, μέσω της εισαγωγής των νέων τεχνολογιών επιτυγχάνεται η βιωματική προσέγγιση του μαθήματος, διότι ο μαθητής ακολουθεί τον δρόμο της μάθησης που επιθυμεί.. (Χάρις Σχολινάκη-Χελιώτη,Σχολικός Σύμβουλος Φιλολόγων,2010).

1.2.4 Η Ιστορία με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα

Τα Αναλυτικά Προγράμματα Ιστορίας αποτελούν το θεσμοποιημένο πλαίσιο μέσα στο οποίο οφείλει να αναπτυχθεί η διδασκαλία του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Με το όρο «Αναλυτικά Προγράμματα» αναφερόμαστε τόσο στα παραδοσιακά, τα οποία παρουσιάζουν μεγαλύτερη σταθερότητα και διάρκεια ζωής (συνεπώς η ανανέωση και ο εκσυγχρονισμός τους γίνεται με βραδείς ρυθμούς), όσο και στα Curricula που έχουν αυστηρότερα καθορισμένα συστατικά μέρη, ενώ παρέχουν και δυνατότητα διαρκούς ανανέωσης και βελτίωσης (Γιάννης Βρεττός - Αχιλλέας Καψάλης, Αναλυτικά Προγράμματα.12-28).

Στα Αναλυτικά Προγράμματα αποτυπώνεται είτε η συγκεντρωτικότητα είτε η ευελιξία του εκπαιδευτικού συστήματος.

Δομικά στοιχεία & σκοπός των Αναλυτικών Προγραμμάτων Ιστορίας

Τα δομικά στοιχεία των Αναλυτικών Προγραμμάτων Ιστορίας αναλύονται στον (Πίνακας 8):

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

**Πίνακας 8: δομικά στοιχεία των Αναλυτικών Προγραμμάτων (Γιάννης Βρεττός -
Αχιλλέας Καψάλης, 12-28)**

i.	Οι γενικοί σκοποί της διδασκαλίας του μαθήματος
ii.	Οι διδακτικοί στόχοι: <ul style="list-style-type: none"> ▣ γνωστικοί (δεξιότητες), ▣ συναισθηματικοί (αξίες-στάσεις- συμπεριφορές), ▣ ψυχοκινητικοί.
iii.	Τα περιεχόμενα του μαθήματος (σε επίπεδο γνωστικό –εννοιολογικό – αξιακό)
iv.	Η διδακτική μεθοδολογία (διαδικασίες μάθησης και εξοικείωσης με την ιστορική επιστήμη – τρόποι ανάπτυξης ιστορικής σκέψης)
v.	Η αξιολόγηση (κυρίως του μαθητή, αλλά και της διδακτικής διαδικασίας και γενικότερα του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου).

Βασικός σκοπός των Αναλυτικών Προγραμμάτων είναι η συγκρότηση εθνικής ταυτότητας και η δεξίωση της πολιτισμικής κληρονομιάς αποτελούν βασικές συνιστώσες όλων σχεδόν των Αναλυτικών Προγραμμάτων.(E. Hobsbaum,55).

Οι συνιστώσες αυτές, ωστόσο, δεσπόζουν σε χώρες, όπως η Ελλάδα, η Ρουμανία, η Ιρλανδία. Δεσπόζουσα επίσης σημασία έχει η πολιτική διάσταση της σχέσης έθνους - κράτους και παγκόσμιας κοινωνίας, καθώς και της πολιτικής κοινωνικοποίησης των παιδιών και των νέων (εσωτερίκευση κυρίαρχων αξιών και προετοιμασία για την άσκηση της ιδιότητας του πολίτη). Η πολιτική κοινωνικοποίηση του μελλοντικού πολίτη αποτελεί κυρίαρχο σκοπό στη Γαλλία. Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο σκοπός αυτός αναπτύχθηκε μέσα από ένα ξεχωριστό αντικείμενο διδασκαλίας [=Citizenship Education] και εντάχθηκε στο National Curriculum με την υπόδειξη να ενσωματωθεί στη διδασκαλία της Ιστορίας και με

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

την υποχρέωση των ιστορικών να βρουν τρόπους συνδυαστικής διδασκαλίας των αντικειμένων (J. Arthur, .- I. Davies,.-A. Wrenn, -T. Haydn, -D. Kerr, 47-55). Σύμφωνα με σχετική έρευνα της EUROCLIO, της Ευρωπαϊκής Ένωσης των εκπαιδευτικών που διδάσκουν το μάθημα της Ιστορίας, η πολιτική κοινωνικοποίηση και η δημοκρατική συνείδηση αποτελούν τον πρωταρχικό σκοπό όλων σχεδόν των Αναλυτικών Προγραμμάτων των ευρωπαϊκών χωρών.

(Joke van der Leeuw-Roord,History Changes.,23).

Στα Αναλυτικά Προγράμματα Ιστορίας της Ολλανδίας, κεντρικό ρόλο διαδραματίζουν οι αξίες της αυτοπραγμάτωσης του ατόμου και της επίγνωσης των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από την άσκηση της ιδιότητας του πολίτη.

Οι σκοποί και το περιεχόμενο των Αναλυτικών Προγραμμάτων Ιστορίας αποτελούν συχνά αντικείμενο δημόσιου διαλόγου. Όπως προκύπτει από σχετική έρευνα, στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης η σχολική ιστορία συνιστά αντικείμενο διαλόγου τόσο στους κόλπους της εκπαιδευτικής ή της ακαδημαϊκής κοινότητας, όσο και στο επίπεδο των ΜΜΕ, των πολιτικών κομμάτων, της Εκκλησίας, των ομάδων συμφερόντων και πίεσης και γενικότερα της κοινωνίας των πολιτών (Chara Makriyianni, 36).

1.2.5 Η διδασκαλία της Ιστορίας σήμερα

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας κρίθηκε απαραίτητο να εξεταστεί, προκειμένου να σχηματιστεί μια συνολική εικόνα, πώς είναι διαμορφωμένη η κατάσταση όσον αφορά τη σχολική Ιστορία .

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Βασικό μοντέλο	<p>Στα περισσότερα κράτη το μάθημα της Ιστορίας διδάσκεται σε όλη τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης με βάση ενιαία Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών.</p>
<u>Ελλάδα</u> «Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1998» «Οι σεμιναριακού τύπου ενημερώσεις»	<ul style="list-style-type: none">■ Η Ιστορία διδάσκεται στο πλαίσιο ενιαίων Αναλυτικών Προγραμμάτων, από την Γ' τάξη του Δημοτικού και σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.■ Μετά την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1998 και τη θεσμοθέτηση του Ενιαίου Λυκείου, φάνηκε διάθεση επαναπροσδιορισμού των στόχων του μαθήματος και κυρίως του περιεχομένου και του τρόπου διδασκαλίας και αξιολόγησης. Η προσπάθεια αυτή είχε απώτερο στόχο προφανώς την αναβάθμιση της θέσης της Ιστορίας στη Β'βάθμια, τουλάχιστον, Εκπαίδευση. Η πρόθεση αυτή, όμως, εκφράστηκε με τρόπους και μεθόδους αντίστοιχες προς το επίπεδο ιστορικής κατάρτισης του μέσου εκπαιδευτικού, με δυσνόητες οδηγίες φιλοσοφικού και μεθοδολογικού περιεχομένου, χωρίς προεργασία και επιμόρφωση των διδασκόντων.■ Είναι άξιο σχολιασμού οι σεμιναριακού τύπου ενημερώσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τόπους, προκειμένου να ενημερωθούν οι διδάσκοντες για τα «νέα μέτρα», οι οποίες ήταν ανεπαρκείς και, στις περισσότερες περιπτώσεις, δημιούργησαν παρά έλυσαν προβλήματα. Αυτό, απ' ό,τι φάνηκε, αποδίδεται είτε στην ελλιπή κατάρτιση των εισηγητών

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

«Ιστορικά χάσματα
στην διδασκαλία της
Ιστορίας»

«Διδακτέα ύλη»

στα σεμινάρια είτε στην ασαφή και συγκεχυμένη μορφή που πήρε η ίδια η μεταρρύθμιση. Στα κάθε είδους έγγραφα, στις οδηγίες, στις εντολές, στις συμβουλές και στις παραινέσεις, εκ μέρους των κεντρικών υπηρεσιών (Υπουργείου, Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας), με τα οποία όντως ενημερώνονται τακτικά οι σχολικές μονάδες, απουσίαζε η ουσιαστική συμπαράσταση στο νέο εκπαιδευτικό, ο συντονισμός και οι προτάσεις για τον παλαιότερο, η αποτελεσματική και ανώδυνη εισαγωγή διδασκόντων και διδασκομένων στη νέα κατάσταση. Επίσης, υποδείγματα διδασκαλίας, (χρήσιμα για τους εκπαιδευτικούς), υπήρξαν λίγα και κυρίως από εξω-υπηρεσιακούς φορείς, από ιδιώτες.

Με αυτές τις επιλογές και με δεδομένα τον περιορισμένο χρόνο για κάθε διδασκαλία, τις συγκεκριμένες ελλείψεις και ανεπάρκειες των εκπαιδευτικών, την αφόρητη πίεση των εξετάσεων (στις δυο τελευταίες τάξεις του Λυκείου) κ.λπ. είναι γεγονός ότι μένουν αδίδακτες (παρότι περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη) πολύ σημαντικές πτυχές του ανθρώπινου παρελθόντος.

- Επιπλέον, από την καθορισμένη για διδασκαλία ύλη απουσιάζουν αναφορές σε ολόκληρες ιστορικές περιόδους, με αποτέλεσμα η διδασκαλία της Ιστορίας να παρουσιάζει χάσματα.
- Στο ζήτημα της διδακτέας ύλης, όπως και στα περισσότερα σχετικά ζητήματα, οι αποφάσεις παίρνονται ερήμην των άμεσα ενδιαφερόμενων, των παιδαγωγών - δασκάλων.

Εξάλλου, με βάση την ύλη που διδάσκονται, διαμορφώνεται

**«Ιστορική
μεθοδολογία»**

σαφώς η αίσθηση στους έλληνες μαθητές ότι Ιστορία είναι η πιστή απεικόνιση του παρελθόντος, και συνήθως το απώτατο (κυρίως ελληνικό) παρελθόν.

Όσον αφορά την διδακτέα ύλη περιλαμβάνει ενότητες με μη ελληνικές αναφορές, οι οποίες συνήθως δε λογίζονται ως εξεταστέα ύλη, με αποτέλεσμα συχνά να μη διδάσκονται καθόλου.

■ Τέλος, είναι εμφανής, ανεξήγητη και αδικαιολόγητη η πλήρης απουσία της διδασκαλίας της ιστορικής μεθοδολογίας και έρευνας. Η διδασκαλία μέσω των πηγών της Ιστορίας, η οποία συχνά προτείνεται ως πρωτότυπος και παραγωγικός τρόπος αφομοίωσης του ιστορικού υλικού, δεν έχει καμία σημασία, όπου και όποτε διεξάγεται, εάν οι μαθητές έχουν πλήρη άγνοια σχετικά με τον τρόπο εργασίας του ιστορικού, με την ύπαρξη, το ρόλο και τη σημασία των ιστορικών πηγών και με την αξία της Ιστορίας ως επιστήμης και ως διδακτικού αντικειμένου. (Μαυροσκούφης, 1999, 48).

«Σχολικά εγχειρίδια»

■ Για τα σχολικά εγχειρίδια της Ιστορίας υπάρχει ήδη αρκετή βιβλιογραφία, άρθρα και μελέτες ειδικών και μη, γνώμες και πρωτοβουλίες, προσπάθειες εκ μέρους του ΥΠΕΠΘ κ.λπ. Όλα βέβαια, θεωρητικά, προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των υπάρχοντων βιβλίων για την Ιστορία. Είναι άξια αναφοράς, ως ενδεικτικά προχειρότητας και αδιαφορίας, δύο συγκεκριμένα παραδείγματα: τα βιβλία των τριών τάξεων του Γυμνασίου και των δύο τελευταίων τάξεων του Λυκείου (στο μάθημα «Ιστορία, γενικής παιδείας») βρίσκονται σε χρήση στη Μέση

«Σχολική υποδομή
και διδασκαλίας της
Ιστορίας»

Εκπαίδευση από τα τέλη της δεκαετίας του 1980.

- Τα δημόσια σχολεία, στην συντριπτική πλειονότητά τους, δεν διαθέτουν κατάλληλη υποδομή, για παραγωγική διδασκαλία της Ιστορίας.
 - Απουσιάζουν η κατάλληλα εξοπλισμένη αίθουσα της Ιστορίας,
 - οι χάρτες, ξεχωριστά για κάθε ιστορική περίοδο –και όχι απλώς οι αναρτημένοι στους διαδρόμους και στις αίθουσες των σχολικών κτιρίων γεωφυσικοί ή πολιτικοί χάρτες–,
 - τα επιδιασκόπια,
 - οι μηχανές προβολής,
 - η ποικιλία σε ιστορικά βιβλία,
 - οι κασέτες και γενικά οπτικοακουστικό υλικό με ιστορικά ντοκουμέντα,
 - οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και
 - οι ψηφιακοί δίσκοι με ιστορικό περιεχόμενο,
 - η πρόσβαση στο διαδίκτυο και γενικά η χρήση των νέων τεχνολογιών.

Μα κι όπου ενδεχομένως υπάρχει τέτοιο υλικό, συναντούμε συνήθως αβουλία από την πλευρά των εκπαιδευτικών να το χρησιμοποιήσουν στη διδασκαλία, επικαλούμενοι την έλλειψη χρόνου, την άγνοια χρήσης, τη δυσφορία των μαθητών, την αποθάρρυνση από συναδέλφους ή από τη Διεύθυνση του Σχολείου κ.λπ. Παρότι, το συγκεκριμένο πρόβλημα είναι γενικότερο στο ελληνικό σχολείο και εμφανίζεται και σε άλλα διδακτικά αντικείμενα, έχει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του πλαισίου

«Η ειδίκευση του
καθηγητή της
Ιστορίας»

διδασκαλίας της Ιστορίας.

- Ο δάσκαλος της Ιστορίας, ουσιαστικά και όσο κι αν αυτό ακούγεται παράλογο, είναι είδος προς αναζήτηση σήμερα. Δεν υπάρχει «δάσκαλος της Ιστορίας»

Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, οι απόφοιτοι των Φιλοσοφικών Σχολών, των κλασικών, των ιστορικών-αρχαιολογικών και των φιλοσοφικών-παιδαγωγικών-ψυχολογικών τμημάτων τους, χρίονται όλοι «φιλόλογοι». Μετά το διορισμό τους είναι υποχρεωμένοι να διδάξουν, εφόσον κληθούν, όλα τα χαρακτηριζόμενα ως φιλολογικά μαθήματα, άσχετα με το αν έχουν ειδικευτεί λιγότερο ή περισσότερο σε κάποιο επιστημονικό αντικείμενο του χώρου τους. Ως φιλολογικά, νοούνται κυρίως τα μαθήματα της Γλώσσας (Αρχαίας και Νέας Ελληνικής) και της Φιλοσοφίας με την έννοια ότι αυτά τα διδάσκουν σχεδόν κατά αποκλειστικότητα οι απόφοιτοι των Φιλοσοφικών Σχολών– και κατά δεύτερο λόγο της Ιστορίας.

Συχνό είναι, λοιπόν, το φαινόμενο «φιλόλογοι», οι οποίοι ενδεχομένως δεν έχουν καμία σχέση, αλλά και καμία συμπάθεια προς την Ιστορία, να διδάσκουν το μάθημα θέλοντας και μη, διότι είναι υποχρεωμένοι. Και στο ελληνικό Γυμνάσιο, συναντάμε το κωμικοτραγικό φαινόμενο, βάσει του νόμου και προκειμένου να συμπληρώσουν το ωράριό τους, να διδάσκουν Ιστορία σε πολλές περιπτώσεις ούτε καν «φιλόλογοι», αλλά εκπαιδευτικοί άλλων ειδικοτήτων (Θρησκευτικών, Γεωγραφίας, Ξένων Γλωσσών, Οικιακής

<p>«Η αξιολόγηση στην διδακτική πράξη»</p>	<p>Οικονομίας, Μουσικής κ.λπ.).</p> <ul style="list-style-type: none">■ Η αξιολόγηση θεωρείται βασικό στοιχείο της διδακτικής διαδικασίας, αφού αποτελεί το μέσο ανατροφοδότησης της διδασκαλίας, πληροφορεί για την επιτυχία ή την αποτυχία των επιδιωκόμενων σκοπών και στόχων και για την αποτελεσματικότητα των ακολουθούμενων στρατηγικών (ΦΕΚ 303, 2003, 3941). <p>Για τον τρόπο εξέτασης και αξιολόγησης των μαθητών στο Γυμνάσιο και το Λύκειο υπάρχουν σαφείς οδηγίες από το ΥΠΕΠΘ και τα αρμόδια όργανα. Ωστόσο, έρευνα στις αρχές της δεκαετίας του 1980, στη χώρα μας, έδειξε ότι:</p> <ul style="list-style-type: none">■ με την αξιολόγηση στο μάθημα της Ιστορίας γίνεται έλεγχος της απομνημόνευσης στατικών περιγραφών και πολιτικοστρατιωτικών γεγονότων και οι γραπτές εξετάσεις παραμορφώνουν τη φύση της Ιστορίας ως επιστήμης.■ Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ιστορία, όπως εξετάζεται, δεν εκφράζει τις σύγχρονες τάσεις της ιστοριογραφίας και της διδασκαλίας του μαθήματος.■ Επί προσθέτως, καλλιεργούνται μηχανισμοί απομνημόνευσης, που δεν επιτρέπουν τη δραστηριοποίηση ανώτερων γνωστικών ικανοτήτων.■ Τέλος, καταστρατηγούνται οι επίσημες προδιαγραφές των αναλυτικών προγραμμάτων και εφαρμόζεται ένα απόκρυφο ανεπίσημο αναλυτικό πρόγραμμα (Μαυρογιώργος, 1981, 296).
<p><u>Σουηδία –Δανία</u> <u>& Ολλανδία</u></p>	<ul style="list-style-type: none">■ Η ιστορία διδάσκεται στη βάση περισσότερο «ανοιχτών» Αναλυτικών Προγραμμάτων, ενώ δεν είναι απαραίτητη η ύπαρξη «κανόνα» (canon), που αποτελεί το πλαίσιο

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

	<p>συγκρότησης του περιεχομένου των Αναλυτικών Προγραμμάτων αντίθετα, μόλις πρόσφατα υιοθετήθηκε στην Ολλανδία.</p>
<p><u>Γαλλία</u></p> <p>«Το μάθημα της ιστορίας στα σχολεία της Γαλλίας»</p> <p>«»Σχολική υποδομή για την διδασκαλία της Ιστορίας»</p> <p>«Περιεχόμενο και στόχος του μαθήματος της</p>	<p>■ Το μάθημα της Ιστορίας είναι υποχρεωτικό και διδάσκεται σε συνάρτηση με τη Γεωγραφία και την Αγωγή του Πολίτη.</p> <p>Στο κολέγιο (έκτη τάξη του Δημοτικού ελληνικού σχολείου και γυμνασιακή βαθμίδα) προβλέπονται δύομισι ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα, ενώ στο Λύκειο τρεις ή τέσσερις ώρες (ανάλογα με την κατεύθυνση που θα επιλέξουν οι μαθητές). Επίσης, οι διδάσκοντες διαθέτουν ιδιαίτερη εξειδίκευση. Είναι εν συνεχεία, άξιο σχολιασμού ότι δεν υπάρχει επίσημο κρατικό εγχειρίδιο ούτε επίσημη εκδοχή της Ιστορίας που πρέπει να προβάλλεται από το Σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν ανάμεσα σε βιβλία εκδοτικών οίκων, αλλά και οι ίδιοι καθορίζουν το υλικό με το οποίο θεωρούν ότι θα πετύχουν το καλύτερο αποτέλεσμα.</p> <p>■ Το γαλλικό Σχολείο είναι εφοδιασμένο με:</p> <ul style="list-style-type: none">■ κατάλληλα οργανωμένες αίθουσες,■ με χάρτες,■ μηχανήματα προβολής διαφανειών,■ ηλεκτρονικούς υπολογιστές κ.λπ., αλλά■ και εξοπλισμένο με κέντρα τεκμηρίωσης και

Ιστορίας»

πληροφόρησης για την αυτοδύναμη εργασία των μαθητών.

- Ως προς το περιεχόμενο του μαθήματος, αυτό βασίζεται στη λογική ομόκεντρων κύκλων που ξεκινούν από το εθνικό και το τοπικό και καταλήγουν στο ευρωπαϊκό και στο παγκόσμιο, με ιδιαίτερο βάρος –χρονικά– στη μελέτη της σύγχρονης Ιστορίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο βασικός στόχος του μαθήματος παραμένει η προετοιμασία του μαθητή για την σωστή και συνειδητή άσκηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του ως μελλοντικού πολίτη.

Τα αναλυτικά προγράμματα της Ιστορίας δομούνται με βάση της ακόλουθες αρχές:

- Σε κάθε τάξη διδάσκεται ένας ιδιαίτερος θεματικός κύκλος, με πρωταρχικό κριτήριο τη χρονική ακολουθία και επιπρόσθετο την ιδιαίτερη σημασία ορισμένων ιστορικών περιόδων. Ο θεματικός αυτός κύκλος δεν επαναλαμβάνεται αυτούσιος σε υπερκείμενη σχολική βαθμίδα.
- Αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στη σύγχρονη ιστορία, η οποία αποτελεί αντικείμενο και της κολεγιακής βαθμίδας, αλλά διδάσκεται συστηματικά μόνο στις ανώτερες τάξεις του Λυκείου.
- Ως προς το περιεχόμενο της ιστορικής γνώσης, η βάση σε γενικές γραμμές είναι η αντίληψη της ιστοριογραφικής σχολής των Annales για το ιστορικό περιεχόμενο.

Βρετανία

«Η εκπαιδευτική
μεταρρύθμιση του
1988»

■ Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1988 αποτέλεσε, γενικά, την πιο ριζική τομή στην ιστορία της βρετανικής εκπαίδευσης, αφού έθεσε στόχο τον εκσυγχρονισμό και τον κεντρικό κυβερνητικό έλεγχο όλων των βαθμίδων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Κατά τη διάρκεια της μεταρρύθμισης επιβλήθηκε ενιαίο αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα στα δημόσια σχολεία και καθιερώθηκαν τέσσερις παράλληλοι κύκλοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Σ' αυτούς εντάχθηκαν τρία κύρια μαθήματα (Αγγλική Γλώσσα, Μαθηματικά και Θετικές Επιστήμες) και επτά υποχρεωτικά (Ιστορία, Γεωγραφία, Τεχνολογία, Σχέδιο, Φυσική Αγωγή και μια Ξένη Γλώσσα).

Η αντιπαράθεση, που προκλήθηκε με αφορμή τη μεταρρύθμιση στο εσωτερικό της βρετανικής εκπαιδευτικής κοινότητας, κατέληξε σε ουσιαστικό και εποικοδομητικό διάλογο ανάμεσα στις αντιπαρατιθέμενες πλευρές. Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του 1988, και με δεδομένο ότι πλέον η Ιστορία έγινε υποχρεωτικό μάθημα της βασικής εκπαίδευσης, άρχισε ο διάλογος μεταξύ των αρμόδιων φορέων, προκειμένου από τη μια να βρεθεί μια κοινά αποδεκτή θέση και από την άλλη να επιτευχθεί άμεσα το ιδανικότερο αποτέλεσμα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο διάλογος πήρε μεγάλη έκταση και απασχόλησε τον τύπο, τα επιστημονικά περιοδικά και άμεσα τις εταιρίες των ιστορικών, τους εκπαιδευτικούς, τους πανεπιστημιακούς, τους συλλόγους γονέων κ.λπ., ενώ διήρκεσε για μακρύ χρόνο.

«Ομάδα Εργασίας»

■ Η «**Ομάδα Εργασίας**» για την Ιστορία» όρισε την Ιστορία ως «ερμηνεία του παρελθόντος» κι όχι ως «το ίδιο το παρελθόν»,

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

ξεκαθαρίζοντας ότι ο λόγος του ιστορικού δεσμεύεται από το χώρο, το χρόνο, την κοινωνική του θέση και νοοτροπία και τις προσωπικές του αντιλήψεις. Στο σημείο αυτό υπήρξε η παρέμβαση του υπουργείου, που θεωρούσε ότι παρ' όλα αυτά έπρεπε να διδάσκονται ορισμένα γεγονότα και η ιστορία σημαντικών προσωπικοτήτων, προκειμένου να εξασφαλίζεται η εθνική διάσταση του μαθήματος. Σοβαρή διαμάχη προέκυψε και σχετικά με την έννοια της «βρετανικότητα».

Η Ομάδα περιέλαβε στις προτάσεις της σημαντικά κομμάτια Ιστορίας και των άλλων εθνοτήτων των βρετανικών νησιών (π.χ της Ουαλίας, της Σκωτίας και της Ιρλανδίας)δίνοντας τη διάσταση της πολυμορφίας, αλλά και των εσωτερικών διαφοροποιήσεων της βρετανικής κοινωνίας. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου, τα σημεία στα οποία διαφωνούσε ο υπουργός ολοένα μειώνονταν εις βάρος εκείνων με τα οποία συμφωνούσε.

Η πρόταση της Ομάδας Εργασίας άρχισε να παίρνει συγκεκριμένη μορφή και τελικά κατατέθηκε και δημοσιεύθηκε το 1990. Το υπουργείο αποδέχθηκε με σκεπτικισμό την οριστική πρόταση και στο τέλος, με κυριότερη τροποποίηση εκ μέρους του υπουργού τη μετατροπή του μαθήματος από υποχρεωτικό σε προαιρετικό, στο τέταρτο επίπεδο της εκπαίδευσης (δηλαδή στην ηλικία των 15-16 ετών), επισημοποιήθηκαν οι οδηγίες για το μάθημα της Ιστορίας. Το νέο πρόγραμμα είχε σταδιακή εφαρμογή από το 1991 μέχρι το 1995, οπότε και άρχισε να ισχύει σε όλα τα δημόσια σχολεία της Βρετανίας.

Το Εθνικό Αναλυτικό
Πρόγραμμα και η
εισαγωγή της έννοιας
των «σταδίων-
κλειδιών» (key
stages)

■ Το Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα της Αγγλίας εισήγαγε την έννοια των «σταδίων-κλειδιών» (key stages), κατανέμοντας την υποχρεωτική εκπαιδευτική διαδικασία σε τέσσερις αλληλοδιάδοχους διδακτικούς κύκλους, με ιδιαίτερα προγράμματα διδασκαλίας, με σαφώς περιγεγραμμένους διδακτικούς στόχους και προσανατολισμό στην εκμάθηση και ανάπτυξη ιδιαίτερων διανοητικών δεξιοτήτων. Οι διδακτικοί κύκλοι ήταν κοινοί για όλα τα μαθήματα και επιχειρούσαν να αντιστοιχίσουν την παιδαγωγική διαδικασία με τη διανοητική ανάπτυξη και τις διεργασίες κοινωνικοποίησης του μαθητικού πληθυσμού (Κόκκινος, 1998, 403).

Στην παρούσα Διπλωματική θα επικεντρωθούμε στον τρίτο κύκλο και τέταρτο κύκλο. Στον τρίτο κύκλο λοιπόν, δηλαδή από την ηλικία των 11 έως 14 ετών, οι μαθητές στο βρετανικό σχολείο έρχονται σε επαφή με τη βρετανική Ιστορία, αλλά και με θέματα από την Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας, της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, της Ευρώπης του Μεσαίωνα, με γεγονότα όπως οι Ανακαλύψεις και η αποικιοκρατία, αλλά και με τα γεγονότα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Τέλος, στον τέταρτο κύκλο (key stage 4), σε ηλικία 15-16 ετών, οι έφηβοι συναντούν πια την Ιστορία ως προαιρετικό μάθημα και το διδακτικό αντικείμενο επικεντρώνεται σε θέματα σύγχρονης βρετανικής Ιστορίας, αλλά και, συμπληρωματικά, σε θέματα παγκόσμιας Ιστορίας με αναφορές στη Λατινική Αμερική, στην Ιαπωνία και στην Ασία γενικότερα.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

«Στόχοι διδασκαλίας
σύμφωνα με το
Αγγλικό Αναλυτικό
Πρόγραμμα»

«Η διδασκαλία της
Ιστορίας»

■ Σχετικά με τους στόχους της διδασκαλίας της Ιστορίας η αναφορά της Ομάδας Εργασίας του Αγγλικού Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος (English National Curriculum History Working Group), επισημαίνει ότι η μελέτη της Ιστορίας βοηθά στη διαμόρφωση της αίσθησης ταυτότητας. Μέσω της Ιστορίας μπορούν οι άνθρωποι να μάθουν για τις ρίζες της οικογένειάς τους, αλλά και των άλλων ομάδων στις οποίες ανήκουν, για την εξέλιξη της κοινότητας και της πατρίδας τους, για τους θεσμούς, τις αντιλήψεις, τις αξίες, τα έθιμα και τον τρόπο σκέψης, που επηρεάζουν τη ζωή τους. Όμως, η Ιστορία είναι παράλληλα και ένα από τα πιο ισχυρά και αποτελεσματικά μέσα για την πολιτισμική ανταλλαγή μεταξύ των κοινωνιών.

■ Εν συνεχεία, η διδασκαλία της Ιστορίας μπορεί να διευρύνει τους ορίζοντες των νέων σχετικά με την ύπαρξη και την πολυπλοκότητα άλλων πολιτισμών και κοινωνιών και μπορεί να συνεισφέρει στην περαιτέρω γνώση και κατανόηση άλλων χωρών του σύγχρονου κόσμου.

«Η κοινωνία μας», ισχυρίστηκαν τα μέλη της επιτροπής, «επιβεβαιώνει την ανοχή και σέβεται την πολιτισμική ποικιλία. Η μελέτη της Ιστορίας άλλων λαών 'από μέσα' και για τον ίδιο τον εαυτό τους, μπορεί να απαλείψει τοπικιστικές ή εθνικιστικές τάσεις, χωρίς να μειώνει σε καμία περίπτωση τα βρετανικά επιτεύγματα και τις αξίες». Η Ιστορία, σκιαγραφεί ολόκληρο το παρελθόν. Συνεπώς προσφέρει ένα πολύ καλό μέσο πληροφόρησης και σχεδιασμού και σε άλλες περιοχές του Αναλυτικού Προγράμματος.

■ Σε μια νεότερη χρονικά και πιο εξειδικευμένη παρουσίαση, οι

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

«Σκοποί της Ιστορίας
σύμφωνα με το
Αναλυτικό
Πρόγραμμα της
Αγγλίας»

σκοποί του μαθήματος της Ιστορίας χωρίζονται συμβατικά σε εννέα βασικά επίπεδα, τα οποία έχουν εφαρμογή ξεχωριστά σε κάθε μία από τις τέσσερις, όπως τις έχουν ταξινομήσει βαθμίδες ηλικίας (key stages).

Στο **1ο επίπεδο** οι μαθητές πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ του παρόντος και του παρελθόντος στη ζωή των ίδιων και των συνανθρώπων τους. Να δηλώνουν την αίσθηση της χρονολογικής σειράς των γεγονότων, να τοποθετούν σε σειρά κάποια γεγονότα και αντικείμενα και να χρησιμοποιούν καθημερινούς όρους για το πέρασμα του χρόνου. Επιπλέον, να γνωρίζουν και να εξιστορούν επεισόδια από ιστορίες του παρελθόντος και να αρχίζουν να βρίσκουν απαντήσεις σε ερωτήματα για το παρελθόν από πηγές πληροφοριών.

Στο άλλο άκρο, στο **8ο επίπεδο**, οι μαθητές πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν την επιγραμματική και λεπτομερή γνώση τους και την κατανόηση της Ιστορίας της Βρετανίας, αλλά και άλλων χωρών, που υπάρχει στο πρόγραμμα σπουδών του επιπέδου τους, για να αναλύσουν τις σχέσεις μεταξύ των γεγονότων, των ανθρώπων και των αλλαγών και μεταξύ των χαρακτηριστικών των κοινωνιών του παρελθόντος. Οι ερμηνείες και οι αναλύσεις τους πάνω στις αιτίες και στα αποτελέσματα των γεγονότων και των αλλαγών πρέπει να είναι τοποθετημένες μέσα στο δικό τους ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο.

Πρέπει να μπορούν να αναλύουν και να εξηγούν τις διαφορετικές ιστορικές ερμηνείες και να αρχίζουν να τις αξιολογούν.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Προσεγγίζοντας την ιστορική γνώση και αντίληψη, πρέπει να χρησιμοποιούν τις πηγές πληροφοριών κριτικά, να προβάλλουν απορίες για ιστορικά θέματα, και από μόνοι τους να διατυπώνουν ουσιαστικά συμπεράσματα.

Να επιλέγουν, να οργανώνουν και να αναπτύσσουν τις σχετικές πληροφορίες για να παράγουν σταθερά και καλά δομημένες αφηγήσεις, περιγραφές και εξηγήσεις, κάνοντας την κατάλληλη χρήση ημερομηνιών και ορολογίας.

Τέλος, **στο 9ο επίπεδο**, που χαρακτηρίζεται ως επίπεδο «εξαιρετικής επίδοσης», οι μαθητές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν την εκτεταμένη και λεπτομερή γνώση της ιστορίας της Βρετανίας και άλλων χωρών, που υπάρχει στο πρόγραμμα σπουδών του επιπέδου τους, για να αναλύσουν τις σχέσεις μεταξύ ενός φάσματος γεγονότων, ανθρώπων, ιδεών και αλλαγών και ανάμεσα στα χαρακτηριστικά παλαιότερων κοινωνιών. Οι εξηγήσεις και οι αναλύσεις τους για τις αιτίες και τα αποτελέσματα γεγονότων και αλλαγών πρέπει να είναι καλά τεκμηριωμένες και τοποθετημένες στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο τους. (DFE, 1995,15-17).

«Η επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα»

- Οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν και, ως ένα βαθμό, παράγουν το εκπαιδευτικό υλικό, με το οποίο κρίνουν ότι θα μπορέσουν να πετύχουν τους στόχους που θέτουν στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς. Η επιλογή γίνεται ανάλογα με τα δικά τους ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες που διαθέτουν, αλλά και σε συνάρτηση με το νοητικό επίπεδο και τις κάθε είδους

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

«Η ευθύνη του
Υπουργείου Παιδείας
της Αγγλίας»

«Η «αίθουσα της
Ιστορίας «στα
σχολεία της
Βρετανίας και η
έννοια του
εκπαιδευτικού
αρχηγού».

ιδιαιτερότητες των μαθητών τους.

- Το Υπουργείο για την Εκπαίδευση έχει την ευθύνη να διαμορφώνει προγράμματα καθορισμού ενός γενικού πλαισίου μαθημάτων, να εκδίδει περιστασιακά γενικές οδηγίες, με γνώμονα πάντοτε τα προβλήματα που αντιμετώπισαν και έθεσαν οι εκπαιδευτικοί στο χώρο του συγκεκριμένου αντικειμένου, και με κάθε πρόσφορο τρόπο να στοχεύει στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των διδασκόντων.
- Σε πρακτικό επίπεδο, στο σχολείο, πέρα από το φαινόμενο της ύπαρξης «αίθουσας Ιστορίας», με αυτονόητες συνέπειες στη μεθοδικότερη και παραγωγικότερη οργάνωση του μαθήματος, υπάρχει συνήθως ένας εκπαιδευτικός επικεφαλής μιας ομάδας άλλων που διδάσκουν το ίδιο μάθημα. Αυτός έχει την ευθύνη της οργάνωσης και του σχεδιασμού του μαθήματος (για κάθε μάθημα και για την Ιστορία) και, σε συνεργασία με τους συναδέλφους του, προσδιορίζουν τους στόχους, τα μέσα, τη μεθοδολογία και το εκπαιδευτικό υλικό. Με βάση τη συνολική παρουσία των μαθητών στο συγκεκριμένο αντικείμενο, αλλά και τη μελέτη του προσωπικού παρελθόντος του κάθε παιδιού, προχωρούν στην ουσιαστική αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών, με τρόπους που επιλέγουν ανάλογα με τα κριτήρια που θέτουν και με συμμετοχή και των ίδιων των μαθητών.
- Οι μέθοδοι διδασκαλίας δεν καθορίζονται αυστηρά από κάποια κεντρική αρχή. Ο εκπαιδευτικός προσαρμόζεται στα δεδομένα (το επίπεδο των μαθητών, το περιβάλλον και την

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

«Οι μέθοδοι
διδασκαλίας»

«Ο σύγχρονος
Διδακτικός
προγραμματικός και
Εκπαιδευτικός
Σχεδιασμός ενός
καθηγητή της
Ιστορίας στο
Βρετανικό σχολείο».

ευρύτερη κουλτούρα τους, τη διάθεση και την ικανότητα που διαθέτουν) και βασίζεται στις προσωπικές του πεποιθήσεις, όσον αφορά τον τρόπο μετάδοσης της γνώσης.

- Στη Βρετανία σήμερα, ο δάσκαλος ή η δασκάλα αρχίζει να διηγείται μια Ιστορία που την τοποθετεί σε ένα συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο και τη σταματά σε ένα ενδιαφέρον σημείο, από όπου μπορεί να εξελιχθεί σε διαφορετικές κατευθύνσεις. Ζητά τότε από τα παιδιά να χωριστούν σε μικρές ομάδες και καθεμία να επεξεργαστεί τη δική της συνέχεια της Ιστορίας. Η εκάστοτε απάντηση απαιτεί από τα παιδιά να αναπτύξουν σκέψη και φαντασία ώστε να ανασυστήσουν το ιστορικό πλαίσιο, και να στηρίξουν την εκδοχή τους σε συγκεκριμένα δεδομένα που ισχύουν για την περίοδο στην οποία αναφέρονται. Θα μπορέσουν, επίσης, να αντιληφθούν ότι η έκβαση των γεγονότων δεν είναι μονοσήμαντη, αλλά καθορίζεται από πολλούς παράγοντες, ανάμεσα στους οποίους οι επιλογές των ίδιων των ανθρώπων κατέχουν σημαντική θέση (Αβδελά, 1998, 123).

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των Σχολείων στα Μουσεία και σε ανάλογους χώρους είναι ιεροτελεστία: οι μαθητές από την προηγούμενη έχουν ενημερωθεί, έχουν εργαστεί, και την επόμενη κρατούν μαζί τους σημειωματάριο, στο οποίο καταγράφουν χαρακτηριστικά και εντυπωσιακά στοιχεία για τα εκθέματα, ρωτούν διαρκώς τους συνοδούς-δασκάλους και τους υπεύθυνους του Μουσείου, συζητούν και σχολιάζουν μεταξύ τους τα εκθέματα. Την επόμενη μέρα στην αίθουσα της Ιστορίας γίνεται

«Οι βασικές
ρυθμίσεις του
Αναλυτικού
Προγράμματος»

παρουσίαση των απόψεων των μαθητών και διαλογική συζήτηση σχετικά με την επίσκεψη. Έτσι η όλη διαδικασία αποκτά νόημα και σκοπό, δεν είναι μια ακόμη κίνηση ρουτίνας και έχει το αποτέλεσμα που θα πρέπει να έχουν τέτοιου είδους επισκέψεις: τα παιδιά μαθαίνουν να βλέπουν μέσα και πίσω από τα αντικείμενα και όχι απλώς τα ίδια τα αντικείμενα.

- Οι βασικές ρυθμίσεις του Αγγλικού Αναλυτικού Προγράμματος της Ιστορίας (History Curriculum) (1990-1991) που αναφέρονται τόσο στο γνωστικό περιεχόμενο όσο και στις διδακτικές πρακτικές του μαθήματος έχουν τις εξής κύριες διαστάσεις:

 Η ευρωπαϊκή ιστορία προσεγγίζεται από την ερμηνευτική προοπτική των αλληλεξαρτήσεων και αλληλεπιδράσεων μεταξύ των διαφόρων ευρωπαϊκών εθνο- κρατικών σχηματισμών ή πολιτισμικών μορφωμάτων.

 Είναι σαφής η διάκριση μεταξύ του ιστορικού παρελθόντος και της ερμηνευτικής ανακατασκευής του από τον ιστορικό. Αποκλείονται με τον τρόπο αυτό οι ερμηνευτικές μονομέρειες και οι ιδεολογικές χρήσεις της ιστορίας, ενώ κατοχυρώνεται στη διδακτική πράξη η πολλαπλότητα των επιστημονικά θεμιτών ιστορικών ερμηνειών.

 Δίνεται έμφαση στον αναπροσανατολισμό της ιστορικής σκέψης των μαθητών με βάση περισσότερο αξιόπιστα και επαρκή σχήματα ιστορικής κατανόησης και ερμηνείας, τα οποία είναι αποτέλεσμα των ερευνητικών εξελίξεων στην ιστορική επιστήμη, στην παιδαγωγική θεωρία και στην ειδική διδακτική της ιστορίας.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

«Η χρήση των νέων
τεχνολογιών από τον
μαθητή στην
εκπαιδευτική
διαδικασία».

- Από τους βασικούς στόχους του μαθήματος παραμένει η εξοικείωση των μαθητών με τις έννοιες της ιστορίας και με τη μεθοδολογία της ιστορικής επιστήμης. ερευνά τις πτυχές προσωπικού, της οικογένειας ή της τοπικής ιστορίας και πώς αφορούν ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο
- Η αξιολόγηση του μαθήματος βασίζεται στον χειρισμό, στη διαμόρφωση επαρκούς και ενεργητικής ιστορικής σκέψης.
- Η θεσμοποίηση νέων γνωστικών αντικειμένων, η εξυπηρέτηση του διδακτικού σκοπού της κατανόησης της ιστορικής ετερότητας και συγχρόνως η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε μη ουσιολογικές εκδοχές της ιστορικής επιστήμης επιτρέπουν στο αγγλικό σύστημα τα περιθώρια για νέες θεματικές περιοχές στη διδασκαλία της ιστορίας (λ.χ. ιστορία των γυναικών)

(Κόκκινος, 1998, 405-406).

Ο μαθητής χρησιμοποιεί τις διαδικτυακές τεχνολογίες στις ερευνητική πληροφόρηση για το παρελθόν, επεξεργάζεται τα ιστορικά στοιχεία, και επιλέγει, ταξινομεί, οργανώνει και παρουσιάζει τα συμπεράσματά του, Αυτό περιλαμβάνει: αξιολόγηση των ιστοχώρων, εξέταση της προέλευσης των υλικών και αξιολόγηση της αξίας τους και χρησιμοποιώντας. Έχει την ευκαιρία να χρησιμοποιήσει την σε απευθείας σύνδεση σύσκεψη για να συζητήσει τις ιστορικές απορίες οι οποίες του δημιουργήθηκαν.

(www.qca.org.uk/curriculum)

- Συμπερασματικά, η Διδακτική της Ιστορίας στην Αγγλία προετοιμάζει τους μαθητές για τη ζωή του ενήλικου, δίνοντάς

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Συμπέρασμα	<p>τους μια σειρά από πληροφορίες, ευκαιρίες για αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, και μια κριτικά οξυμένη ευφυΐα, με την οποία μπορούν να κατανοήσουν σ' ένα ευρύ φάσμα τις τρέχουσες εξελίξεις. Επιπροσθέτως, μελετώντας οι μαθητές της Ιστορίας τους τρόπους με τους οποίους το παρελθόν έχει βοηθήσει να διαμορφώσει τις ταυτότητες, τους κοινούς πολιτισμούς, τις τοποθετήσεις προετοιμάζουν σήμερα τους μαθητές για τη ζωή σε μια διαφορετική και πολυ-εθνική κοινωνία και σε έναν όλο και περισσότερο αλληλοεξαρτώμενο κόσμο.</p> <p>(DES, 1989).</p>
Καταρτισμός & έλεγχος εφαρμογής Αναλυτικών Προγραμμάτων	<ul style="list-style-type: none">■ Στην Ελλάδα το Αναλυτικό Πρόγραμμα καταρτίζεται από το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Στην Αγγλία καταρτίζεται και ελέγχεται η εφαρμογή του από το OFSTED (Office for Standards in Education) που υλοποιεί τις κυβερνητικές διακηρύξεις.

1.3 Αναγνώριση προβλημάτων

Η Ιστορία είναι μια επιστήμη που είτε το συνειδητοποιήσουμε είτε όχι, έχει σημαίνουσα θέση στην καθημερινή μας ζωή και αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι του Αναλυτικού Προγράμματος. Ωστόσο, μετά την ενδελεχή έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσα από την παρούσα Διπλωματική εργασία ,γίνεται κατανοητό ότι κατά την διδασκαλία της Ιστορίας προκύπτουν προβλήματα θεωρητικής και πρακτικής φύσης.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Είναι κοινή διαπίστωση ότι δεν έχει καθοριστεί ακριβώς ποιος είναι ο στόχος του μαθήματος. Οι στόχοι που έχουν διατυπωθεί και οι μέθοδοι διδασκαλίας και αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την επίτευξή τους αντιβαίνουν. Θέλουμε να διδάξουμε γεγονότα και ημερομηνίες ή μια γενικότερη «ανθρωπιστική» προσέγγιση στα ιστορικά γεγονότα. Εκτός απ' αυτό δεν πρέπει να παραλείψουμε ότι ως πολίτες έχουμε δικές μας απόψεις· ο λόγος μας διαθέτει υποκειμενικότητα. Το μάθημα της ιστορίας στην σημερινή του μορφή δεν διαθέτει κανενός είδους άνεσης λόγου. Δεν δίνει στους μαθητές το λόγο ώστε να εκφράσουν τις σκέψεις τους πάνω στα γεγονότα που διδάσκονται. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχουν εισέλθει οι νέες τεχνολογίες στην διάρκεια της διδασκαλίας. Αντίθετα είδαμε ότι η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση της Βρετανίας υπήρξε ο ακρογωνιαίος λίθος για να εκφράσουν οι μαθητές τις απόψεις και τα συναισθήματά τους.

Μια πιο διεισδυτική ματιά θα μας επέτρεπε να προσέξουμε την δυσκολία της κατανόησης της ιδιαιτερότητας και της αμφιβολίας. Τα παιδιά πρέπει να έχουν την αίσθηση ότι αυτό που σήμερα είναι αποδεκτό ως επιστημονική άποψη, μπορεί να μην ισχύει αύριο. Οι μαθητές δεν αποκτούν κριτική ικανότητα για την σημερινή κοινωνία. Δεν είναι σε θέση να καταλάβουν ότι πρέπει να εξερευνήσουν το παρελθόν για να καταλάβουν το παρόν και μετέπειτα να μπορούν να κάνουν ορθά σχέδια για το μέλλον. Συμπερασματικά, παρουσιάζεται η δυσκολία των μικρών παιδιών να αισθητοποιήσουν την χρονική διάρκεια και την ιστορική περίοδο, καθώς αυτά δε συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία χτίζοντας τη γνώση.

Η μελέτη της Ιστορίας αναφέρεται στις πράξεις των ενηλίκων. Τα παιδιά έχουν την περιέργεια, όχι όμως και το γνωστικό ή ψυχολογικό υπόβαθρο, να τις ερμηνεύσουν. Εδώ αρμόζει να τοποθετήσουμε στην ροή του λόγου μας το όρο «ενσυναίσθηση» και την απώλεια του, τον οποίο έχουμε αναλύσει. Οι μαθητές

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

μέσα από την διδασκαλία της Ιστορίας με τα τωρινά εκπαιδευτικά εργαλεία αδυνατούν να προσεγγίσουν αυτό τον όρο. Αδιαμφισβήτητα, εκπαιδευτικά λογισμικά που προορίζονται για το μάθημα της Ιστορίας θα διαδραματίσουν σημαίνοντα ρόλο στην απόκτηση και στην αφομοίωση του.

Αξίζει, επιπλέον να προσθέσουμε ότι το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Ελλάδας σε σχέση με τα Αναλυτικά Προγράμματα των χωρών που εξετάσαμε βρίσκονται σε τεράστιο χάσμα. Αυτό οφείλεται, αφενός στην πολιτεία και αφετέρου στους εκπαιδευτικούς που δεν ενημερώνονται για τις νέες προόδους που πραγματοποιούνται στην διδασκαλία της Ιστορίας, αλλά αντίθετα παραμένουν παθητικοί δέκτες.

Το σπουδαιότερο, όμως, πρόβλημα που εντοπίστηκε είναι η έλλειψη διάθεσης από τη μεριά των εκπαιδευόμενων να εμπλακούν στο μάθημα της Ιστορίας. Το θεωρούν αδιάφορο και ανιαρό και έχουν παγιώσει μοντέλα μάθησης που ευνοούν την παπαγαλία και αποτελούν τροχοπέδη στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης.

Η έκθεση των παραπάνω προβλημάτων καθιστά φανερή την ανάγκη να σηματοδοτήσουμε εκ νέου την μορφή διδασκαλίας της Ιστορίας. Καθοριστικό ρόλο θα έχει η χρησιμοποίηση των σύγχρονων εκπαιδευτικών λογισμικών.

(Λεοτσίνης, Διδακτική της Ιστορίας)..

Κεφάλαιο 2. Εκπαιδευτικά λογισμικά για το μάθημα της Ιστορίας

Το πιο ευπαθές ίσως κομμάτι της προόδου μίας κοινωνίας είναι η εκπαίδευση και ο τρόπος που αυτή παρέχεται στους πολίτες. Αποτελεί σημαίνουσας σημασίας η εκπαιδευτική διαδικασία να προσαρμόζεται στις κατά περιόδους συνθήκες και να εγκολπώνει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τις δυνατότητες που παρέχουν τα τεχνολογικά συστήματα.

Εξάλλου τα παιδιά και οι έφηβοι είναι αυτοί που πρώτοι αφομοιώνουν τις εξελίξεις και για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να τους προσφέρεται η εκπαίδευση με τέτοιο τρόπο που θα τους κινεί το ενδιαφέρον για το μάθημα της ιστορίας. Δεν πρέπει να παραβλέπονται επίσης τα πλεονεκτήματα και οι ευκολίες που παρέχονται με τη χρήση των σύγχρονων εκπαιδευτικών λογισμικών.

Θα ήταν πρόπον, πριν ξεκινήσουμε την ανάλυση των εκπαιδευτικών λογισμικών, να ορίσουμε την προαναφερθείσα έννοια. Παρακάτω παρουσιάζεται διαγραμματικά η έννοια του εκπαιδευτικού λογισμικού:

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Τί είναι το εκπαιδευτικό λογισμικό

Με τον όρο "εκπαιδευτικό λογισμικό" αναφερόμαστε στην πλειονότητα των εφαρμογών για ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή τον παγκόσμιο ιστό που εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς σκοπούς. Κάποια λογισμικά:

Υπηρετούν επικουρικά τους εκπαιδευτικούς.

Ενισχύουν την προσπάθεια του μαθητή, κ.α.

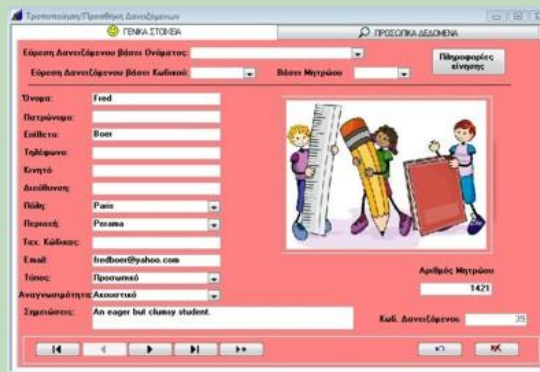
Χρησιμοποιούνται:

στο συντονισμό του εκπαιδευτικού έργου,

την ταξινόμηση του εκπαιδευτικού υλικού, την κατάρτιση και τήρηση του προγράμματος εκπαίδευσης και, γενικότερα, τη διοίκηση και λειτουργία ενός εκπαιδευτικού οργανισμού.

Είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες του εκπαιδευόμενου (συστήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, συστήματα αυτοεκπαίδευσης).

Μπορούν να θεωρηθούν κάθε οργανωμένη πηγή γνώσης, όπως ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, εγκυκλοπαίδειες, ψηφιακές συλλογές οπτικοακουστικού υλικού, κλπ. Εκπαιδευτικού χαρακτήρα.

Εικόνα 2: Ηλεκτρονική δανειστική βιβλιοθήκη.

(<http://60dim-patras.ach.sch.gr/bibliothiki.htm>)

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Εικόνα 3: Εκπαιδευτικό Λογισμικό για τα σχολικά εργαστήρια της Οδύσσειας

(<http://odysseia.cti.gr/action-logismiko/>)

Τέλος, υπάρχουν αρκετά ηλεκτρονικά παιχνίδια με καθαρά εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Ιστορική αναδρομή-

Το εκπαιδευτικό λογισμικό στις προηγμένες χώρες

Στις αναπτυγμένες χώρες υπάρχει λογισμικό που χρησιμοποιείται στην εκπαίδευση από τα μέσα του προηγούμενου αιώνα. Αρχικά, το λογισμικό εξυπηρετούσε περισσότερο τη διδασκαλία μαθημάτων σχετικών με την τεχνολογία τους και την πληροφορική, αλλά σταδιακά άρχισαν να εμφανίζονται προγράμματα για διάφορες άλλες εκπαιδευτικές ανάγκες. Σήμερα, υπάρχει εξειδικευμένο εκπαιδευτικό λογισμικό για τη διδασκαλία αρκετών θεματικών ενοτήτων, όπως οι ξένες γλώσσες, τα μαθηματικά, η φυσική, η πληροφορική, η ιστορία κ.α. Συμπερασματικά, ελάχιστα από αυτά χρησιμοποιούνται στη χώρα μας, και πολύ λίγα είναι προσαρμοσμένα στην ελληνική γλώσσα και πραγματικότητα.

(<http://www.smartedu.gr/educational-software/16-what-is-educational-software>)

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Εικόνα 4:εκπαιδευτικό λογισμικό Πληροφορικής
(http://dide.ilei.sch.gr/keplinet/education/soft_inform.php)

Εκπαιδευτικά λογισμικά για την διδασκαλία της Σχολικής Ιστορίας στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ «ΔΙΑΝΟΙΑ»

Εικόνα 5:Λογότυπο του εκπαιδευτικού λογισμικού
(http://www.e-yliko.gr/htmls/dir_soft/dianoia.aspx)

Τίτλος:	Διάνοια
Σύντομη περιγραφή	Το λογισμικό αναφέρεται στην περίοδο των προϊστορικών και των μυκηναϊκών χρόνων.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Γνωστικό Αντικείμενο:	Ιστορία
Βαθμίδα Εκπαίδευσης:	Δημοτικό και Γυμνάσιο.
Έργο/Κατασκευαστής:	Έργο Οδύσσεια, Ενέργεια Σειρήνες Κατασκευαστής: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ, Τμήμα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής, Εργαστήριο Αρχιτεκτονικών Υψηλών Επιδόσεων
Κατηγορία:	Θεωρητικές Επιστήμες
Αναλυτική Περιγραφή:	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Το εκπαιδευτικό λογισμικό υποστηρίζει και συμπληρώνει το μάθημα της Ιστορίας και παράλληλα ενισχύει την πολιτιστική καλλιέργεια του μαθητή. ☐ Έχει διαφορετική ρώτα από αυτή του κανονικού μαθήματος. ☐ Παρέχει επιπλέον τη δυνατότητα σύνθεσης και παραγωγής παρουσιάσεων για διάφορα θέματα επιλογής του διδάσκοντα. ☐ Ο αριθμός των θεμάτων μπορεί να είναι "απεριόριστος" χάρις στο μεγάλο μέγεθος και την ευρύτητα του υποκειμένου υλικού (πολυμεσικού περιεχομένου). ☐ Η χρήση του λογισμικού μπορεί να γίνεται ανεξάρτητα από την πορεία του συγκεκριμένου μαθήματος και από το ωρολόγιο πρόγραμμα. ☐ Μπορεί επίσης να γίνεται, μέσω της εκπόνησης εργασιών, και σαν εμβάθυνση και συνέχιση του θέματος που διδάσκεται στο κανονικό μάθημα και για ενίσχυση της πολλαπλότητας απόψεων για το συγκεκριμένο θέμα. ☐ Οι παιδαγωγικοί στόχοι εστιάζουν κυρίως στην ενίσχυση της κριτικής ανάλυσης των πληροφοριών. ☐ Αντίστοιχα, το λογισμικό από τεχνικής πλευράς ενισχύει την ουσιαστική συμμετοχή του μαθητή στην εκπόνηση

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

	<p>της εργασίας, με δικά του κείμενα, κριτική, κ.λ.π.</p> <p> Στην ίδια κατεύθυνση, απαιτούμενος διδακτικός στόχος είναι η παρέμβαση του μαθητή στην εκπόνηση της εργασίας αντί της απλής συρραφής οθονών.</p> <p>Το τελικό προϊόν περιλαμβάνει αρκετές και σημαντικές υπηρεσίες και έτοιμα υποδείγματα μαθημάτων και εργασιών διερεύνησης.</p>
Έγκριση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:	Ναι
Έχει σταλεί Δημοσίευση:	Ναι
Τύπος Λογισμικού:	Εκπαιδευτικό Λογισμικό #1
Υποκατηγορία:	Ιστορία

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ «ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ»

**Εικόνα 6:Λογότυπο του εκπαιδευτικού λογισμικού
(<http://e-yliko.gr/Lists/List40/DispForm.aspx?ID=169>)**

Τίτλος:	Διαδραστική Ιστορία
Σύντομη περιγραφή	Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό λογισμικό ,το οποίο εμπεριέχει έναν διαδραστικό ιστορικό άτλαντα της Ελλάδας καλύπτοντας χρονικά όλες τις εποχές και χωρικά όλο τον ευρύτερο Ελλαδικό χώρο. Οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να περιηγούνται στο χώρο και στο χρόνο, να εστιάζουν σε περιοχές ή και περιόδους ενδιαφέροντος και να μελετούν περιγραφές τοποθεσιών, γεγονότων, κλπ.
Γνωστικό Αντικείμενο:	Ιστορία
Βαθμίδα Εκπαίδευσης:	Δημοτικό και Γυμνάσιο
Έργο/Κατασκευαστής:	Έργο: Πλειάδες, Ενότητα: Χρυσαλίδες Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Κοινωνία της Πληροφορίας, Μέτρο 1.2, Γ΄ ΚΠΣ Ανάδοχος φορέας: Ένωση Φυσικών Προσώπων
Κατηγορία:	Θεωρητικές Επιστήμες

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Αναλυτική Περιγραφή:	<p>Οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να περιηγούνται στο χώρο και στο χρόνο, να εστιάζουν σε περιοχές ή/και περιόδους ενδιαφέροντος και να μελετούν περιγραφές τοποθεσιών, γεγονότων, κλπ.</p> <p>Το περιεχόμενο του λογισμικού «Διαδραστική Ιστορία» είναι χωρισμένο σε 15 χρονικές ζώνες, από την εποχή του Λίθου έως και την Σύγχρονη Ελλάδα, οι οποίες ονομάζονται Κανάλια. Κάθε Κανάλι διαθέτει ως γεωγραφικό υπόβαθρο έναν προεπιλεγμένο χάρτη (του Ελλαδικού ή ευρωπαϊκού χώρου ανάλογα με την ιστορική περίοδο που μελετάτε), ενώ σε επίπεδο ιστορικού περιεχομένου περιλαμβάνονται επιμέρους ενότητες και υποενότητες, οι οποίες διαμορφώνονται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε εποχής.</p>
Έγκριση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:	Ναι
Έχει σταλεί Δημοσίευση:	Ναι
Τύπος Λογισμικού:	Εκπαιδευτικό Λογισμικό #1
Υποκατηγορία:	Ναι
Άδεια μεταφόρτωσης	Ναι

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ «ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ»

Εικόνα 6 :Λογότυπο του εκπαιδευτικού λογισμικού
(<http://e-yliko.gr/Lists/List40/DispForm.aspx?ID=159>)

Τίτλος:	Επεξεργασία Ιστορικών Πηγών
Σύντομη περιγραφή	Μαθησιακό περιβάλλον, που σχεδιάστηκε με στόχο τη μελέτη της Ιστορίας με τη χρήση ιστορικών πηγών και με σκοπό την συμμετοχή των μαθητών σε διαδικασίες μάθησης, διερευνητικού χαρακτήρα, που επιτρέπουν την οικοδόμηση ή την οικειοποίηση της ιστορικής γνώσης.
Γνωστικό Αντικείμενο:	Ιστορία
Βαθμίδα Εκπαίδευσης:	Γυμνάσιο και Λύκειο
Έργο/Κατασκευαστής:	Έργο: Πλειάδες, Ενότητα: Νηρηίδες Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: "Κοινωνία της Πληροφορίας", Μέτρο 1.2, Γ΄ΚΠΣ. Ε.Α.Ι.Τ.Υ. Ανάδοχος φορέας: Ένωση Φυσικών Προσώπων.
Κατηγορία:	Θεωρητικές επιστήμες
Αναλυτική Περιγραφή:	Οι θεματικές ενότητες της εφαρμογής εντάσσονται στη διδακτέα ύλη της Α΄ και της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου και του Λυκείου και σχετίζονται με όψεις της πολιτικής και

**«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »**

	κοινωνικής οργάνωσης, της οικονομίας, του πολιτισμού, της καθημερινής ζωής της ελληνικής αρχαιότητας και της νεότερης ελληνικής ιστορίας, μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα.
Έγκριση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:	Ναι
Έχει σταλεί Δημοσίευση:	Ναι
Τύπος Λογισμικού:	Εκπαιδευτικό Λογισμικό #1
Υποκατηγορία:	Ιστορία
Άδεια μεταφόρτωσης	Ναι

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

«Η Ελλάδα και ο Κόσμος από τον 19ο στο 20ο Αιώνα»

Εικόνα 7:Λογότυπο του εκπαιδευτικού λογισμικού

(<http://e-yliko.gr/Lists/List40/DispForm.aspx?ID=72>)

Τίτλος:	«Η Ελλάδα και ο Κόσμος από τον 19ο στο 20ο Αιώνα»
Σύντομη περιγραφή	Εκπαιδευτικό λογισμικό που εμβαθύνει στα ιστορικά φαινόμενα και γεγονότα της Νεότερης Ευρωπαϊκής και Ελληνικής Ιστορίας. Μέσα από κατάλληλα διαμορφωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες ο μαθητής ταξιδεύει στο χώρο και στο χρόνο

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

	ανακαλύπτοντας πληροφορίες.
Γνωστικό Αντικείμενο:	Ιστορία, Θρησκευτικά, Φιλοσοφία
Βαθμίδα Εκπαίδευσης:	Γυμνάσιο και Λύκειο
Έργο/Κατασκευαστής:	Έργο Οδύσσεια, Ενέργεια Ελπήνωρ Κατασκευαστής: CONCEPTUM A.E.
Κατηγορία:	Θεωρητικές επιστήμες
Αναλυτική Περιγραφή:	<p>Είναι βασισμένο στην πλατφόρμα του Αβακίου (E-Slate), είναι εφαρμογή διερευνητικού χαρακτήρα και με δυνατότητες αξιοποίησης του Internet.</p> <p> Αποτελείται από δυο παράλληλα σενάρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Το πρώτο σενάριο είναι αυτό της Ελληνικής Ιστορίας από τη σύσταση του νέου Ελληνικού κράτους έως την μεταπολίτευση. ▶ Το δεύτερο σενάριο είναι αυτό της Ευρωπαϊκής και Παγκόσμιας Ιστορίας από την περίοδο των μεγάλων αυτοκρατοριών στο τέλος του 19ου αι., έως τη λήξη του ψυχρού πολέμου και την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ. <p> Η διδασκαλία της Ιστορίας εμπεδώνεται καλύτερα μέσα από τη συσχέτιση παραστάσεων διαφόρων μορφών, στο λογισμικό, γι' αυτό το λόγο συμπεριλαμβάνονται κείμενα, ιστορικοί χάρτες, φωτογραφίες, ιστορικά έγγραφα, πίνακες ζωγραφικής, πρωτοσέλιδα εφημερίδων και κινηματογραφικά και ηχητικά ντοκουμέντα.</p> <p> Το υλικό είναι οργανωμένο σε μια βάση δεδομένων που περιέχει πληροφορίες σχετικές με τις διαθέσιμες πηγές. Ο χρήστης καλείται να αναζητήσει τις ιστορικές πηγές</p>

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

	<p>που θα τον οδηγήσουν στα ιστορικά γεγονότα χρησιμοποιώντας τα παρεχόμενα εργαλεία.</p> <p>Παραδείγματος ο χρήστης καλείται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Επιλέξει από τη χρονομηχανή την χρονική περίοδο που θέλει να μελετήσει. ▶ Επιλέξει τη γεωγραφική περιοχή όπου θα αναζητήσει τις πηγές εστιάζοντας στην αντίστοιχη περιοχή του χάρτη ▶ Το περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσονται τα σενάρια καθορίζονται από δυο βασικές λειτουργίες: <ul style="list-style-type: none"> ◆ τον διαδραστικό χάρτη και τη χρονομηχανή. ▣ Στο περιβάλλον αυτό η ιστορία καταγράφεται μέσα από τις πηγές και ο χρήστης διαδραματίζοντας το ρόλο του ιστορικού καλείται να συλλέξει τα στοιχεία εκείνα που θα τον βοηθήσουν να ανακαλύψει την ιστορία. ▣ Η η πορεία του σεναρίου δεν είναι προκαθορισμένη. ▣ Η έρευνα γίνεται κάθε φορά στο χώρο και το χρόνο που ο χρήστης επιθυμεί. ▣ Ο χρήστης, έχει τη δυνατότητα να οριοθετήσει ακόμα περισσότερο την έρευνα του και να εστιάσει την έρευνα και την μελέτη των πηγών στο αντικείμενο του ενδιαφέροντος του. ▣ Προωθείται η κριτική αντιμετώπιση των πληροφοριών.
Έγκριση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:	Ναι
Έχει σταλεί Δημοσίευση:	Ναι
Τύπος Λογισμικού:	Εκπαιδευτικό Λογισμικό #1
Υποκατηγορία:	Ιστορία

2.1 Το εκπαιδευτικό λογισμικό «Ιστόπολις»

Το εκπαιδευτικό λογισμικό ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ (Σχήμα 3) αποτελεί υπόεργο του έργου ΠΛΕΙΑΔΕΣ ² και συγκεκριμένα της υποενότητας «ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΕΣ: Ανάπτυξη ολοκληρωμένων προϊόντων εκπαιδευτικού λογισμικού». Το έργο «ΠΛΕΙΑΔΕΣ» εντάσσεται στην Κατ. Πράξεων 1: «Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο και Λογισμικό», του Μέτρου 1.2 «Εισαγωγή και Αξιοποίηση των νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση», του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» Γ'ΚΠΣ. Φορέας Χρηματοδότησης και Επίβλεψης είναι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Φορέας Λειτουργίας το Γραφείο για την Κοινωνία της Πληροφορίας του Υπ.Ε.Π.Θ. και Φορέας Υλοποίησης & παρακολούθησης της καλής εκτέλεσης υπόεργων το Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών (ΕΑ.ΙΤΥ).

Αντικείμενο της ενότητας ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΕΣ είναι η ανάλυση ενός μικρού αριθμού (9) ολοκληρωμένων προϊόντων εκπαιδευτικού λογισμικού τα οποία αφορούν σε γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τα οποία δεν διατίθεται σήμερα κάποιο διαθέσιμο εκπαιδευτικό λογισμικό. Για την ανάπτυξη αυτών των προϊόντων, επεκτείνονται αφενός ποιοτικά αφετέρου ποσοτικά υπάρχοντα πιλοτικά εργαλεία ή περιβάλλοντα εκπαιδευτικού λογισμικού.

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ αποτελεί ένα δικτυακό υπερμεσικό εκπαιδευτικό περιβάλλον με στόχο τη διδασκαλία στην τάξη σε γνωστικά αντικείμενα όπως η Ιστορία. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο στηρίζεται σε πολυεπιπεδικά δομημένο υπερκείμενο και συνδυάζει διάφορα μέσα, όπως είναι το κείμενο, οι φωτογραφίες, το video, οι υπερσύνδεση και οι διαδραστικοί γεωγραφικοί χάρτες. Η διαχείριση

² <http://pleiades.cti.gr>

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

του περιεχομένου διενεργείται μέσα από υποσύστημα διαχείρισης περιεχομένου διαθέσιμο στους συγγραφείς υλικού.

Σχήμα 3: Το λογότυπο του εκπαιδευτικού λογισμικού

(<http://www.cetl.elemedu.upatras.gr/istopolis.html>)

Η ενότητα αποτελεί την βασική μονάδα του περιεχομένου. Το τελικό περιεχόμενο περιλαμβάνει 78 ενότητες από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη ιστορία. Κάθε ενότητα απαρτίζεται από:

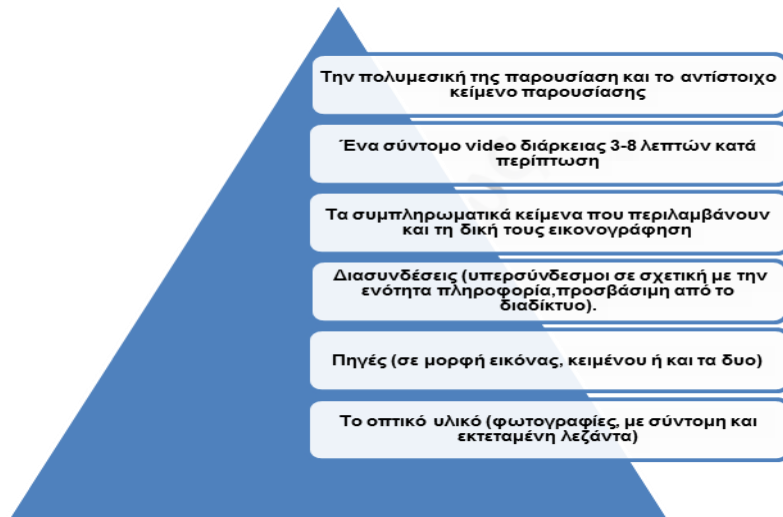
Κατ' ελάχιστο, μια ενότητα έχει την πολυμεσική της παρουσίαση, τα συμπληρωματικά κείμενα και την εικονογράφησή της (Σχήμα 4) Σχήμα 1. Η πρόσβαση στο περιεχόμενο δίνεται μέσα από εργαλεία πρόσβασης που εκμεταλλεύονται την ιεραρχική του δομή (ταξινόμηση με βάση κριτήρια όπως ο χρόνος / τόπος / θέμα):

- **Θεματικός κατάλογος:** Κατηγοριοποιεί ενότητες και συμπληρωματικά κείμενα (σε περιορισμένη έκταση φωτογραφίες) με βάση την ένταξή τους σε μια θεματική ιεραρχία.
- **Χρονολόγιο:** Κατηγοριοποιεί ενότητες και συμπληρωματικά κείμενα με βάση την ένταξή τους σε χρονολογικές περιόδους και δίνει δυνατότητα λεπτομερούς αναζήτησης με βάση περίοδο αλλά και σε επίπεδο έτους. Η δυνατότητα

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

αναζήτησης με βάση το έτος δεν υποστηρίζεται για την εποχή του λίθου, καθώς αυτή εκτείνεται σε πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα.

- **Χάρτης:** Κατηγοριοποιεί ενότητες και συμπληρωματικά κείμενα με βάση την ένταξή τους – συσχετίσή τους σε κάποια γεωγραφική περιοχή.

Σχήμα 4: Μέρη από τα οποία απαρτίζεται καθεμία ενότητα του λογισμικού ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ

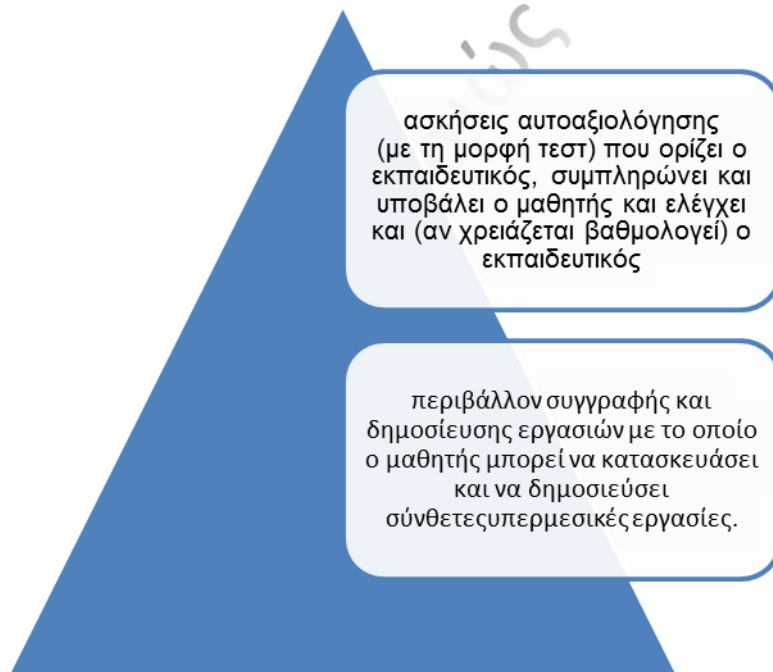
Αξίζει να σημειωθεί ότι οι κατηγορίες των εργαλείων πρόσβασης είναι απόλυτα ρυθμίσιμες από το περιβάλλον διαχείρισης περιεχομένου και επιτρέπουν τη μεταβολή του θεματικού καταλόγου με την προσθαφαίρεση κατηγοριών, του χρονολογίου με την αλλαγή ορίων περιόδων και την προσθήκη νέων, πιο λεπτομερών περιόδων και του χάρτη με τον ορισμό νέων χαρτών με απλό, οπτικοποιημένο τρόπο, πάνω σε ενιαίο χάρτη αναφοράς.

Επιπλέον, πρόσβαση στο περιεχόμενο δίνεται και μέσα από απλούστερους καταλόγους (ενοτήτων, οπτικού υλικού, πηγών, διασυνδέσεων). Η οργάνωση της διδασκαλίας γίνεται μέσα από εκπαιδευτικά σενάρια τα οποία περιλαμβάνονται

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

στο λογισμικό ή σενάρια που είναι σε θέση να κατασκευάσει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός με τη βοήθεια κατάλληλου εργαλείου κατασκευής σεναρίων. Το τελευταίο μάλιστα θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για άλλα αντικείμενα σε συνδυασμό με άλλα εκπαιδευτικά λογισμικά χρονολογίου βάσει γεωγραφικών ή θεματικών κριτηρίων.

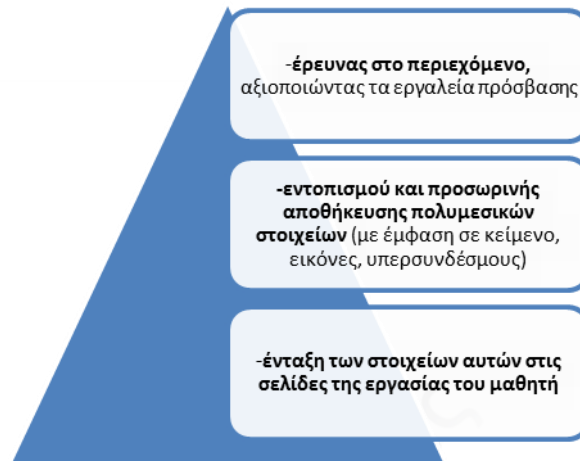
Οι διαδικασίες της αξιολόγησης και της αυτοαξιολόγησης υποστηρίζονται μέσα από τις Μορφές αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης (Σχήμα 5).

Σχήμα 5: Μορφές αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης

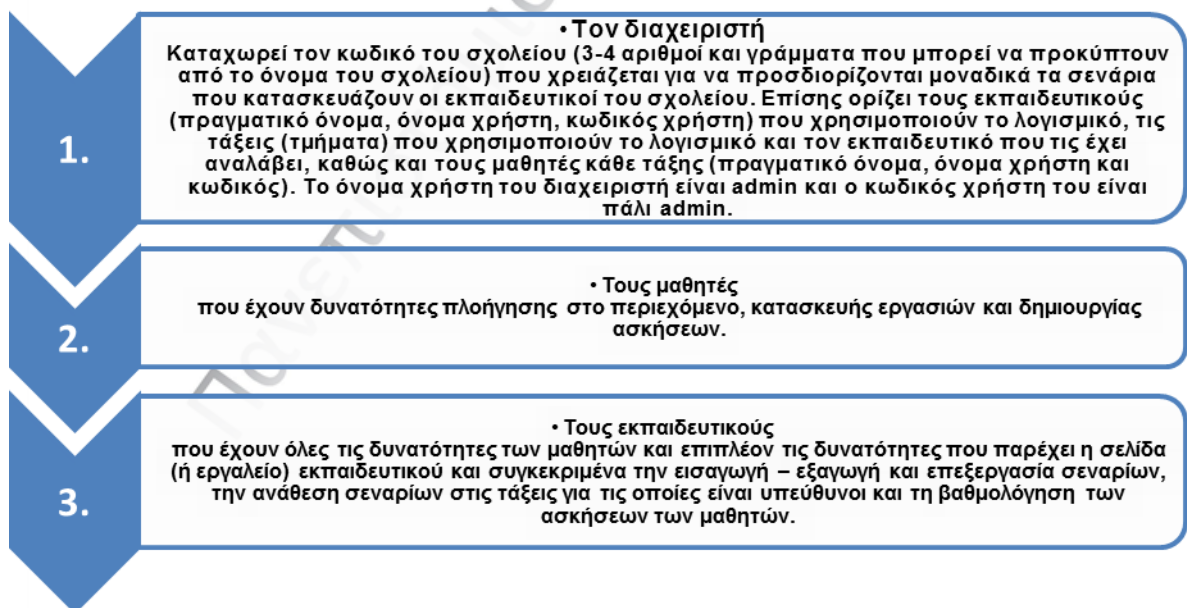
Η διαδικασία κατασκευής εργασίας περιλαμβάνει διακριτά επαναλαμβανόμενα στάδια (Σχήμα 6):

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Σχήμα 6: Στάδια από τα οποία απαρτίζεται η διαδικασία κατασκευής εργασίας

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ υποστηρίζει τρία διαφορετικά είδη χρηστών που περιγράφονται στο (Σχήμα 7).

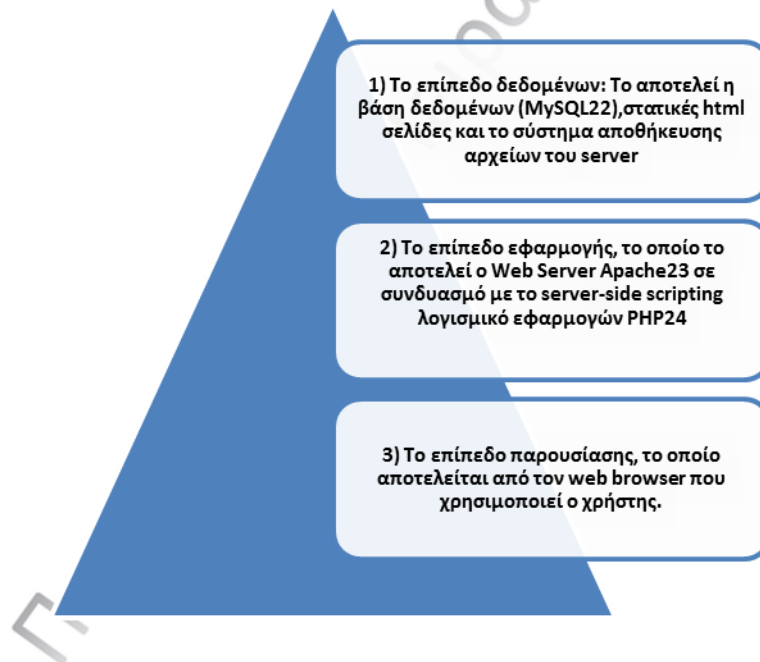

Σχήμα 7: Είδη χρηστών που υποστηρίζει το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ

2.1.1 Αρχιτεκτονική εφαρμογής

Η αρχιτεκτονική της εφαρμογής ακολουθεί το μοντέλο πελάτη εξυπηρετητή (client – server), παρέχοντας σε όλους τους χρήστες εξαιρετική ευκολία (το μόνο που χρειάζεται να διαθέτει ο χρήστης της εφαρμογής είναι έναν σύγχρονο web browser). Το σύνολο του περιεχομένου βρίσκεται στον server σε βάση δεδομένων MySQL και σε ιεραρχικά δομημένους καταλόγους αρχείων πολυμέσων.

Η λογική της αρχιτεκτονικής παρουσιάζεται στον (Σχήμα 8):

Σχήμα 8: Λογική αρχιτεκτονικής του λογισμικού ISTOPOLIS

Η επιλογή των λογισμικών που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της εφαρμογής έγινε τόσο με γνώμονα την πανευρωπαϊκή τάση για χρησιμοποίηση λογισμικού ανοιχτού κώδικα (η εφαρμογή υλοποιήθηκε στο σύνολό της χρησιμοποιώντας λογισμικά ανοιχτού κώδικα και στα 3 επίπεδα), όσο και με τον

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

μεγάλο βαθμό διαλειτουργικότητας που εξασφαλίζει ο συνδυασμός των παραπάνω λογισμικών.

2.1.2 Αρχιτεκτονική εφαρμογής στον Server του σχολικού εργαστηρίου

Η βασική εφαρμογή στο web server του σχολικού εργαστηρίου περιλαμβάνει:

- **Τμήμα Πιστοποίησης στοιχείων χρήστη (Authentication Module):** Αναγνωρίζει τον χρήστη – αναθέτει τον χώρο εργασίας του. Σε session scoped variable καταγράφεται ο κωδικός του τρέχοντος χρήστη. Το session time out πρέπει να είναι αρκετά μεγάλο (περίπου μια ώρα). Σε αυτό βοηθά ο μικρός αριθμός των χρηστών και ο διαθέσιμος χρόνος διδασκαλίας (μια ή δυο ώρες) ώστε και να μην επιβαρύνονται οι πόροι του server και να μην εκπνέει το time-out υπερβολικά γρήγορα
- **Τμήμα Περιεχομένου (Content Module):** Κυρίως στατικό περιεχόμενο που μπορεί να δει ο κάθε χρήστης με τον ίδιο τρόπο. Περιλαμβάνει το κυρίως περιεχόμενο (ΘΕ, Εισαγωγές, Συμπληρωματικά κείμενα, Πηγές, Οπτικό Υλικό) και τα βασικά ευρετήρια. Επειδή πρόκειται για περιεχόμενο ανεξάρτητο του χρήστη και του τρέχοντος σεναρίου επιτρέπει την αξιοποίηση στατικών σελίδων που παράγονται από κατάλληλο κώδικα στο εργαλείο συγγραφής περιεχομένου. Οι επιλογές του βιβλίου μαθητή εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ταυτότητα του χρήστη («οι αξιολογήσεις μου», «οι εργασίες της τάξης μου») ή από άλλα στοιχεία που εισάγονται δυναμικά στην τάξη (σενάρια). Οι σελίδες αυτές παράγονται δυναμικά. Εξάίρεση αποτελούν οι αρχικοί κατάλογοι επιλογών που κατασκευάζονται σαν στατικές σελίδες.
- **Συμπλήρωση άσκησης.** Η συμπλήρωση άσκησης αν και έχει σαν αφετηρία επιλογής χρήστη το βιβλίο μαθητή συνδυάζει στατικές σελίδες με δυναμικές σελίδες καταχώρησης στη βάση λειτουργίας των δεδομένων που υποβάλλει ο

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

μαθητής κατά την επίλυση της άσκησης. Οι στατικές σελίδες παράγονται από την εφαρμογή διαχείρισης σεναρίων

■ **Κατασκευή εργασίας.** Εδώ τα δυναμικά εισαγόμενα στην τάξη στοιχεία (σελίδες μαθητή, προσωρινή αποθήκευση περιεχομένου) και η σαφής και έντονη εξάρτηση των οθονών από την ταυτότητα του χρήστη υπαγορεύουν τη χρήση δυναμικά παραγόμενων σελίδων. Εξαίρεση ίσως αποτελούν οι σελίδες του μαθητή που για λόγους διαμοίρασης αν και κατά την επεξεργασία τους αποθηκεύονται στη βάση, μετά τη δημοσίευση της εργασίας υφίστανται ως στατικό περιεχόμενο. Με την αποθήκευση των εργασιών των μαθητών στη βάση για την επεξεργασία τους υπάρχει και το εξής αποτέλεσμα: Προστατεύεται η επεξεργασία των σελίδων από επεξεργασία από άλλους μαθητές, με έλεγχο της ταυτότητας του μαθητή κατά την ανάκτηση και αποθήκευση της σελίδας στη βάση. Έτσι, δεν απαιτείται ο ορισμός χρηστών σε επίπεδο web server για την διαχείριση δικαιωμάτων πρόσβασης, κάτι που απλοποιεί την διαδικασία εγκατάστασης και συντήρησης του λογισμικού.

■ **Χώρος του μαθητή στον server.** Για κάθε μαθητή υπάρχει αφοσιωμένος χώρος στον server. Δεν γίνεται καμία αποθήκευση περιεχομένου τοπικά στον client του χρήστη. Ο χώρος αυτός χρησιμεύει για την αποθήκευση των εργασιών του μαθητή μετά τη δημοσίευση και για την αποθήκευση οπτικού υλικού από το internet (αν τελικά διατηρηθεί η απόφαση για τοπική αποθήκευση εικόνων από το Internet κατά τη διαδικασία συλλογής περιεχομένου). Γίνεται έντονη χρήση και της βάσης δεδομένων για αποθήκευση στοιχείων του μαθητή αλλά και προσωρινή αποθήκευση περιεχομένου που επαναχρησιμοποιεί στις εργασίες του, με εξαίρεση τις εικόνες. Προφανώς στην περίπτωση που υπάρχει μόνο ένας υπολογιστής, αυτός θα παίζει το ρόλο και του server και του client. Άλλωστε, ο client είναι ο web browser του χρήστη.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

2.1.3 Περιβάλλον της Εφαρμογής

Η είσοδος στο περιβάλλον της εφαρμογής γίνεται χρησιμοποιώντας την κατάλληλη διεύθυνση του server στον οποίο είναι εγκατεστημένη η εφαρμογή.

1^ο ΒΗΜΑ: Η πρώτη οθόνη (Σχήμα 9) που βλέπει ο χρήστης είναι η παρακάτω, στην οποία καλείται να δώσει το όνομα χρήστη και το συνθηματικό του:

Σχήμα 9: Αρχική οθόνη ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ

2^ο ΒΗΜΑ: Αφού γίνει επιβεβαίωση του ονόματος χρήστη και του συνθηματικού ο χρήστης εισέρχεται στο περιβάλλον της εφαρμογής (Σχήμα 10):

Σχήμα 10: Επικεφαλίδα Εφαρμογής

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Στο πάνω αριστερό μέρος της επικεφαλίδας φαίνεται ο κωδικός χρήστη και η ομάδα του.

Υπάρχουν επίσης δεξιά πλήκτρα εισαγωγής και εξόδου. Τα κύρια κουμπιά της επικεφαλίδας παρουσιάζονται στον (Πίνακας 9) :

Πίνακας 9: κύρια κουμπιά της επικεφαλίδας Εφαρμογής

Ενότητες	Μετάβαση στην αρχική σελίδα των ενοτήτων
Θεματικός Κατάλογος	Μετάβαση στην αρχική σελίδα του Θεματικού Καταλόγου
Χάρτης	Μετάβαση στην αρχική σελίδα της Γεωγραφικής Κατηγοριοποίησης
Χρονολόγιο	Μετάβαση στην αρχική σελίδα του Χρονολογίου
Βιβλίο Μαθητή	Μετάβαση στην αρχική σελίδα του Βιβλίου Μαθητή
Λεξικό όρων	Μετάβαση στο γλωσσάρι της εφαρμογής
Διασυνδέσεις	Μετάβαση στη λίστα των υπερσυνδέσμων της εφαρμογής
Βιβλίο Καθηγητή:	Μετάβαση στο Βιβλίο Καθηγητή (δε φαίνεται στο σχήμα – ενεργοποιείται κάτω δεξιά όταν ο χρήστης που έχει εισέλθει

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

	στο σύστημα έχει ιδιότητα καθηγητή)
Κατάλογος Πηγών:	Μετάβαση στην αρχική σελίδα των Πηγών
Κατάλογος Οπτικού Υλικού:	Μετάβαση στην αρχική σελίδα του καταλόγου Οπτικού Υλικού

Χρησιμοποιώντας την επικεφαλίδα ο χρήστης μπορεί να μεταβεί σε οποιαδήποτε ενότητα της εφαρμογής επιθυμεί. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιώντας το περιβάλλον αυτό μπορεί να διαχειριστεί τα μαθήματα μίας τάξης, αφού πρώτα την επιλέξει.

Ο εκπαιδευτικό τότε μπορεί να:

- ▶ Κατασκευάσει σενάρια μαθημάτων για τη συγκεκριμένη τάξη
- ▶ Διαχειριστεί την τάξη
- ▶ Διαχειριστεί τα καταχωρημένα σενάρια για την τάξη

Στη συνέχεια περιγράφονται (Πίνακας 10) δύο από τις βασικότερες συνιστώσες της εφαρμογής, οι οποίες είναι η Διαχείριση Σεναρίων και το Βιβλίο Μαθητή.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Πίνακας 10: Βασικότερες συνιστώσες της εφαρμογής

<p><u>Διαχείριση</u> <u>Σεναρίου</u></p>	<p>Επιλέγοντας ένα σενάριο, ο εκπαιδευτικός μεταβαίνει στην οθόνη διαχείρισης σεναρίου στην οποία έχει τις παρακάτω δυνατότητες:</p> <p>Να τροποποιήσει τα στοιχεία της περίληψης του σεναρίου</p> <ul style="list-style-type: none">■ Να τροποποιήσει στοιχεία που αφορούν στο παιδαγωγικό πλαίσιο■ Να τροποποιήσει στοιχεία ασκήσεων■ Να τροποποιήσει στοιχεία εργασιών■ Να ορίσει υποδείξεις με αντίστοιχους συνδέσμους■ Να εισάγει την δική του «Κριτική Προσέγγιση» του θέματος.
<p><u>Βιβλίο</u> <u>Μαθητή</u></p>	<p>Χρησιμοποιώντας την επιλογή «Βιβλίο Μαθητή» παρέχεται η δυνατότητα διαχείρισης των μαθημάτων και των εργασιών των μαθητών. Επιλέγοντας μαθήματα ο εκπαιδευτικός μεταβαίνει στη σελίδα των μαθημάτων. Σε καθένα από τα μαθήματα υπάρχουν αναλυτικές υποδείξεις – προτάσεις για εργασίες, με παραπομπές σε πηγές υλικού, ασκήσεις καθώς και οι δημοσιευμένες εργασίες.</p> <p>Τέλος, η εφαρμογή αποτελεί ένα εργαλείο με ελάχιστες απαιτήσεις και από την πλευρά του server, καθώς είναι απαραίτητη η εγκατάσταση των λογισμικών MySQL, Apache Httpd και PHP, τα οποία απαιτούν σχετικά μικρή υπολογιστική και επεξεργαστική ισχύ στην πλευρά του εξυπηρετητή.</p>

Κεφάλαιο 3. Δια βίου μάθηση

Ο όρος "δια βίου μάθηση (ή εκπαίδευση)" αναφέρεται σε μια φιλοσοφική αντίληψη, σύμφωνα με την οποία η εκπαίδευση θεωρείται ως μια μακροχρόνια διαδικασία που ξεκινάει από την γέννηση του ανθρώπου και συνεχίζει σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Ο όρος αυτός καλύπτει όλα τα είδη, τύπους και επίπεδα της εκπαίδευσης, τυπικής και μη τυπικής. Στη σύγχρονη διαρκώς αναπτυσσόμενη κοινωνία, η αύξηση των γνώσεων γίνεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και οι απαιτήσεις της αγοράς εργασίας συνεχώς αλλάζουν. Συνεπώς, η επιμόρφωση και η συμπληρωματική εκπαίδευση αποτελούν μία διαρκή προτεραιότητα για το σύγχρονο εργαζόμενο. Όλες οι μαθησιακές δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουμε καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας και που έχουν σαν στόχο τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εφοδίων σε προσωπικό, κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο ονομάζεται, με μια φράση, "δια βίου μάθηση".

Ο επίσημος ορισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δια βίου μάθηση αναφέρεται σε: «Κάθε μαθησιακή δραστηριότητα η οποία αναλαμβάνεται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής με σκοπό τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εφοδίων, στο πλαίσιο μιας προσωπικής, κοινωνικής οπτικής και/ή μιας οπτικής που σχετίζεται με την απασχόληση» (European Commission, Com(2001) 678).

Σύμφωνα με την Απόφαση αριθ. 1720/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2006, τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2007 και για μια επταετία το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης στον τομέα της Δια Βίου Μάθησης. Το πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης (Life Learning Programme, 2007-2013) ενσωματώνει τα προηγούμενα ΣΩΚΡΑΤΗΣ II και LEONARDO II, καθώς και το πρόγραμμα Jean Monnet με την εξής δομή:

A. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Comenius: Προσχολική και σχολική εκπαίδευση

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

2. **Erasmus**: Ανώτατη εκπαίδευση
3. **Leonardo Da Vinci**: Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
4. **Grundtvig**: Εκπαίδευση ενηλίκων

Β. ΕΓΚΑΡΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1. Ανάπτυξη πολιτικής (ARION, CEDEFOP, δίκτυο EYRIDICE, κ.λ.π)
2. Προώθηση εκμάθησης γλωσσών
3. Καινοτόμες προσεγγίσεις στη διδασκαλία και στη μάθηση με τη χρήση **ΤΠΕ**
4. Διάδοση - αξιοποίηση αποτελεσμάτων

Γ. JEAN MONNET Το πρόγραμμα σχετίζεται με θέματα ευρωπαϊκής ενοποίησης σε Πανεπιστημιακό επίπεδο.

Από το 2008, Εθνική Μονάδα Συντονισμού για το σύνολο του προγράμματος Δια Βίου Μάθησης είναι το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών.

Η Δια βίου Μάθηση περιλαμβάνει την Δια βίου Εκπαίδευση και την Δια βίου Κατάρτιση.

Η Δια βίου Εκπαίδευση αφορά τη διαδικασία απόκτησης γνώσης, **γενικής και επιστημονικής**, τόσο στο πλαίσιο διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, όσο και στο πλαίσιο εισόδου στην απασχόληση, ενώ η «Δια βίου Κατάρτιση» αφορά στη διαδικασία **εξειδικευμένης μόρφωσης**, με σκοπό την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων, στα πλαίσια συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας.

Υπηρεσίες Δια βίου Κατάρτισης σε αποφοίτους υποχρεωτικής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παρέχουν τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης, ενώ τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης παρέχουν υπηρεσίες Δια βίου Κατάρτισης τόσο σε αποφοίτους υποχρεωτικής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όσο και σε αποφοίτους ανώτατης (πανεπιστημιακής και τεχνολογικής) εκπαίδευσης.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Επειδή η συγκεκριμένη εργασία απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, κρίνεται σκόπιμη η μελέτη και παρουσίαση όλων εκείνων των χαρακτηριστικών που πρέπει να ληφθούν υπόψη, όταν στοχεύουμε στην επιμόρφωση ενηλίκων.

3.1 Η εκπαίδευση των ενηλίκων

Η εκπαίδευση των ενηλίκων αφορά διάφορα γνωστικά αντικείμενα και πραγματοποιείται για διάφορους λόγους. Οι μορφές και τα πλαίσια διαφέρουν (Πίνακας 11):.

Πίνακας 11: μορφές και πλαίσια

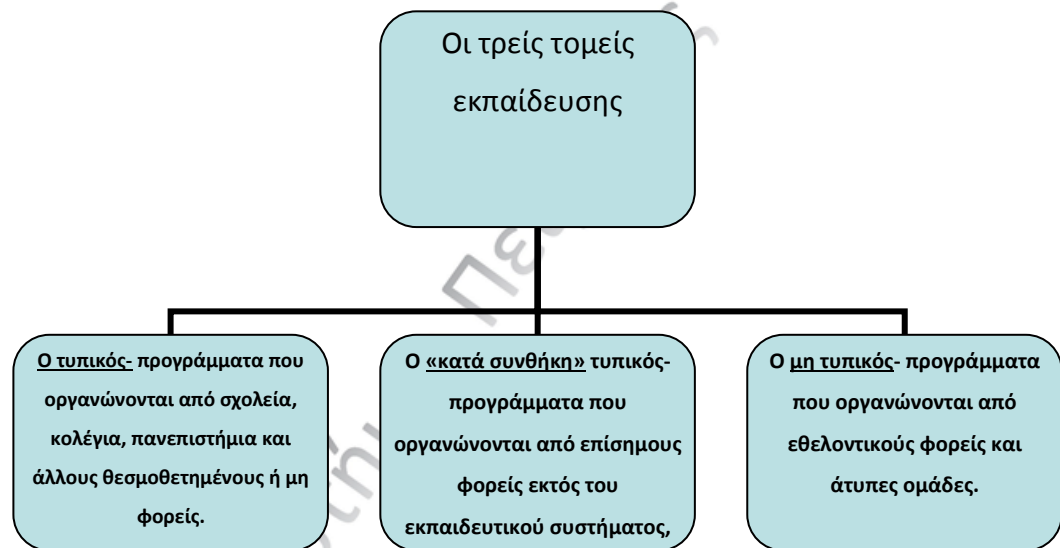
<u>Η εκπαίδευση των ενηλίκων μπορεί να πραγματοποιείται τυπικά ή άτυπα μέσα σε:</u>	<ul style="list-style-type: none">▣ φυλακές και χώρους εκκλησιών,▣ σε κολέγια και κατοικίες ιδιωτών,▣ σε αθλητικά και ψυχαγωγικά κέντρα, σε εργοστάσια, σε καταστήματα και γραφεία,▣ σε πολιτιστικά κέντρα τοπικής αυτοδιοίκησης,▣ σε στρατιωτικές βάσεις, σε σχολεία και κέντρα ειδικής εκπαίδευσης ενηλίκων,▣ σε κέντρα υγείας▣ σε χώρους πανεπιστημίων,▣ σε εκπαιδευτικά κέντρα και σε προσωρινούς οικισμούς.
<u>Ώρες πραγματοποίησης</u>	<ul style="list-style-type: none">▣ κατά τη διάρκεια της ημέρας ή το βράδυ,▣ τα Σαββατοκύριακα ή κατά τις διακοπές
<u>Οι σκοποί</u>	<ul style="list-style-type: none">▣ για την απόκτηση νέων προσόντων,▣ για την αλλαγή προσωπικών στάσεων, ή την ανάπτυξη μιας

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

κοινωνικής ομάδας, προκειμένου να αποκτηθούν νέες επαγγελματικές ή προσωπικές δεξιότητες, ή για τη βελτίωση βασικών δεξιοτήτων,

■ για να ανοίξουν νέοι δρόμοι για περαιτέρω μόρφωση.

Εν συνεχεία ,είναι σκόπιμο να γίνει διάκριση μεταξύ τριών κύριων τομέων εκπαίδευσης ενηλίκων (Σχήμα 11):

Σχήμα 11: Τομείς εκπαίδευσης ενηλίκων

Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν επίσης κατηγορίες ενηλίκων που εκπαιδεύονται χωρίς επίβλεψη. Οι τελευταίοι καθορίζουν μόνοι τους το πρόγραμμά τους, που μαθαίνουν κάτι χωρίς να έχουν εκπαιδευτή απέναντί τους. Διατίθεται επίσης ο χώρος της αυτομόρφωσης. Η τελευταία περιλαμβάνει δραστηριότητες επιμόρφωσης που παρέχονται από:

- ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές,
- σχολές αλληλογραφίας,
- εκδοτικούς οίκους και περιοδικά.

3.1.1 Τα χαρακτηριστικά των ενήλικων εκπαιδευόμενων

Αν και υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα μέλη της εκπαιδευόμενης ομάδας, υπάρχει ωστόσο, η δυνατότητα προσδιορισμού των κοινών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων. Τα βασικότερα χαρακτηριστικά που έχουν διατυπωθεί από τον Alan Rogers είναι 7 και συνοψίζονται παρακάτω:

1. **Οι συμμετέχοντες είναι εξ ορισμού ενήλικες**, έννοια που υποδηλώνει κίνηση, πρόοδο προς την εκπλήρωση του δυναμικού του ατόμου καθώς και αυξανόμενη αυτονομία. Έτσι ο τρόπος με τον οποίο εκπαιδεύουμε ενήλικες θα πρέπει να ενθαρρύνει αυτή την ανάπτυξη της αυτό-εκπλήρωσης, της προοπτικής και της αυτονομίας. Μια κατάσταση που θα αντέστρεφε αυτή την τάση και όπου ο ενήλικος θα αντιμετωπιζόταν σαν παιδί, θα προκαλούσε στις περισσότερες περιπτώσεις μεγάλα εμπόδια στη μάθηση.
2. **Βρίσκονται σε συνεχόμενη διεργασία ανάπτυξης** και όχι στο ξεκίνημα μιας νέας διεργασίας. Ο εκπαιδευτής οφείλει να λάβει σοβαρά υπόψη του αυτή την πορεία αλλαγής. Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι δεν είναι παθητικά άτομα αλλά συμμετέχουν ενεργά σ' αυτή την διαδικασία. Βρίσκονται στο μέσο αυτής της διεργασίας και όχι στην αρχή της. Μπορεί να βρίσκονται στην αρχή ενός νέου σταδίου, αλλά αυτό το στάδιο θα βασιστεί σε παλαιότερες αλλαγές και με τη σειρά του θα συμβάλει στο σύνολο της πορείας εξέλιξης και ανάπτυξης. Πρόκειται για διεργασία, που αν και συνεχιζόμενη έχει χαρακτήρα συνεχούς.
3. **Κουβαλούν μαζί τους ένα σύνολο εμπειριών και αξιών**. Καθένας από τους εκπαιδευόμενους φέρνει μαζί του ένα φάσμα εμπειριών και γνώσεων, σχετικό ως ένα βαθμό με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος. Έχουν αξίες, εδραιωμένες προκαταλήψεις και στάσεις στις οποίες έχουν επενδύσει συναισθηματικά. Αυτές βασίζονται στις προηγούμενες εμπειρίες τους. Το γεγονός αυτό έχει όμως και τις αντίστοιχες συνέπειες. Αρχικά οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται κάθε νέο αντικείμενο που συναντούν, μέσα

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

από το πρίσμα της εμπειρίας και των γνώσεων που διαθέτουν και αυτό μπορεί να διαστρεβλώσει τα μηνύματα. Εν συνεχεία, αυτές οι εμπειρίες και γνώσεις, δεν είναι στο σύνολό τους κατάλληλες οι χρήσιμες για την απαιτούμενη μάθηση, με αποτέλεσμα να πρέπει ο εκπαιδευτής να ακολουθήσει τη διαδικασία της απομάθησης.

4. **Έρχονται στην εκπαιδευτική διαδικασία με συγκεκριμένες προθέσεις.** Για την ακρίβεια υπάρχουν 2 άκρα του φάσματος των προθέσεων των ενηλίκων: εκείνοι που έρχονται για να αποκτήσουν συγκεκριμένη μάθηση σχετική με το μοντέλο της ζωής τους, και εκείνοι που έρχονται για κοινωνικούς ή προσωπικούς λόγους ή από κάποια γενική, απροσδιόριστη αίσθηση ανάγκης. Είναι ζήτημα ενδιαφέροντος, εμπλουτισμού του τρόπου ζωής τους.
5. **Έρχονται με προσδοκίες όσον αφορά τη μαθησιακή διεργασία.** Οι συμμετέχοντες ενήλικοι εκπαιδευόμενοι έχουν διαμορφώσει τις προσδοκίες αυτές βασιζόμενοι συνήθως στην εμπειρία τους από τα σχολικά χρόνια και στην εκπαίδευση που έλαβαν από τότε που έφυγαν από το σχολείο. Ορισμένοι ευχαριστήθηκαν τα σχολικά χρόνια και άλλοι όχι. Μερικοί εκπαιδευόμενοι υποθέτουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων θα είναι όπως αυτή του σχολείου. Υποθέτουν ότι θα διδαχτούν τα πάντα από κάποιον εκπαιδευτή που τα ξέρει όλα. Υποθέτουν ότι θα επιστρέψουν στη μαθητική κατάσταση (statu pupillary). Άλλοι πάλι, είναι πιο τολμηροί και θέλουν να ασχοληθούν μόνοι τους κατευθείαν με την ύλη που χειρίζονται. Τέτοιου είδους προσδοκίες έχουν διαφορετικές επιπτώσεις στις στάσεις των συμμετεχόντων απέναντι στις εργασίες της ομάδας. Μερικοί τείνουν προς τη συμμόρφωση και άλλοι επιδιώκουν ως ένα βαθμό την ανεξάρτητη μάθηση. Και οι 2 κατηγορίες συμμετεχόντων έχουν ένα σύνολο προσωπικών ορίων σχετικά με το είδος της ύλης που μπορούν ή δε μπορούν να καλύψουν.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

6. **Έχουν ανταγωνιστικά ενδιαφέροντα**. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ενήλικοι είναι εκπαιδευόμενοι μερικής παρακολούθησης γίνεται κατανοητό πως η εκπαίδευση για αυτούς είναι ζήτημα δευτερεύοντος ενδιαφέροντος. Δεν είναι πρωταρχικό τους μέλημα και επισκιάζεται αδιάκοπα από τις «πραγματικότητες» της ζωής τους, όπως την εργασία τους ή την έλλειψή της, την οικογενειακή τους κατάσταση, την κοινωνική τους ζωή και άλλα πολλά ανταγωνιστικά ζητήματα.
7. **Έχουν διαμορφώσει ήδη τα δικά τους μοντέλα μάθησης**. Με το πέρασμα του χρόνου καθένας από τους ενήλικους εκπαιδευόμενους ανέπτυξε τις δικές του στρατηγικές και τα μοντέλα μάθησης που διαπίστωσε ότι τον βοηθούν να μαθαίνει ταχύτερα, ευκολότερα και αποτελεσματικότερα. Υπάρχει μεγάλο φάσμα τρόπων μάθησης μέσα σε οποιαδήποτε ομάδα ενηλίκων και γι' αυτό χρειάζεται ο εκπαιδευτής να βρει μεθόδους που θα δώσουν σε κάθε συμμετέχοντα πλήρες πεδίο για την εξάσκηση των δικών του ιδιαίτερων μαθησιακών μεθόδων.

3.1.2 Οι συνέπειες για τον εκπαιδευτή ενηλίκων

Γίνεται κατανοητό από τα παραπάνω χαρακτηριστικά ότι οι εκπαιδευτές ενηλίκων, ιδιαίτερα όσοι εκπαιδεύουν ομάδες, αντιμετωπίζουν ένα δύσκολο έργο από την αρχή. Οι συμμετέχοντες εκπαιδευόμενοί μας θα συνιστούν ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων, καθένας από τους οποίους θα προσκομίζει τα δικά του πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα στην μαθησιακή διαδικασία.

- Μερικοί είναι πιο ενήλικοι από άλλους. Ορισμένοι αναζητούν στην εκπαίδευση την εξάρτηση ενώ άλλοι την αυτονομία.
- Όλοι αναπτύσσονται και εξελίσσονται, αλλά προς διαφορετικές κατευθύνσεις και με διαφορετικό ρυθμό.
- Μερικοί διαθέτουν αρκετή εμπειρία και γνώση ενώ άλλοι λιγότερη.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

- Έχουν μεγάλο φάσμα προθέσεων και αναγκών, άλλοι συγκεκριμένες, ενώ άλλοι πιο γενικές αλλά σχετικές με την ύλη του υπό εξέταση θέματος και τέλος άλλοι άγνωστες ακόμα και στους ίδιους.
- Όλοι έχουν ανταγωνιστικά ενδιαφέροντα μεγαλύτερης σημασίας από την εκπαίδευσή τους.
- Όλοι έχουν αποκτήσει τους δικούς τους τρόπους μάθησης γεγονός που διαφοροποιεί σημαντικά τον έναν από τον άλλον.

3.1.3 Ο ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων

Ο ρόλος του εκπαιδευτή είναι πολύπλευρος καθώς οφείλει να αποτελεί τον καθοδηγητή και τον εμπνευστή της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Από αυτόν καθορίζεται η πορεία του προγράμματος, η διαμόρφωση του κλίματος και η δημιουργία της αλληλεπίδρασης της ομάδας. Για το λόγο αυτό, συνίσταται οι εκπαιδευτές να έχουν υπ όψιν τους και να ακολουθούν τις παρακάτω αρχές. Οι εκπαιδευτές λοιπόν θα πρέπει να:

- Γνωρίζουν πως η διαδικασία της εκπαίδευσης ενηλίκων στηρίζεται στις βασικές οδηγίες για τη λήψη απόφασης.
- Ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εργαστεί σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά του.
- Έχουν συνειδητοποιήσει πως δεν υπάρχει για τους εκπαιδευόμενους μια καθολική αλήθεια.
- Προσπαθούν για αλλαγή στη συμπεριφορά, τη γνώση, και την ικανότητα των εκπαιδευόμενων καθοδηγώντας τους ως προς τη μαθησιακή διαδικασία και στηρίζοντάς τους ψυχολογικά
- Παροτρύνουν τους εκπαιδευόμενους, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι οι νέες πληροφορίες και η γνώση αποτελούν μέρος της ενήλικης ζωής και συνιστούν στην κοινωνικοποίηση και την ένταξή τους σε αυτή

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

- Προσαρμόζουν και να διαμορφώνουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σύμφωνα με τις ανάγκες των εκπαιδευομένων.
- Υιοθετούν διαφορετικές εκπαιδευτικές μεθόδους ανάλογα με την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων.

3.2 Συμβόλαιο μάθησης

Ο όρος «συμβόλαιο μάθησης» [learning contract] άρχισε να χρησιμοποιείται πρόσφατα για να εκφράσει μία συγκεκριμένη μορφή εκπαιδευτικής συνάντησης. Εφεξής θα χρησιμοποιούμε τον όρο «συμβόλαιο» και με την ευρύτερη έννοια που αγκαλιάζει όλες τις μορφές εκπαίδευσης ενηλίκων.

Αρχικά, συνάπτεται συμφωνία στο σύνολο των μορφών εκπαίδευσης ενηλίκων, όπου ενήλικοι προσέρχονται προαιρετικά για να μάθουν. Οι απόψεις όσων εκπαιδεύουν ενηλίκους δίστανται σε σημαντικό βαθμό σε ό, τι αφορά τη φύση της εκπαίδευσης, τους στόχους και τους αντικειμενικούς της σκοπούς (Πίνακας 12).

Πίνακας 12: Απόψεις εκπαιδευτών ενηλίκων

Μερικοί εκπαιδευτικοί φορείς και εκπαιδευτές θεωρούν ότι το κύριο έργο τους αφορά τη μετάδοση δεξιοτήτων ή γνώσεων προς τους εκπαιδευόμενους.
Άλλοι θεωρούν ότι σκοπός τους είναι η ανάπτυξη της επίγνωσης, της αντίληψης και της κατανόησης και εμπλέκουν τους σπουδαστές σε συζήτηση και πρακτικές ασκήσεις.
Υπάρχουν και αυτοί που βλέπουν μέσα από ευρύτερο πρίσμα την αποστολή τους και θεωρούν ότι αυτή αφορά τη διαμόρφωση στάσεων και συμπεριφορών.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

 Υπάρχουν κι εκείνοι που αντιλαμβάνονται το ρόλο τους ως λιγότερο καθοδηγητικό και πιστεύουν ότι αυτός συνίσταται στο να δοθούν ευκαιρίες στους συμμετέχοντες ό,τι θέλουν να μάθουν με το δικό τους τρόπο, να πραγματοποιήσουν δικές τους έρευνες, να ολοκληρώσουν τη μαθησιακή πορεία με τρόπο που δεν καθορίζεται από τον εκπαιδευτή αλλά από τον εκπαιδευόμενο.

Οι παραπάνω διαφορές δεν αναιρούν την άποψη ότι όντως συνάπτεται κάποια συμφωνία. Απλώς, το πλαίσιο αλλάζει ανάλογα με το είδος της εκπαίδευσης-μάθησης. Εκείνο, πάντως, που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί είναι η θέληση του εκπαιδευτή ή του εκπαιδευτικού φορέα να οργανώσει το μαθησιακό περιβάλλον και το πρόγραμμα μάθησης και η αποδοχή του εκπαιδευόμενου να ασχοληθεί με μια σειρά μαθησιακών δραστηριοτήτων, προκειμένου να πετύχει ορισμένα αποτελέσματα.

Η συμφωνία που προαναφέρθηκε στηρίζεται σε παραδοχές που διαμορφώθηκαν αφενός από τον εκπαιδευτή αφετέρου από τον ενήλικο εκπαιδευόμενο, πριν ακόμα συναντηθούν. Ούτε οι εκπαιδευτές ούτε οι εκπαιδευόμενοι αρχίζουν από το μηδέν. Οι εκπαιδευτές ξεκινούν με ένα σύνολο ιδεών όσον αφορά αυτούς που θα εκπαιδεύσουν και τι θα τους διδάξουν, ενώ οι ενήλικοι συμμετέχοντες έχουν κάποια ιδέα γι' αυτόν που θα προσλάβουν. Αυτές οι παραδοχές έχουν σχηματιστεί στη διάρκεια πολλών ετών και με βάση την ερμηνεία της περιγραφής του συγκεκριμένου προγράμματος που ανακοινώνεται.

Πολλές από αυτές τις παραδοχές δεν διατυπώνονται ρητά, ακόμα κι όταν έχει προϋπάρξει μεγάλο διάστημα παροχής συμβουλευτικής στους πιθανούς συμμετέχοντες ή όταν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα έχει συνταχθεί λεπτομερώς. Οι παραδοχές μπορεί να είναι ή να μην είναι αληθινές, αλλά καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διεργασίας. Χρειάζεται, επομένως,

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

να διερευνήσουμε τη διεργασία με την οποία σχηματίζονται αυτές οι παραδοχές (Πίνακας 13).

Πίνακας 13: Παραδοχές

Οι πληροφορίες που παρέχονται	<p>Οι υποθέσεις που κάνει ο πιθανός συμμετέχων στηρίζονται στις πληροφορίες που δίνονται σχετικά με το πρόγραμμα. Αυτές ποικίλουν σε μεγάλο βαθμό. Οι πιο συνοπτικές παρέχουν</p> <ul style="list-style-type: none">❑ κάποια ένδειξη του θέματος (συνήθως τον τίτλο του προγράμματος),❑ τη μορφή (συχνότητα και διάρκεια των συναντήσεων),❑ το χώρο και το χρόνο,❑ καθώς και το ίδρυμα ή τον οργανισμό υπό την αιγίδα του οποίου παρέχεται το πρόγραμμα.❑ Συνοδεύονται συχνά και από την «αγγελία στον Τύπο», με στοιχεία για το περιεχόμενο του προγράμματος.
Η δημοσιότητα «εναντίον» του μαθησιακού συμβολαίου	<p>Οι πληροφορίες που παρέχονται στους πιθανούς συμμετέχοντες όσον αφορά το συμβόλαιο που προσφέρεται είναι συχνά πολύ περιορισμένες. Ισχυρίζονται μερικοί από τους εκπαιδευτικούς φορείς ότι αυτό οφείλεται στο ότι δεν διαθέτουν κονδύλια για δημοσιότητα. Συχνά όμως ο λόγος είναι ότι οι διοργανωτές δεν αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα παροχής περισσότερων στοιχείων. Το υλικό που συντάσσεται, εκδίδεται κυρίως προκειμένου να δοθεί δημοσιότητα στα προγράμματα και όχι στο περιεχόμενο του μαθησιακού συμβολαίου. Κύριος σκοπός του είναι να πείσει τους αναγνώστες του να συμμετάσχουν στο</p>

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

πρόγραμμα.

Αυτή η επιθυμία προσέλκυσης συμμετεχόντων στα προγράμματά μας συντείνει στο να μην τα λέμε όλα. Δεν τολμούμε να πούμε και πάρα πολλά για το τι περιλαμβάνει το πρόγραμμά μας από φόβο μήπως «αποθαρρύνουμε» τον κόσμο. Συνήθως ακολουθούνται διαφημιστικά κριτήρια και οι εντυπωσιακές φράσεις αποκτούν μερικές φορές μεγαλύτερη βαρύτητα από τη διεξοδική ενημέρωση.

Μερικά προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων που προσφέρονται στο κοινό δεν είναι παρά ένας κατάλογος τίτλων (Πίνακας 14):

Πίνακας 14: προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων

Αρχαία Ιστορία	Κάθε Δευτέρα
Βυζαντινή Ιστορία	Κάθε Δευτέρα
Συντήρηση Έργων Τέχνης	Κάθε Τρίτη
Νεοελληνικός Διαφωτισμός	Κάθε Τρίτη
Η επανάσταση του 1821	Κάθε Τετάρτη
Η Φιλική εταιρία	Κάθε Τετάρτη

Όλα τα προγράμματα αρχίζουν την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. έως 9:00 μ.μ., και θα διαρκέσουν πέντε εβδομάδες. Δικαίωμα συμμετοχής: 35 ευρώ για κάθε πρόγραμμα. Ειδική έκπτωση για υπερήλικες και ανέργους.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Το επιχείρημα που προβάλλεται είναι: «τι περισσότερο χρειάζεται;». Δεν χρειάζεται να γνωρίζουν οι πιθανοί εκπαιδευόμενοι το όνομα του επιβλέποντα ή τι περιλαμβάνει το πρόγραμμα. Ωστόσο, τέτοιου είδους κατάλογοι είναι ανεπαρκείς. Δεν υπάρχει σ' αυτούς ένδειξη σχετικά με το επίπεδο εργασιών που επιδιώκεται, τις απαιτήσεις που θα αντιμετωπίσουν οι εκπαιδευόμενοι, τις προϋποθέσεις για εισαγωγή σε κάθε πρόγραμμα κ.λπ. Ο διοργανωτής τείνει να υποθέτει ότι όλες αυτές οι πληροφορίες είναι ήδη γνωστές στον αναγνώστη. Αλλά μπορεί να μην είναι. Η παράλειψη κάθε άλλου θέματος, εκτός από τον τίτλο του προγράμματος και τα στοιχεία που αφορούν το χρόνο πραγματοποίησής του, την ώρα και τη διάρκεια των συναντήσεων, το χώρο και το κόστος, αποκαλύπτει πολλές από τις παραδοχές των οργανωτών. Σε πολλές περιπτώσεις στηρίζονται στη φήμη του εκπαιδευτικού φορέα, προκειμένου να προσδώσουν αξιοπιστία σε αυτό που προσφέρουν. Προσβλέπουν μάλλον στους παλαιότερους συμμετέχοντες στα προγράμματά τους και όχι τόσο στο πώς να ανοίξουν νέους δρόμους, προσελκύοντας αδιάφορες ως τώρα ομάδες εκπαιδευομένων. Το γεγονός ότι το πρόγραμμα πραγματοποιείται από το τάδε πανεπιστήμιο, τη δεινά τοπική αυτοδιοίκηση, το αναπτυξιακό φορέα ή εκπαιδευτικό οργανισμό, θεωρείται από αυτούς αρκετή ένδειξη και εγγύηση για το είδος και την ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων.

Μπορούμε να προσδώσουμε μεγαλύτερη σαφήνεια στα προαναφερθέντα εξετάζοντας την περίπτωση των βιβλίων. Προσφέρουν τη δυνατότητα στους αναγνώστες τους να ασχοληθούν με κάποια δραστηριότητα (μελέτη και εφαρμογή των γνώσεων με ασκήσεις), που θα τους οδηγήσει σε μεγαλύτερη κατανόηση ή πιο ανεπτυγμένες δεξιότητες. Επομένως, συναλλάσσονται με τους αναγνώστες τους και συνάπτουν κάποιο συμβόλαιο.

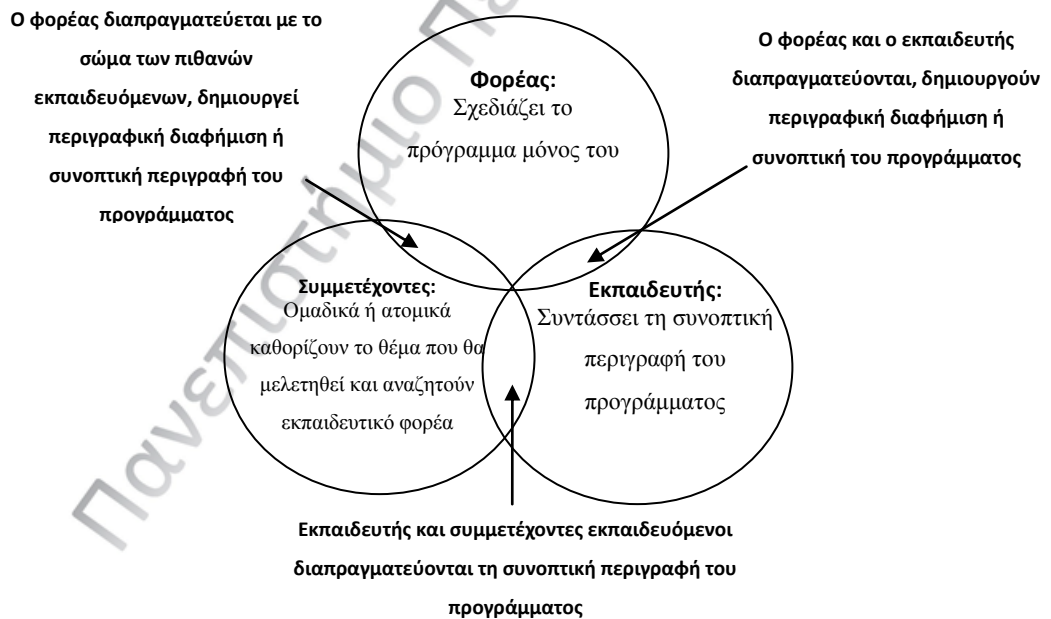
Τα συμβόλαια που προσφέρονται από βιβλία σχεδιάζονται συνήθως από τον εκδότη ή και το συγγραφέα. Σπάνια μπορεί να προηγηθούν διαβουλεύσεις και

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

είναι ελάχιστα αυτά που μπορεί ο αναγνώστης να κάνει για να αλλάξει τους όρους του συμβολαίου. Σε πολλές περιπτώσεις, το συμβόλαιο παρατίθεται με λεπτομέρειες στην Εισαγωγή· εκεί διευκρινίζεται το περιεχόμενο του βιβλίου, τι ενέπνευσε τη συγγραφή του και σε ποιους απευθύνεται. Ωστόσο, όπως κι αν παρουσιάζεται, οι πιθανοί αγοραστές σε κάθε περίπτωση πρέπει να κρίνουν με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται.

3.2.1 Η διαμόρφωση του συμβολαίου μάθησης

Και τα τρία συμβαλλόμενα μέρη στην εμπειρία εκπαίδευσης ενηλίκων, ο οργανωτής, ο εκπαιδευτής και ο υποψήφιος εκπαιδευόμενος συμμετέχουν στη διαμόρφωση του συμβολαίου (Σχήμα 12).

Σχήμα 12: Σχηματική απεικόνιση της διαμόρφωσης του συμβολαίου

3.2.2 Τα μέρη του συμβολαίου μάθησης

Το εξώφυλλο ενός βιβλίου περιγράφει συνήθως μερικές πλευρές του βιβλίου. Περιλαμβάνει τον τίτλο, την κεντρική ιδέα και το θέμα, καθώς και το όνομα του συγγραφέα (ή μια πληρέστερη παρουσίασή του), όπως φαίνεται από το παρακάτω παράδειγμα ενός βιβλίου. Σχεδόν το ίδιο ισχύει και για τις προσφορές που γίνονται για προγράμματα ενηλίκων. Τα διάφορα μέρη ανακοίνωσης που αφορούν το μαθησιακό πρόγραμμα απαιτούν περαιτέρω εξέταση.

Προηγείται ο τίτλος του προγράμματος (ή τουλάχιστον κάποια ένδειξη του θέματος). Όπως συμβαίνει και με μερικά βιβλία, οι τίτλοι καμιά φορά επιλέγονται μάλλον για την ευφωνία τους ή για να εντυπωσιασμό παρά για να φωτίσουν το περιεχόμενο. Κάτι τέτοιο μπορεί να θεωρηθεί αρκετό για τους εκπαιδευόμενους που επαναλαμβάνουν κάθε χρόνο το ίδιο είδος προγράμματος και που έχουν συνηθίσει το ύφος των διοργανωτών, αλλά δεν συμβάλλει πάντοτε στο να προσελκύει κι άλλα πρόσωπα στα προγράμματά μας. Ο τίτλος «'Ανθρωποι κάτω από Αφεντικά», χωρίς περαιτέρω σχόλια, δεν πληροφορεί ότι πρόκειται για την ιστορία μιας βιομηχανικής πόλης των Midlands (κομητεία της Αγγλίας) τον 19ο αιώνα.

Λίγοι είναι οι εκδότες που θα διανοούνταν να εκδώσουν ένα βιβλίο χωρίς το όνομα του συγγραφέα του, αλλά πολλοί είναι οι εκπαιδευτικοί φορείς ενηλίκων που δεν αναφέρουν στα προγράμματά τους το όνομα του εκπαιδευτή. Αυτοί που σκέπτονται κατά πόσο να αποδεχθούν ή όχι το συμβόλαιο μάθησης που προσφέρεται, έχουν το δικαίωμα να γνωρίζουν ποιοι είναι οι εκπαιδευτές, ποια ειδικότητα και τι εμπειρία έχουν. Μερικές φορές λαμβάνεται ως δεδομένο ότι οι εκπαιδευτικές θα είναι πολύ γνωστοί στους πιθανούς συμμετέχοντες μέσα από άλλες δραστηριότητές τους και έτσι παρουσιάζονται μόνο τα ονόματά τους. Ορισμένες φορές προσφέρεται κάποιο πρόγραμμα απλώς με βάση τη φήμη κάποιου ως «καλού εκπαιδευτή». Σε αυτές τις περιπτώσεις η ανταπόκριση

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

περιορίζεται ως μεγάλο βαθμό σε αυτούς που γνωρίζουν τον εκπαιδευτή και στο άμεσο περιβάλλον τους. Άλλες φορές το κύρος των εκπαιδευτών επιβεβαιώνεται από τα προσόντα τους ή τις θέσεις που κατέχουν ή από την εμπειρία τους στο συγκεκριμένο έργο.

Συνήθως, υπάρχει μία περιγραφή που σκιαγραφεί την ύλη του προγράμματος. Αυτές οι περιγραφές είναι συνήθως σύντομες και δεν πληροφορούν. Υποθέτουμε ότι οι εκπαιδευόμενοι έχουν κάποια ιδέα για το θέμα που θέλουν να μάθουν, πριν δηλώσουν συμμετοχή στο πρόγραμμά μας. Μια πλήρης περιγραφή του προγράμματός μας θα κάλυπτε πολύ χώρο, αλλά ο πιθανός συμμετέχων δικαιούται να μάθει κάτι όσον αφορά το περιεχόμενο του προγράμματος εργασιών, το είδος της μάθησης που πρόκειται να πραγματοποιηθεί, το σκοπό της άσκησης, το επίπεδο και τη διάρκεια του προγράμματος, καθώς και το είδος της δραστηριότητας στην οποία πρόκειται να συμμετάσχει.

3.2.3 Η επιλογή συμμετεχόντων

Ορισμένες φορές μπορεί να κριθεί απαραίτητο να διευκρινισθεί η ομάδα στόχου ή το επίπεδο δέσμευσης, εμπειρίας ή ικανότητας που το πρόγραμμα απαιτεί από τους συμμετέχοντες, ειδικά στα γνωστικά προαπαιτούμενα που θέτει ο εκπαιδευτής. Η διευκρίνιση αυτή εκφράζεται συχνά από τον τίτλο. Παραδείγματος χάρη σχετικά με το εκπαιδευτικό λογισμικό «Ιστόπολις » ο εκπαιδευόμενος για να παρακολουθήσει και να μάθει το συγκεκριμένο πρόγραμμα θα πρέπει να έχει αφενός γνώσεις ιστορίας αφετέρου στοιχειώδεις γνώσεις πληροφορικής.

Σε άλλες περιπτώσεις, εφαρμόζονται πιο έμμεσες μέθοδοι ,όπως για παράδειγμα η επιλεκτική χρήση της γλώσσας, για να δηλώσουν το επίπεδο του προγράμματος και να επιλέξουμε αυτούς που θα συμμετάσχουν.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Η γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην περιγραφή ακόμα πιο εύστοχα, ώστε να επιλέγονται ορισμένοι και αποκλείονται άλλοι. Η παρουσία ειδικευμένων ονομάτων και πολυσύλλαβων ή τεχνικών όρων στοχεύει να απωθήσει όποιον δεν είναι ήδη εξοικειωμένος με το θέμα.

3.2.4 Το χρονοδιάγραμμα της μάθησης

Από τη στιγμή που θα συναντηθούν τα μέλη της ομάδας, ο εκπαιδευτής και οι εκπαιδευόμενοι, μπορούν να διερευνήσουν από κοινού τη φύση της μεταξύ τους συναλλαγής. Είναι χρήσιμο για τον εκπαιδευτή οποιασδήποτε ομάδας ενηλίκων να προσπαθήσει να ανακαλύψει από την αρχή τι είδους συμβόλαιο κάθε μέλος της ομάδας έχει διαμορφώσει στο νου του με βάση το υλικό της διαμόρφωσης, ποιες είναι οι προσδοκίες τους. Εμείς, ως εκπαιδευτές, πρέπει επίσης να διατυπώσουμε πιο ολοκληρωμένα τις δικές μας προσδοκίες. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω συνοπτικής παρουσίασης του προγράμματος και συζήτησης με τους εκπαιδευόμενους. Αυτή η διαδικασία μάς δίνει τη δυνατότητα να ελέγξουμε τις υποθέσεις που κάναμε και να τροποποιήσουμε το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα εργασιών υπό το πρίσμα αυτής της επανεκτίμησης. Θα δώσει επίσης στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να μεταβάλουν το προτεινόμενο μοντέλο εργασιών, να προσαρμόσουν τις προσδοκίες τους, αν χρειάζεται, και να αποφασίσουν αν θα ανανεώσουν ή θα ακυρώσουν τη δέσμευσή τους στο προσφερόμενο πρόγραμμα. (alan rogers ,sel. 19-51).

3.3 Παρουσίαση συμβολαίου μάθησης ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ

Παρακάτω θα γίνει η παρουσίαση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού προγράμματος:

3.3.1. Τίτλος-Διάρκεια

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης, εντάσσεται στην προσπάθεια επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών ιστορίας για την αξιοποίηση και εφαρμογή του εκπαιδευτικού λογισμικού ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ στο μάθημά τους. Πιο συγκεκριμένα γίνεται προσπάθεια οι εκπαιδευτικοί να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό λογισμικό, κατανοώντας τις δυνατότητές του καθώς και την εκπαιδευτική αξία που αυτό έχει. Προβλέπεται να ολοκληρωθεί σε 12 διδακτικές ώρες (1 X 3 ώρες X 4 εβδομάδες), Οι ώρες αυτές απαιτούν φυσική παρουσία αλλά και ατομική διαδικτυακή εργασία. Με τη λήξη του προγράμματος και με την επιτυχή ολοκλήρωσή του θα παρέχεται στους συμμετέχοντες πιστοποιητικό επιμόρφωσης.

Οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί οφείλουν να έχουν βασικές γνώσεις υπολογιστών που θα πιστοποιούνται είτε έχοντας ολοκληρώσει με επιτυχία τη θεματική ενότητα: «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών», είτε μέσω οποιουδήποτε άλλου επίσημου πιστοποιητικού που θα επιβεβαιώνει τις γνώσεις τους.

Το εν λόγω πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, η επιμόρφωση, για τον εξής κλάδο εκπαιδευτικών:

- ΠΕ02 (φιλόλογοι),

Ο κλάδος αυτός επελέγη καθώς αντιστοιχεί στην πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στη διδασκαλία της ιστορίας.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

3.3.2. Τόπος επιμόρφωσης

Το πρόγραμμα κατάρτισης θα υλοποιηθεί σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο των δυτικών προαστίων.

3.3.3. Ταυτότητα εκπαιδευτή

Η εκπαιδευτρια είναι φιλόλογος και έχει επιμορφωθεί στην ηλεκτρονική μάθηση.

Το πρόγραμμα δεν επιδοτείται και οι συμμετέχοντες δεν καταβάλλουν δίδακτρα. Επίσης, ο Εκπαιδευτής είναι εθελοντής και ως εκ τούτου δεν τους καταβάλλεται επιπλέον αποζημίωση.

3.3.4. Εκπαιδευόμενοι

Στην επιμόρφωση αυτή μπορούν να λάβουν μέρος φιλόλογοι (ΠΕ02), εφόσον έχουν ήδη πιστοποιηθεί ως προς τις βασικές δεξιότητες ΤΠΕ – ‘α’ επιπέδου’ και είναι μόνιμοι εκπαιδευτικοί του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου στο οποίο γίνεται η επιμόρφωση. Πρέπει επίσης να υπηρετούν στο σχολείο κατά τη χρονική περίοδο της επιμόρφωσης, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν στην πράξη - στην τάξη τους - τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούν, πράγμα που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ίδιας της επιμορφωτικής διαδικασίας.

Αντικείμενο της επιμόρφωσης είναι η εκμάθηση των βασικών αρχών χρήσης του εκπαιδευτικού λογισμικού ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ και η απόκτηση δεξιοτήτων, κατά κλάδο εκπαιδευτικών, για την παιδαγωγική αξιοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος στη διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας. Πριν, όμως, προχωρήσουμε στη στοχοθεσία πρέπει να καθοριστούν τα βασικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων (γνωστικά, ψυχοκοινωνικά , δημογραφικά). Τα χαρακτηριστικά παρουσιάζονται στον (Πίνακας 15).

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Πίνακας 15: Χαρακτηριστικά Εκπαιδευομένων

Τα Χαρακτηριστικά των Εκπαιδευομένων	
Γνωστικά	<p>Οι εκπαιδευόμενοι οφείλουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Να διαθέτουν βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών και πλοήγησης στο διαδίκτυο ✓ Να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση του προγράμματος δημιουργίας παρουσιάσεων για τη σύνταξη εργασιών ✓ Να διαθέτουν λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και μπορούν να επικοινωνούν μέσω αυτού
Ψυχοκοινωνικά	<p>Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Να είναι πρόθυμοι να εκφράσουν ανοιχτά τις απόψεις τους ✓ Να συνεργαστούν μεταξύ τους ✓ Να συμμετάσχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία
Δημογραφικά	<p>Οι εκπαιδευόμενοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Είναι εκπαιδευτικοί μόνιμα διορισμένοι στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα ✓ Ανήκουν και στα δύο φύλλα ✓ Έχουν υπολογιστή στο σπίτι τους ✓ Έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο

Στόχος είναι οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί:

- να κατανοήσουν τον τρόπο λειτουργίας του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του μέσα από αντίστοιχες ασκήσεις
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν κατάλληλο για την ειδικότητά τους εκπαιδευτικό υλικό που παρέχεται μέσα από το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό λογισμικό.
- να αντιληφθούν την αναγκαιότητα και το ρόλο του λογισμικού αυτού στη διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

3.3.5. Θεματικό Αντικείμενο – Στόχοι – Αποτελέσματα

3.3.5.1 Περιεχόμενο

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα υλοποιείται με σκοπό να βοηθήσει τους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς να γίνουν κοινωνοί των εξελίξεων που υλοποιούνται στην τεχνολογία. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται το φαινόμενο οι μαθητές να ασχολούνται καθημερινά με την τεχνολογία όλο και περισσότερο αδιαφορώντας για τη μαθησιακή διαδικασία και τα καθήκοντά τους, καθώς θεωρούν ότι γίνεται με συμβατικά μέσα που τους αφήνουν αδιάφορους. Έτσι, το πρόγραμμα αυτό φιλοδοξεί να εκπαιδεύσει τους συμμετέχοντες σε ένα ενδιαφέρον εκπαιδευτικό λογισμικό το οποίο να χρησιμοποιήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία κάνοντας το μάθημά τους ενδιαφέρον και κινητοποιώντας τους μαθητές σε ένα καθ' ομολογία ανιαρό μάθημα.

3.3.5.2 Στόχοι

Σκοπός είναι:

- 1) οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν επάρκεια γνώσεων σε θεωρητικό αλλά και σε πρακτικό επίπεδο στην χρήση του λογισμικού ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ώστε να είναι σε θέση να το χρησιμοποιούν στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- 2) να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, με την ενεργοποίηση τους και την συμμετοχή τους σε ό,τι τους αφορά μέσω της απόκτησης γνώσεων, πληροφοριών και απαραίτητων δεξιοτήτων που θα τους καταστήσουν αποτελεσματικότερους στην εκπαίδευση.

3.3.5.3 Αποτελέσματα

Έπειτα από την ολοκλήρωση του σεμιναρίου οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και να έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ και να υιοθετούν θετική στάση προς την προσωπική ανάπτυξη τους στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ακόμα θα πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνούν και να συνεργάζονται με συναδέλφους στα πλαίσια μιας γόνιμης ανταλλαγής απόψεων που θα τους κάνουν αποτελεσματικότερους στον τομέα τους. Ακόμα θα μπορούν να γνωρίζουν και να εκτιμούν ρεαλιστικά τις δυνατότητές τους, τα ενδιαφέροντά τους, τις ήδη αποκτηθείσες δεξιότητες και γνώσεις τους ή τις ελλείψεις τους/ περιορισμούς τους. Τέλος, θα είναι σε θέση να διακρίνουν την αναγκαιότητα σύντομης εξειδίκευσης στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης και βελτίωσης της ειδικότητάς τους και να συνδέουν την αποκτηθείσα εξειδίκευση και την απόκτηση των αντίστοιχων δεξιοτήτων με την εκπαιδευτική διαδικασία. Λαμβάνοντας υπόψη τους κοινωνικούς και ψυχολογικούς δείκτες της ηλεκτρονικής μάθησης οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να έχουν καταφέρει:

- ✓ Στον τομέα των αναγκών να εμπιστεύονται περισσότερο τους υπολογιστές, μειώνοντας ταυτόχρονα τον φόβο τους απέναντι στην τεχνολογία (ανάγκες ασφάλειας), καθώς και να αναπτύσσουν τεχνογνωσία πάνω στην υποστήριξη της τεχνολογίας, μέσω της ευκολότερης πρόσβασης στην αναζήτηση υλικού, και λογισμικού, αλλά και της πιο εύκολης σχέσης με το διαδίκτυο (φυσιολογικές ανάγκες).
- ✓ Στον τομέα της κοινωνικής παρουσίας να είναι κατά το δυνατό περισσότερο εξοικειωμένοι με τα ψηφιακά συστήματα, εφαρμόζοντας κοινωνική διαδικτυακή υποστήριξη μέσω της αλληλεπίδρασης και της διαμόρφωσης θετικών στάσεων στη χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών. Κάτι τέτοιο

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

προϋποθέτει βέβαια αλλαγή των στάσεων, των αντιλήψεων και των συμπεριφορών απέναντι στην τεχνολογία.

- ✓ Στον τομέα της επικοινωνίας να επιλύουν με μεγαλύτερη ευχέρεια τα τυχόν εμπόδια που τους παρουσιάζονται και να επιζητούν την ανατροφοδότηση.
- ✓ Στον τομέα της αλληλεπίδρασης να αναπτύσσουν μέσω διαφόρων τεχνικών την κοινωνική, γνωστική και διδακτική παρουσία
- ✓ Στον τομέα της συνεργασίας να υποστηρίζουν τη συνεργατική μάθηση που είναι βασισμένη στην ομάδα και να είναι σε θέση να ενδυναμώνουν τις δυνατότητες παροχής αποτελεσματικότητας
- ✓ Στον τομέα της κοινότητας πρακτικών να πραγματοποιούν και να συμμετέχουν σε ομάδες που περιλαμβάνουν εκτέλεση, αναστοχασμό και εφαρμογή ενός έργου, μέσω της αυθεντικής εμπειρικής μάθησης

3.3.6. Τρόποι μάθησης

Σύμφωνα με τις θεωρίες της εμπλαισωμένης μάθησης, οι οποίες ακολουθούνται στο σχεδιασμό του προγράμματος, η μάθηση είναι μια κοινωνική διαδικασία που προκύπτει από την ενεργή συμμετοχή σε δραστηριότητες εμπλαισωμένες σε κοινωνικά και πολιτιστικά περιβάλλοντα (Järvelä, 1995). Η γνώση παρουσιάζεται σε ένα αυθεντικό πλαίσιο, σε καταστάσεις και εφαρμογές που θα περιλαμβάνουν ή θα εμπλαισιώνουν τη συγκεκριμένη γνώση. Είναι φανερό πως η συγκεκριμένη μέθοδος ανταποκρίνεται στην εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς οι γνωστικές διαδικασίες είναι τοποθετημένες μέσα σε φυσικά και κοινωνικά πλαίσια. Κατά συνέπεια, η μάθηση απαιτεί την κοινωνική αλληλεπίδραση και τη συνεργασία και μεγιστοποιείται κάθε φορά που αυτές εφαρμόζονται (ζώνη επικείμενης ανάπτυξης), αξιοποιώντας παράλληλα και την ταξινόμια του Bloom .

3.3.7 Εκπαιδευτικές μέθοδοι:

Στα πλαίσια του προγράμματος θα χρησιμοποιηθεί τόσο η θεωρητική όσο και η πρακτική μέθοδος διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα οι εκπαιδευόμενοι θα παρακολουθήσουν μια σειρά από 4 βιντεομαθήματα, ως προς τη χρήση του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ γενικότερα αλλά και ως προς τη χρήση του στην διδακτική της ιστορίας ειδικότερα. Μετά το τέλος κάθε μαθήματος θα τους ζητείται η εκπόνηση αντίστοιχης εργασίας είτε ατομικής είτε ομαδικής μέσω της οποίας θα ελέγχεται ο βαθμός κατανόησης της συγκεκριμένης ενότητας. Ακόμα η αξιολόγηση θα γίνεται μέσα από κουίζ τα οποία έχουν δημιουργήσει οι εκπαιδευτικοί

Ειδικότερα θα εφαρμοστούν οι εξής τεχνικές:

- Σαφής αναφορά και εξήγηση των σταδίων του προγράμματος με χρήση λεξιλογίου συμβατού με τους συμμετέχοντες.
- Σαφής αναφορά και εξήγηση των στόχων κάθε διδακτικής ενότητας.
- Επιλογή ασκήσεων σχετικές με την εκπαιδευτική εμπειρία των εκπαιδευομένων .
- Ομαδικές συζητήσεις.

3.3.8 Μέθοδοι Αξιολόγησης

- 1. Κουίζ αξιολόγησης της διδακτέας ύλης**
- 2. Ανάθεση ασκήσεων πάνω στη λειτουργία του εκπαιδευτικού λογισμικού**
- 3. Τελική εργασία δημιουργίας σεναρίου το οποίο θα εμπλουτίσει τη βάση δεδομένων του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ,και με το οποίο αποτιμώνται οι αλλαγές που επιτελέστηκαν καθώς και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών μετά την επιμόρφωση.**

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

3.3.9 Τρόποι Επικοινωνίας με τον Εκπαιδευτή

Ο Εκπαιδευτής μετά το πέρας της διά ζώσης εκπαίδευσης θα επικοινωνεί τακτικά με τους εκπαιδευόμενους μέσω e-mail .

3.3.10 . Πόροι

- ◆ Video Tutorials. Οι Εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να το παρακολουθούν από τον υπολογιστή που θα υπάρχει στο χώρο και θα έχει εγκαταστημένο το λογισμικό του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ.
- ◆ Φύλλα εργασίας μέσα από τα οποία θα γίνει η ανάθεση των εργασιών
- ◆ Κουίζ μέσα από το οποίο ελέγχεται ο βαθμός κατάκτησης της προηγούμενης γνώσης

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το αναλυτικό πρόγραμμα του προγράμματος (Πίνακας 16) σε έναν γενικό πίνακα δραστηριοτήτων. Η κάθε θεματική ενότητα έχει διάρκεια 3 ώρες.

Πίνακας 16: Γενικός Πίνακας Δραστηριοτήτων

Μάθημα	Ημερομηνία	Θεματική Ενότητα	Πόροι	Αξιολόγηση
1	31/01/2013	Εισαγωγή στο εκπαιδευτικό λογισμικό ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ- Πρώτες κινήσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Video • Φύλλο ανακοίνωσης εργασίας 	Ζητάμε από τους εκπαιδευόμενους να ορίσουν βασικές παραμέτρους (όνομα χρήστη, όνομα σχολείου, εκπαιδευτικού και τάξεων) αποκτώντας τη δική τους ταυτότητα στο σύστημα.
2	07/02/2013	Πρόσβαση στο σύστημα ΟΣΔΕΠ και δυνατότητές του	<ul style="list-style-type: none"> • Κουίζ με ερωτήσεις κλειστού τύπου • Video tutorial • Φύλλο ανακοίνωσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Μέσα από το κουίζ για την κατανόηση της ενότητας • Μέσα από το φύλλο εργασίας θα ελεγχθεί η δυνατότητα εισαγωγής περιεχομένου στο σύστημα

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

			εργασίας	και ο ορισμός χαρτών και σημείων στο χάρτη
3	14/02/2013	Πλοήγηση στο λογισμικό και ανάλυση δυνατοτήτων	<ul style="list-style-type: none"> • Κουίζ με ερωτήσεις κλειστού τύπου • Video tutorial • Φύλλο ανακοίνωσης εργασίας 	Η εργασία θα αξιολογήσει τη δυνατότητα των εκπαιδευτικών να δημιουργήσουν ασκήσεις αξιολόγησης των μαθητών τους
4	21/03/2013	Εκπαιδευτικά σενάρια	<ul style="list-style-type: none"> • Κουίζ με ερωτήσεις κλειστού τύπου • Video tutorial • Φύλλο ανακοίνωσης εργασίας 	Η τελική εργασία θα αξιολογήσει τη δυνατότητα των εκπαιδευτικών να δημιουργούν ένα κατάλληλο για το μάθημά τους εκπαιδευτικό σενάριο το οποίο εν συνεχεία θα ανεβάσουν στο σύστημα

4. Σύνοψη

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που διδάσκουν ιστορία σε ένα εκπαιδευτικό λογισμικό, το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ , η χρήση του οποίου θα συνεπικουρεί αποτελεσματικότερα το έργο τους. Ολοκληρώνοντας την κρίνεται σκόπιμη η σύνοψη των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων του λογισμικού έτσι όπως αυτά προέκυψαν μέσα από τις απαντήσεις που έδωσαν οι εκπαιδευτικοί σε ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν μετά το πέρας της επιμόρφωσης.

Τα πλεονεκτήματα του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ είναι τα εξής:

1. Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να συνδυάσει διάφορα μέσα όπως video, υπερσυνδέσμους, χάρτες κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.
2. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να κάνει χρήση έτοιμων εκπαιδευτικών σεναρίων ή να εμπλουτίσει ο ίδιος το λογισμικό ανεβάζοντας νέα.
3. Δίνονται στον εκπαιδευτικό εργαλεία δημιουργίας σεναρίων.
4. Μπορεί ο καθηγητής να αναθέσει διαφορετικά εκπαιδευτικά σενάρια σε διαφορετικά τμήματα ανάλογα με τη δυναμική τους.
5. Το εκπαιδευτικό λογισμικό αφορά όλες τις τάξεις, καθώς διαθέτει 78 ενότητες που καλύπτουν περιόδους από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη ιστορία.
6. Η πλοήγηση είναι εύκολη και δεν απαιτεί παρά μόνο στοιχειώδεις γνώσεις χρήσης Η/Υ.
7. Τα εργαλεία πρόσβασης που παρέχει το λογισμικό είναι ιεραρχικά δομημένα τόσο σε θεματικό όσο και σε χρονολογικό επίπεδο.
8. Οι κατηγορίες των εργαλείων πρόσβασης είναι απόλυτα ρυθμίσιμες.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

9. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα πλοήγησης στο περιεχόμενο, κατασκευής εργασιών και δημιουργίας ασκήσεων. Έτσι εμπλέκονται και οι ίδιοι στην εκπαιδευτική διαδικασία.
10. Δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να κατασκευάζει και να δημοσιεύει σύνθετες υπερμεσικές εργασίες.
11. Τέλος, παρέχεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να αξιολογεί μέσα από το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ τους μαθητές του.
12. Πρόκειται για λογισμικό που παρέχεται δωρεάν.

Τέλος μειονεκτήματα θεωρούνται τα εξής:

1. Οι συγγραφείς και διαχειριστές του λογισμικού πρέπει να οριστούν από το Υπουργείο Παιδείας. Το γεγονός αυτό αφενός προστατεύει το λογισμικό αφετέρου όμως δεν καθιστά το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ άμεσα διαχειρίσιμο.
2. Η δυνατότητα αναζήτησης στο «Χρονολόγιο» με βάση το έτος δεν υποστηρίζεται για την εποχή του λίθου, καθώς αυτή εκτείνεται σε πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Αβδελά Ε.(1998), *Ιστορία και σχολείο*, εκδ.Νήσος, Αθήνα.

Αντωνιάδης(1988) Λ., *Η διδακτική της Ιστορίας*, εκδ.Πατάκης,Αθήνα.

Arthur J.(2001),Davies I., Wrenn A., Haydn T., D. Kerr,Citizenship through
Secondary History , Routledge / Falmer, London and New York.

Βερτσέτης Α.(1999), *Διδακτική της Ιστορίας*, αυτοέκδοση, Αθήνα.

Βρεττός Γ.(1994) ,Καψάλης Α., *Αναλυτικά Προγράμματα. Θεωρία και τεχνογνωσία
σχεδιασμού και αναμόρφωσης*, εκδ. Art of Text, Θεσσαλονίκη.

Γεωργουλη κ.δ (1974),Γενική διδακτική, από τη σειρά φιλοσοφική και εκπαιδευτική
βιβλιοθήκη, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα.

Clark B.(2004), *Enterprise application integration using .NET.,pub.* Addison-
Wesley.

Ferro M.(2003), *Τα ταμπού της ιστορίας*, μετ. Αγλαΐα Γαλανοπούλου, Μεταίχμιο,
Αθήνα.

Hobsbaum E.(1998),Για την Ιστορία, μτφρ. Παρασκευάς Ματάλας, εκδ.Θεμέλιο,
Αθήνα.

Joke van der Leeuw-Roord(2003),History Changes, *Facts and Figures about History
Education in Europe since 1989, The Hague*, EUROCLIO Publication.

Κάββουρα Θ.(2000), *Από την Επιστημολογία της ιστορίας στη Διδακτική έρευνα*, εκδ.
Νεύσις, 9 (1), 169-186.αρθρο.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Καραμανωλάκης Β.(2006), *Η συγκρότηση της ιστορικής επιστήμης και η διδασκαλία της ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1837-1932)*, εκδ.Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς ,Αθήνα.

Κόκκινος, Γ.(1998), *Από την Ιστορία στις Ιστορίες • Προσεγγίσεις στην ιστορία της ιστοριογραφίας, την επιστημολογία και τη διδακτική της Ιστορίας*, Ελληνικά Γράμματα., Αθήνα.

Κυνηγός, Χ. (2006), *Το μάθημα της διερεύνησης. Παιδαγωγική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για τη διδακτική των μαθηματικών. Από την έρευνα στη σχολική τάξη*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα,Αθήνα.

Ανδρέας Δ. Αθανίτης (2008), *Σχεδιασμός και ανάπτυξη διαδραστικών εκπαιδευτικών εφαρμογών με τη χρήση του Παγκόσμιου Ιστού*, Διπλωματική εργασία

Λεοντσίνας, Γ., *Η Ιστορία και η Διδασκαλία της Ιστορίας στα Παιδαγωγικά Τμήματα και τα Διδασκαλεία Δημοτικής Εκπαίδευσης των Ελληνικών Πανεπιστημίων.* , στο: Πρακτικά Ημερίδας με θέμα: 100 χρόνια από την ίδρυση του Διδασκαλείου στην Κρήτη. Από τα Διδασκαλεία Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών στα Διδασκαλεία Μετεκπαίδευσης-Προβληματισμού για το παρόν και το μέλλον ενός θεσμού, επιστημονική επιμέλεια: Χουρδάκης Αντώνιος,Παπαδογιαννάκης Νικόλαος κ.α., Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, ΠΤΔΕ, Διδασκαλείο Δ.Ε. «Μαρία Αμαριώτου», Ρέθυμνο 2003.

Makriyianni C.(2006), *Using Historical Skills and Concepts to Promote an Awareness of European Citizenship*, EUROCLIO 2006 European Research.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Mattozzi I.(2006), *Εκπαιδεύοντας αναγνώστες ιστορίας, μετ. Παναγιώτης Σκόνδρας*, επιμέλεια σειράς: Γιώργος Κόκκινος, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Mednick, A. (2002)*Starting with the End in Mind: Authentic Assessment in the TurningPoints School. Conversations, 2 (1), Centre for Collaborative Education*, Boston, Massachusetts.

Moniot H.(2002), *Η διδακτική της Ιστορίας*, μετ. Ε. Κάννερ, εκδ.Μεταίχμιο, Αθήνα.

Ντυμπύ Ζ. (1995)Η ιστορία συνεχίζεται, μετ. Ρένα Σταυρίδη - Πατρικίου ,εκδ. Ολκός,Αθήνα.

Ξωχέλλης (1987), Π. Δ., *Η διδασκαλία της Ιστορίας στο Γυμνάσιο και το Λύκειο*. Ερευνητική συμβολή στη Διδακτική της Ιστορίας, Εκδ.Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Ρεπούση Μ.(2000), *Διδακτική της Ιστορίας Στοχασμοί, διεργασίες και ζητούμενα 1880-1980: η ιστορική γνώση ως ιστορική σκέψη*, στο περ. Τα Ιστορικά, τεύχος 33.

Ρεπούση Μ.(2006), Ανδρεάδου Χ., Πουταχίδης Α., Τσιβάς Α. "Ιστορική εκπαίδευση και νέες στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης: το νέο σχολικό εγχειρίδιο Ιστορίας ΣΤ' Δημοτικού". Τεύχ. *Γέφυρες* 31.

Slater J.(1995), "Where There is Dogma, Let us Show Doubt", στο: J. White (ed.),*The Aims of Hadrian School History: The National Curriculum and Beyond*, University of London Institute of Education 1989, και *Teaching History in the New Europe*, Cassell, London.

Alan, R. (1999). *Η εκπαίδευση των ενηλίκων* , εκδ.Μεταίχμιο, Αθήνα.

Κόκκος Α. (2005) *Εκπαίδευση ενηλίκων ανιχνεύοντας το πεδίο*, Μεταίχμιο, Αθήνα

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

Sophie Courau, (2000), «Τα βασικά εργαλεία του εκπαιδευτή ενηλίκων», Μεταίχμιο.

Knowles M. (1998) *The Adult Learner*, Gulf Publishing Company, Houston, Texas

Horton W. *Designing Web-Based Training*, Wiley

Horton W. Horton K. *E-Learning Tools and Technologies*, Wiley

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

http://www.abcclio.com/ODLIS/odlis_A.aspx

<http://www.jisc.ac.uk/media/documents/techwatch/tsw0701b.pdf>,

<http://www.stonesoft.com>

<http://www.intermedia.uio.no/konferanser/skikt02/docs/Researching ICTs in context-Ch11-Mortensen-Walker.pdf>

<http://home.comcast.net/%7Ediane.schiano/CSCW04.Blog.pdf>

<http://ilt.msu.edu/vol7num2/pdf/emerging.pdf>

http://www.syllogosperiklis.gr/ep_bima/epistimoniko_bima_7/14_arbanitis.pdf

<http://www.park.edu/cetl/quicktips>

<http://www.elearningguild.com/pdf/2/073106DES.pdf>.

<http://www.obhe.ac.uk/resources-new/pdf/651.Pdf>

http://pedagogie.ac-aix marseille.fr/tice/juridique/article.php3?id_article=18

<http://wwwedu.ge.ch/sem/doc/semblog.pdf>

<http://lewebpedagogique.com/bsentier/>

<http://svt.ac-dijon.fr/schemassvt/>

www.nc.uk.net

ΆΛΛΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. Δ.Ε.Π.Π.Σ. - Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, Αναλυτικό Πρόγραμμα Ιστορίας, ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα 2002.
2. DFE (Department for Education) , History in the National Curriculum, London, HMSO, 1995.
3. DES (Department of Education and Science and the Welsh Office), National Curriculum History Working Group, Interim Report, 1989

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Παράδειγμα Φύλλου ανάθεσης εργασίας:

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ένα από τα βασικά στοιχεία του ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ είναι το γεγονός ότι υποστηρίζει τη δημιουργία και αξιοποίηση εκπαιδευτικών σεναρίων. Το εκπαιδευτικό σενάριο είναι το αντίστοιχο ενός μαθήματος. Εντάσσεται και αξιοποιεί ένα γνωστικό αντικείμενο, επιδιώκει συγκεκριμένους παιδαγωγικούς – μαθησιακούς στόχους και προβλέπει συγκεκριμένη πορεία διδασκαλίας. Πάνω στο γνωστικό αντικείμενο, περιλαμβάνει ασκήσεις και εργασίες που πρέπει να συμπληρώσουν και να εκπονήσουν οι μαθητές με χρήση του λογισμικού, ακολουθώντας υποδείξεις που επίσης καταγράφονται στο σενάριο.

Λαμβάνοντας υπόψη σας τα παραπάνω:

- ♦ κατασκευάστε το δικό σας εκπαιδευτικό σενάριο
- ♦ ανεβάστε το στο σύστημα
- ♦ αναθέστε το στο τμήμα της επιλογής σας

Εν συνεχεία τροποποιήστε το έτσι ώστε να εξυπηρετεί τις μαθησιακές ανάγκες ενός τμήματος με ιδιαίτερα αυξημένες μαθησιακές απαιτήσεις, το οποίο θα εμπλέξετε στη μαθησιακή διαδικασία.]

2. Παράδειγμα Κουίζ ελέγχου κατάστασης της γνώσης που διδάχθηκαν στην προηγούμενη ενότητα μέσα από ερωτήσεις κλειστού τύπου:

Εκπαιδευτικό λογισμικό ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ

Διαχείριση τμήματος-
Αξιολόγηση μαθητών

Ερώτηση

Το σκορ μέχρι τώρα 0 βαθμοί από 0

Επόμενη ▶

Ερώτηση 1 από 1 Αξία βαθμών 10

Επιλέγω τις σωστές φράσεις:

- Τις ασκήσεις που αναθέτει ο εκπαιδευτικός τις εκτελεί ο μαθητής στην τάξη υποχρεωτικά
- Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να δει τις ασκήσεις που ανεβάζουν οι μαθητές και να τις αξιολογήσει διαδικτυακά
- Εκπαιδευτικός και μαθητής έχουν τις ίδιες δυνατότητες παραμετροποίησης του συστήματος
- Ο μαθητής είναι σε θέση να δει τα σχόλια των λυμένων ασκήσεων καθώς και τις επιδόσεις του

Το σκορ μέχρι τώρα 0 βαθμοί από 0 Υποβολή

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και έχει ως σκοπό την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού λογισμικού ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ στο οποίο έγινε η επιμόρφωση. Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις. Το μόνο που απαιτείται είναι ειλικρίνεια. Αποτελείται από 12 ερωτήσεις. Η σειρά είναι από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) μέχρι το 7 (συμφωνώ απόλυτα)

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ παρέχει τη δυνατότητα συνδυασμού διαφορετικών μέσων (video, χαρτών, υπερσυνδέσμων) σε ένα μάθημα.

1	2	3	4	5	6	7

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ παρέχει τη δυνατότητα χρήσης των ήδη υπάρχόντων σεναρίων.

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ παρέχει τη δυνατότητα εμπλουτισμού των σεναρίων που διαθέτει με χρήση των κατάλληλων εργαλείων.

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ παρέχει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να αναθέτουν διαφορετικά σεναρία σε διαφορετικές τάξεις.

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Τα εργαλεία πρόσβασης που διαθέτει είναι ιεραρχικά δομημένα τόσο σε θεματικό όσο και σε χρονολογικό επίπεδο.

1	2	3	4	5	6	7

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Οι κατηγορίες των εργαλείων πρόσβασης είναι απόλυτα ρυθμίσιμες.

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ είναι άμεσα διαχειρίσιμο και δεν απαιτεί άδεια χρήσης.

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ υποστηρίζει τη δυνατότητα αναζήτησης με βάση το έτος για κάθε χρονική περίοδο

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ αφορά τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν ιστορία σε όλες τις τάξεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ είναι εύκολο στην πλοήγηση απαιτώντας βασικές γνώσεις υπολογιστών.

«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ »

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ παρέχει τη δυνατότητα αξιολόγησης των μαθητών.

1	2	3	4	5	6	7

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Το ΙΣΤΟΠΟΛΙΣ εγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών εμπλέκοντάς τους στη μαθησιακή διαδικασία με τη δυνατότητα κατασκευής και δημοσίευσης υπερμεσικών εργασιών.

1	2	3	4	5	6	7